

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת ויקהל - פקודי תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

1 **אע"ג** דלית ליה לוח כו - פרשי' דסד' דמיירי באסקופת מבני שהבשרו בלח, ולא
 2 נהירא, מדקאמר בסמוך לשלם באסקופת בית, אלא נראה דמיירי בכל אסקופה,
 3 בין דמבני בין דבית בין דחצר. ועי' טקס "אע"ג דלית ליה לוח" - משום מבני. דבית דחצר אמינן
 4 נותר בלח וקורה. אלא בפסיים. א"כ נטק לוח משום דבית דחצר נמי נותרין בלח ומכאן ולח
 5 מנא. ומיירי דקיימא באסקופה כגון עובי דחמא.

6 דהיינו בין לחיים שזאת תוך הפתח, והדלת
 7 שפתח אצל עובי החומה של עד פנים, והלכה
 8 שמתח אצל כלפנים, שאותו עובי הדרי נותר
 9 הוא, שיש לה ג' מדידות: ב' מדידות מבני
 10 החומה, ושלישית לצד פניה. אע"פ שמבני
 11 רביעית הוא פתח במלואו. אפי'הו כיון שהפתח
 12 פתוח בטל - אותו עובי נלמד שבפנים שיש לו ד'
 13 מדידות. ומה שנתח בלחין - דכיון שזאת נשל
 14 אינו בטל למה שבפנים, והוי כנפרץ במלואו
 15 למקום האסור, ולא דוקא בלחין - דהא הדרי
 16 גבוהה היא מדאורייתא, כיון שיש לה ג' מדידות
 17 ואסור לטלטל משם ולחין, אלא קרי "בלחין" -
 18 דכל שישנו כלפנים, ואסור לטלטל במפנים
 19 לעובי הפתח דרך נקב אם יש ברלה. א"כ יש
 20 ליישב "בלחין" - כגון שפתח לברמלת, אבל
 21 באסקופה כולה ברה"ד חיצוני - החומה -
 22 ליכא תאסור, דאי לאו גבה ג' - מקום פתח
 23 פתוח הוא בלחין, דהוה דהרי. ואי גבוה ג'
 24 ורחה ב"ד - ברמלת היא, ולא דריא אל בלחין
 25 ובלחין האסור, ואם אינו פתוח - דהוי כנפרץ
 26 הוא, ולעולם הוא כלפנים ובלחין, ואי קיימא
 27 כולה לפנים - א"כ ליעולם הוא כלפנים, ואי
 28 דלית ליה לחי' הוא אסקופת בית מנחתם
 29 מקורה הוא, ואית לו למטר' י"פ תקד' דידו וסותם" - אורח' דע"כ באינו מקורה איתר,
 30 דבמקורה - אפילו פתח נעול נמי כלפנים: **תוך** הפתח אע"פ שאין בו ד' צריך לחי' אחר
 31 לחתירו - ואי' לרבא, דמסקי לה ב' קמא דעירובין (ט' ושם) דהיינו דוקא בפתח
 32 לברמלת, משום דמצא מין את משו וגו', לוקי הכא בפתח לדחוד' ולאבני נמי דלא
 33 מפליגי והם בין פתח לברמלת בין פתח לדחוד', נטיק באסקופה גבוה ג' דבפ"ק דעירובין
 34 (ג"ז שם) מטיק אביי את דערך לחי' אחר לדחוד' ברוביא באסקופה ד', או דלרבא באסקופה
 35 כלל, ואמאי דרביק בת לשניו בעיא? וי"ל: דלא מצי לאוקמי הכי, דא"כ - אפילו נעול נמי
 36 כלפנים, וכי קאמר "וכי תימא דלית ביה ד" - הוה מצי למפרש: א"ה אפילו נעול נמי:
 37 **אמר** רב יודנה אמר רב הכא באסקופת מבני עסקינן - דוקא באסקופת מבני פתח
 38 פתוח כלפנים - כיון שדוקורה ראייה לתתי' את דמבני, אע"פ שמבני זה א"כ לקורה - שרי
 39 יש לו ג' מדידות, שפתח הדלת ברביעית - מין כיון שראייה לתתי' את דמבני - דמערך
 40 יחד, והוי כאילו מקורה ד' טפחים, אבל באסקופת חצר ביה, כיון שדוקורה אינה ראייה
 41 לתתי' שם - אפילו פתח פתוח לחי' בלחין, והאילו אינו מקורה אלא חציה, ודוקא נקט וב
 42 חציו מקורה, דבכולה מקורה - אפילו נעול כלפנים, דסתם אסקופה שדיא הפתח רחבה ד',
 43 אף על גב דאוקי אסקופה ראייה בת תק' באינה רחבה ד' - הוה מייירי בעבודת תוך לעובי
 44 הפתח, ודוקא קייחוי כלפי פנים, אבל כלפי חוץ - אפילו נעול חיי כלפנים, דבמדת רב חזדו
 45 דחציו יחד וסותם, כדמסיק בפ"ק דעירובין (דף טו.) והוה דרזי מצי לנטקט טפח א' מקורה
 46 וקייחוי באבוצע, כלבד שישא פתוח מותרו דחציו של אותו טפח ד' הדלת:
 47 **גוריה** משום תל ברה"ד, אומר ר"י: דמבית לעלייה לא אסר רמ' לטלטל, דלא יכא
 48 לטלטל בכך מזה"ד לעלייה, דמינכר מחצותו ולא טעו אינשי בחבי, אלא דוקא
 49 תל ברה"ד גור' אסור תל ברה"ד, דליכא מחצות, ובריש "כל גנות" (עירובין דף פטו ושם)
 50 מפרשי: דלא אמר ר"מ אלא כיון שנוס ואתר דחציו דקביעי, אבל אל מנחתם דבריים
 51 דמוטלטלים, ואומר ר"י: דאע"ג קייחוי לברמי בנייהווי אפילו לניו רביס, כדמכתיב ש"ש
 52 "אע"פ" (כתובות ד' נו) גבי דאמר ר"מ אסור להדשות אשתו אפי' שעה אחת כלא

1 דרך עליו, שהגביהו למעלה מ', ולא שליש ביה אור דהרי, ורזי מקום פטור: תיב.
 2 כי הדר אנהיה, ואע"ג דדרך מקום פטור אלו: לא נה' במקום פטור, ודוקא ליה עקירה
 3 מזה"ד ותקנה ברה"ד: **קמא נה'** במקום פטור, ביה העומד על האסקופה: פתח פתוח
 4 כו. קס"ד במבוי שהקשרו בלח, ולחיו לפנים מן החומה והיינו דוקא מתמה:
 5 ואע"ג דלית ליה מרחוק, וקא אמר רב

6 קמא כו: תוך הפתח, של מבוי, דהיינו רחב
 7 האסקופה: צריך לה' אחר לחתירו, שהולך
 8 והמסיר את המבוי שקימיה נגד האסקופה
 9 וקוף עליה, וקסבר אסור להשתמש נגד
 10 הלחי, אלא מותרו דהיינו ולפנים תוי היבר
 11 המדידה: ופ"ת דלית ביה רחב ג', במשך
 12 עובי החומה, ולפיכך אינה שרית האסקופה
 13 ומותר להשתמש כנגד הלחי מותרו דחציו,
 14 שהוא שנה לאסקופה אצל הרחי, ואין לך
 15 עובי גדול מעברו החומה שפמאן ובמאן:
 16 שבהם המבוי נותר: **הכא באסקופת מבוי**
 17 **עסקינן**, כדקאמריה, אבל לא במבוי שהשטרו
 18 בלחי אלא במבוי שהקשרו בקורה וקורת
 19 המבוי שיעור רחבה טפה, בפ"ק דעירובין (דף
 20 יג.) והאסקופה ועובי הפתח שסמאן חציו
 21 הם, נמקא חציו של עובי הפתח מקורה והיינו
 22 אינו מקורה, ובגון שגויזי הקורה כלפי פנים
 23 לצד הפנימי, הלכך פתח פתוח - כלפנים,
 24 מחוד החומה של קורה ולפנים, וסבר לה
 25 במ"ד דמותר להשתמש תחת מקורה' או
 26 משום טעם 'הדיקרא מלכר' כדמפרש
 27 פלוגתאיהו דעירובין (דף טו.) אי משום קורה
 28 משום מדידה, וקייחוי "יודנה מקורה" או
 29 וסותם: פתח נעול, והדלת שדוק בפני
 30 האסקופה הפנימית, וכל האסקופה תוך ללח - בלחין, ואפילו תחת הקורה, דכיון
 31 אסתם הקבוי נטלה לה קורה, וליכא למימר יודו וסותם, דכל מדידה שאין בין חלל
 32 המחצות ד' - אין מקום לחצותו, וליכא בעל חורת גוד אדחת, ולא וליכא לא אוקמא
 33 באסקופת בית, דסתם בית פתח שלו: של לו משקוף למעלה, ומקמא עובי הפתח כולו
 34 מקורה, ואפילו פתח נעול אמרינן יודו וסותם, שרי' שי' כולל עיבו ד' מן הדלת
 35 לסימניהו פ' שהקורה, ודהו דמצי לאוקמא כולו מקורה, אלא שאין בריב' עיבו ד',
 36 אלא משום דסתם עובי החומה אינו פתוח: **באסקופת בית**, שכולו פתח מקורה,
 37 והיינו טעמא דפתח נעול בלחין - כגון שקורה עובי הפתח בשתי קורות, דאילו
 38 תקרה שיש בה ד' אמרינן כו' יודו וסותם' ותו לא אתי' נעילת דלת ומכסל למחיצה,
 39 ואפילו הוא שוקא באמצעיהו, ולא נמי למבוי, דקורה מבוי קצרה היא, ולא הוכשרה
 40 אלא למבוי, הלכך פתח נעול - כמלה מותרת קורה, דקא אזיל ליה מבוי, אגל תקרת
 41 ד' לא כמלה יודית ויודית סימניהו נעילת דלת, דהלמינן הוא: גוד ולבדו ודפון עקובה
 42 במקום ד', והכא עסקמא משום דשתי קורות הוו שאין בן ארבע עלבן או ארבע ולא
 43 מיניה ג' והדלת מתוקן לדחות נועל באמצע, הלכך פתח פתוח - כלפנים, דכיון דאין
 44 בפתח ג' אמרינן לבדו, ותני כהיא ויפה היחציו יודו וסותם, דקא השתא אית בה
 45 ד' פתח נעול בלחין, כיון דבאמצעו פתח נמקא - הוא מפסיק ביניהו ומחלקו זו מזו,
 46 שאין נראות חדר' לומר כון לבדו, ולכא למימי' בהדיניהו פ' יודו וסותם - דקא
 47 לית בה ד': **ואם יהיתה אסקופה גבוהה ג'** כו, ספא דמילתא דאתרי' דקרייתא
 48 דלעיל, והדר נקטי לה לפירושה, כמו "אמר מר": **רשות לעצמה**, ואין מטלטלין בה
 49 אפילו מן הבית, אלא על גב דשנייהו דהי: **אומר ר"י**, דהוא אתרי' כדאמרינן
 50 בהר"ח: **ותן רשות אלה**, דשנינו דהי', אלא שוק נמוך ורזי גבוה: **כגון עמוד ברה"ד**
 51 כו, אסור לבתק עילוי מן החצר: **משום תל ברה"ד**, גבוה' ד' ורבי' ד' דתרי' רשות ויחיד,
 52 דאיכא דחוקא דאורייתא מרשות תריבסי לבתק עילוי:

30 מקורה הוא, ואית לו למטר' י"פ תקד' דידו וסותם" - אורח' דע"כ באינו מקורה איתר,
 31 דבמקורה - אפילו פתח נעול נמי כלפנים: **תוך** הפתח אע"פ שאין בו ד' צריך לחי' אחר
 32 לחתירו - ואי' לרבא, דמסקי לה ב' קמא דעירובין (ט' ושם) דהיינו דוקא בפתח
 33 לברמלת, משום דמצא מין את משו וגו', לוקי הכא בפתח לדחוד' ולאבני נמי דלא
 34 מפליגי והם בין פתח לברמלת בין פתח לדחוד', נטיק באסקופה גבוה ג' דבפ"ק דעירובין
 35 (ג"ז שם) מטיק אביי את דערך לחי' אחר לדחוד' ברוביא באסקופה ד', או דלרבא באסקופה
 36 כלל, ואמאי דרביק בת לשניו בעיא? וי"ל: דלא מצי לאוקמי הכי, דא"כ - אפילו נעול נמי
 37 כלפנים, וכי קאמר "וכי תימא דלית ביה ד" - הוה מצי למפרש: א"ה אפילו נעול נמי:
 38 **אמר** רב יודנה אמר רב הכא באסקופת מבני עסקינן - דוקא באסקופת מבני פתח
 39 פתוח כלפנים - כיון שדוקורה ראייה לתתי' את דמבני, אע"פ שמבני זה א"כ לקורה - שרי
 40 יש לו ג' מדידות, שפתח הדלת ברביעית - מין כיון שראייה לתתי' את דמבני - דמערך
 41 יחד, והוי כאילו מקורה ד' טפחים, אבל באסקופת חצר ביה, כיון שדוקורה אינה ראייה
 42 לתתי' שם - אפילו פתח פתוח לחי' בלחין, והאילו אינו מקורה אלא חציה, ודוקא נקט וב
 43 חציו מקורה, דבכולה מקורה - אפילו נעול כלפנים, דסתם אסקופה שדיא הפתח רחבה ד',
 44 אף על גב דאוקי אסקופה ראייה בת תק' באינה רחבה ד' - הוה מייירי בעבודת תוך לעובי
 45 הפתח, ודוקא קייחוי כלפי פנים, אבל כלפי חוץ - אפילו נעול חיי כלפנים, דבמדת רב חזדו
 46 דחציו יחד וסותם, כדמסיק בפ"ק דעירובין (דף טו.) והוה דרזי מצי לנטקט טפח א' מקורה
 47 וקייחוי באבוצע, כלבד שישא פתוח מותרו דחציו של אותו טפח ד' הדלת:
 48 **גוריה** משום תל ברה"ד, אומר ר"י: דמבית לעלייה לא אסר רמ' לטלטל, דלא יכא
 49 לטלטל בכך מזה"ד לעלייה, דמינכר מחצותו ולא טעו אינשי בחבי, אלא דוקא
 50 תל ברה"ד גור' אסור תל ברה"ד, דליכא מחצות, ובריש "כל גנות" (עירובין דף פטו ושם)
 51 מפרשי: דלא אמר ר"מ אלא כיון שנוס ואתר דחציו דקביעי, אבל אל מנחתם דבריים
 52 דמוטלטלים, ואומר ר"י: דאע"ג קייחוי לברמי בנייהווי אפילו לניו רביס, כדמכתיב ש"ש
 "אע"פ" (כתובות ד' נו) גבי דאמר ר"מ אסור להדשות אשתו אפי' שעה אחת כלא
 כחובה באבן - אין הלכה ברב' דמ' ככל גנות" (עירובין ד' צא. ושם) פסקין בהדיא הלכה כר"ש מפני עליה, וקאמר: א' גנות' או חצרות' או קייפות' - רשות חוץ ד' כלבלי ששבתו
 בתוכן, ושירי לטלטל מגג לחצר.

1 לא ישב אדם לפני הספר מומר למנחה עד שיתפלה - והא דאמר ב"רבי פסחים' דף
 2 צט: ושם ערבי שבתו וערבי ימים טובים - לא יאכל עד שתיחוק. היינו - אפילו
 3 התפלה לא יאכל. כדמפרש רתם, כדי שיכנס לשבת כשהוא בתאוה. אבל לא התפלה -
 4 אפילו בשאר ימים נעים נמו אסור. כדאמר רבא: **אם** התחילו אין מסיקין. אפילו התחילו
 5 באיסור. בדומה סוכה (דף לז) הל' ב: מי שבא

6 בדרך ואין בידו לולב - נטלו על שולחנו. ופרקי'
 7 למימרא דמפסיקין: והא תנן: אם התחילו - אין
 8 מפסיקין. ולא משני רבובא בתחילו ביהתה. ובי
 9 לולב התחילו באיסור. דנמצא ומניה הוא. והני
 10 משמע בגמ'. דקאמר: כיון דשרי המיניה - לא
 11 מטרחין ליה. ותיבתני בני הא דקשה בנמרא בני
 12 לימא תתוי תיבתא דרבי: **אין** מפסיקין -
 13 ודוק! בדאיכא שרות ביום התפלה. כדמשמע
 14 בנמרא. דקאמר: במנחה לא סביח שבתו.
 15 משמע דאין לו להפסיק תפלת מנחה. וכוונה
 16 (ג' ע"ש) בהראי מוקי מנתי בדאיכא שרות.
 17 ומשני רבובא תיבתא ליעיל: **וא** - דאיכא שרות.
 18 **והא** - דליכא שרות:

19 **לימא** תתוי תיבתא דר' יודישע בן לוי -
 20 משמע ליה דאפילו התחיל מפסיק
 21 מדאמר "אסור לשעב" (א). וא"ת: לוקי מתניין?
 22 בתחילת היתור - אין מפסיקין. דקאמר רתם דבי
 23 טק דקאמר נמי כי האי ליטשא "אסור לאדם
 24 לשעב כלום קודם שיבדיל". ואי"ה משמע: ע"כ
 25 התחיל היתור - אין מפסיקין. דקאמר רתם דבי
 26 אמר רב: הבדלה אינה קובעת. והני - דקביע
 27 אבלי, אבל התחיל מעיקרא לא מתחילין. וש
 28 לומר: אם התחילו אין מפסיקין? משמע ליה
 29 אפילו התחילו באיסור. כדפרשי במנתי:
 30 **בתפלות** - דאין מ"ה אל"פשה. כ"ר. נראה דהבי
 31 הלכתי: ושירי סעודה קטנה
 32 במנחה גדולה עד זמן תפלה. ודוק! סעודה
 33 גדולה כגון סעודת אירוסין תשאון וסעודת
 34 מילה אסור. ודלא כר' אחא בר עביבא דר' אלעזר
 35 פליגי. אלא כר' קטנה קטנה למנחה גדולה. דהשת
 36 כלשנא קמא רסתם לן השי"ס. ורב אשי שהוא
 37 בתראה סירד את השי"ס והלכתא כותיה לגבי ר'
 38 אחא בר עיבב. ואמאי דאמר לקמן "אימיתו
 39 תחלתה דין - אין להוסיף שבתות. ודוק! סעודה
 40 בתחלה דרוק דלא כרב אחא דאיכא למימד
 41 דקאי א"אם התחילו אין מפסיקין". ומדוע. סמוך
 42 למנחה קטנה - אסור אפילו סעודה קטנה. ואם
 43 התחילו - מפסיקין. ואע"ג דהשי"ס אינו א"א דר'
 44 יודישע בן לוי הוה מוקי לה כשעודה קטנה וסמוך
 45 למנחה קטנה. ואם התחילו אין מפסיקין. ולא
 46 ק"ל כר' יודישע בן לוי. כדאמר בפרק 'תפלת השחר' (ברכות כ"ג). כיון דמיסקי סתם
 47 השי"ס ובי - אפילו רבובא. ואם התחילו מפסיקין קיימא לן כותיה. ודוק! בנא דאמר
 48 דאסור לשעב אפילו פירות לא קיימא לן כותיה: **ואם** לן ודא לוד - פי' כקונטרס. בני
 49 בבל ודו חזירים עצמם עומם שבתות. ובי"מ בסמוך. ודני' רבתיין בבלאי: למדי תפלת
 50 ערבת רשות - מבי שרא המיניה אין מטרחין ליה. ורבי תינא שדה באי היא אמר
 51 לתלמידיו שדא זמני. ורב שדחא בבבלי - אמר לתלמידיו שדו מאי? לפי שדרכו היה
 52 להתרחק. שדא ויכוין לטעוק כל כך בנמרו. וקשה. דהביכ' רביצ' מרביבין' (שם דף מ"ד).

53 כדמפרק קאמר. רב חסדא אמר: על הארץ ועל פירותיה דר' יודון אמר: על הארץ ועל הפירות. ואמר רתם: לא על פליגי. הא לן ודא לוד. מתוקף לה רב נחמן ארב חסדא: אינוו אבלי ואן
 54 ערבייתו. ומאי פריך ליה? רב חסדא אמר לתלמידיו שדו מארץ ישראל - ר"ל: דקם ליה שבאונה שנה לא ודו לפניו המזמנים מארץ ישראל:
 55 **למ"ד** תפלת שבתות לא אין מטרחין ליה - וא"ת: תפוק ליה משום ק"ש וי"ל: כגון שקרא שיה. ונראה לר"י. אפילו למאן דאמר "תפלת שבתות רשות" - אין גלשלה בתנא. אלא
 56 בשביל שום שורה. כגון במרא המיניה רבובא. ואם יש שום משנה שאינה עוברת - עשה וצוהו ואלו אפמלא. אי"פ שומעיה איה עוברת. אבל בתנא - אין גלשלה. ודני'
 57 שדרי עיבב תקנה. ולמה יש גלשלה בתנא ועוד: דאמרין בפרק 'תפלת השחר' (שם כ"ג) ושם) שדא בנד הקטרת אבריש שדא כל הלילה. ודלא מעבב כפרה אלא מנחה. דני' תפלת
 58 ערביית מנחה. וזהו לא תאריך:

מתני' לא ישב אדם לפני הספר מומר למנחה עד שיתפלה,
 1 **ואם יבנס אדם למרחץ ולא למבוא ולא לדון.**
 2 **ואם התחילו - אין מפסיקין. מפסיקין לקרות (ק"ש). ואין**
 3 **מפסיקין לתפלה. גמ'!** הו' "סמוך למנחה?" אוימא למנחה
 4 גדולה - אמאי? לא? האיכא שרות ביום טובא?! - אלא
 5 סמוך למנחה קטנה. "אם התחילו אין מפסיקין". נ"מא
 6 תיחוי תיובתא דר' יודישע בן לוי. דאמר ר' יודישע בן לוי:
 7 כיון שהניע זמן תפלת המנחה - אסור לעולם שימעינס
 8 כלום קודם שיתפלה תפלת המנחה! - לא לעולם סמוך
 9 למנחה גדולה, ובתפלות בן אל"פשה. "ולא למרחץ -
 10 לבוא מילתא דמרתיך." ו"לא לבורסקין." - "ולא למרחץ -
 11 ו"לא לאכול" - כפענדה גדולה. "ולא לדון" - בתחלת
 12 דין. רב אחא בר עיבב אמר: לעולם בתפלות דין,
 13 לבתחילה אמאי לא ישב - גודיה שמוא ישבר הונו. "ולא
 14 למרחץ" - להניע בעלמא, לבתחלה אמאי לא - גודיה
 15 שמוא יתעלפת. "ולא לבורסקין" - לעיני בעלמא. לבתחלה
 16 אמאי לא - דילמא הוי פסידא בוביניה ומיטריד. "ולא
 17 לאכול" - כפענדה קטנה. לבתחלה אמאי לא - דילמא
 18 אחי לאמשוכי. "ולא לדון" - בגמרא תפלה אמאי
 19 לא - דילמא הוי עקמא וסתר דינא. לבתחלה התחלת
 20 תפלות? אמר רב אבין: משניית מעפדת של פסול
 21 רבוי. ומאימתי התחלת מרחץ? אמר רב אבין: משיערה
 22 מעפדתו הימנו. ומאימתי התחלת בורסקין? - משישקור
 23 בן תכופין. ומאימתי התחלת אבליה? רב אמר: משישול
 24 דיון. ור' הנינא אמר: משיתיר הנדרה. ולא פליגי. הא
 25 לן, והא - להו. אמר אבין: הני תרין בבבלי. למאן
 26 דאמר "תפלת ערביית רשות", כיון השרא ליה המיניה
 27 ולא מטרחין ליה. ו"למ"ד 'חלמא' - מטרחין ליה?
 28 **ואם תפלת מנחה. לגבליה עלמא חובה היא, ותנן "אם**
 29 **התחילו אין מפסיקין". ואמר רבי הנינא: משיתיר הנדרו**
 30 **התם**

1 **מתני'** לא ישב אדם לפני הספר - להספד: ר' יודישע בן לוי. קודם למנחה: עד
 2 שיתפלה. שקא ישבו ולא יתפללו. והא אפילו בחול נמי, ודא דתני קבא - משום
 3 דדמי לזא דתני גבה. לא יצא התיב במחטו ע"ש ע"ש חשכה. שקא ישבו ויצא
 4 משתחשק: ולא יבנס. סמוך למנחה: לא לפרוץ כו'. וטעמא דבבליה משום שש
 5 מיקשר עד שיעבור זמן התחיל. א"א התחילו.
 6 אחת מכל אלו: אין מפסיקין. אלא נמור.
 7 ואח"כ מתפלה. ובגמרא (דף י') מפרש:
 8 בדיבאק שדות לגמור קודם שיעבור הזמן:
 9 מפסיקין לק"ש. דאיכא מדאורייתא: ואין
 10 מפסיקין לתפלה. ובגמרא (דף י"א) פריך: הא
 11 תנא ליה ראשא גמ' מנחה גדולה. התחלת
 12 זמן מדיד של בין הערבים מבי מחילול
 13 להעריב. ודיניו מציגי שבע ולמעלה. דתא
 14 חגי שש וחגי שבע חמה עוקדת בראש כל
 15 אדם. וקורדת בגמרא למשח, ואיקה נוסח
 16 לשום צד. ומצינו ו' ולמעלה נוסח בפרקיע
 17 לעיני. סמוך למנחה התחלת שבע. מנחה
 18 קטנה. גמ' ומקצה. שדו ר' יודישע בן לוי לאמרו:
 19 יותר מכן, כדאמר ב' תמיד נשחט'. סמוך לה
 20 מתחילתו: אם התחילו אין מפסיקין.
 21 בתמיה. ועבור הזמן לקמא תתוי יתבתא כו'.
 22 המנחה. ודא גמור סתודים: כן אל"פשה.
 23 חקנו של רבי יהודה. ופור מנחה ללמוד
 24 תפלות של כ"ג וקורדי נא. שדחה משעת
 25 ראשו. ולא לגמרי. אלא מכל השעות
 26 קטת. כדי שיהא ראשו של זה בצד עקרו של
 27 זה. והנינו יסכים בסוכא ואת ראשינו
 28 (והקטל מ"ד). ונמשחין טובא: בורסקין גדולה.
 29 עורות הרבה. ובתחלת הסקון: לבוא מילתא
 30 דפרקיך. לחוק ראשו. ולהתחטט בתמין
 31 ובצונן. ולהניע: שמוא ישבר הונו. של
 32 מפרקיך. והא עריך לחור ארז וזו אמר:
 33 לפרוץ. נמי לא תיקמ לבולא מילתא
 34 דמרתיך - אלא להניע בעלמא. שיתפלה.
 35 פשיטרי בלעז: לעיני בעלמא. שאין הן
 36 תחלת עשייתה. ואפי"ה לבתחלה לא יבנס לה
 37 סמוך למנחה גדולה: דילמא הוי פסידא
 38 בוביניה. שקא נתקלקלו בתוכה העורות:
 39 ומפריד. נשער. והא סורד בצעורו לא
 40 תפלה: וקתוי דינא. ויסתרו מה שפסקי.
 41 ויחזרו בקוץ. ויחזרו לזיוות תחלת הדין: מאימתי
 42 התחלת תפלות. דנימא: שוב אין מפסיקין.
 43 כדנן "אם התחילו כו'. מפסיקין סודר.
 44 ונחתי על ברפי שלא יפול השער על בגדיו:
 45 משיערה מקפדתו הימנו. סודרו הוא ראשון
 46 להשפעת בגדיו: משישוקי בן תכפין. את פני דזעוהי. ושורין בריצרי: הא לן
 47 ודא לוד. בני בבל יהו חוזקין את עצמן בתוקם. ובשאלין - ר' יודישע בן לוי. ובי
 48 ארץ ישראל לא יהו חוזקין בן בהרתה הנדרה קודם גלית דיום: למאן דאמר תפלת
 49 ערביית רשות. במקבת ברכת (דף כ"ג). מפני שדא כגנא הקטר חלביס אימוריס.
 50 שאין מעבבין פרתין. לא מטרחין ליה. להפסיק. אלא יגמור ואחר כך יתפלה. ולמאן
 51 דאמר חובה כו'. בתמיה:

שבת. פרק ראשון - יציאות השבת דף י עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
 קמחה תוספות

1 **התם** לא שכחא שבתא. ואית' ברש"י פ' בתרא דתענית (דף כה ושם) אמרין: שחית'
 2 ומסקי דכל יומא לא שכח שבתא. וכן גוראין. מנחה ועולה ושבתא שבתא -
 3 חשישין. אלמא גם במנחה שכח שבתא וי"ל דהתם לעמך נשיאת כפיס שאני, דאפילו לא
 4 שותה אורח רביעית, אסור לישא לא כפוי.

5 **מריחותא** למיסר המיניה ועוד ליקו הכי
 6 וליצילי ומשני משום שנאמר
 7 מריחותא אלוהין ישראל - ולא חיש
 8 לשעני קשיא קמייחא. מנאן שצריך לאורו
 9 חלציו כשתפולל. ובמחזור ויטרי מפרש דעם
 10 דבענין אורח שלא יחא לבו רואה את התורה.
 11 ודוקא לוק שלא היה להם מנכסים - לכך היה
 12 רחוק לאורו בשעת הפלה, אבל לדין שיש
 13 לנו אבנט של מנכסים אין אנו עריכין לאורו:
 14 רמ"ח פומקין. מנאן שי לחוביב שאין להתפלל
 15 ליה אלא בש' שבא ויריב: **א** איכא אית ליה
 16 דינא ליעול - משמע דרין דין מתלמוד תורה.
 17 הוא דאמרין בפ' בתרא דמק' (דף טו) בני התוא
 18 ומדוקא זבורא ושכבי, עילתו למערתא
 19 דחסידי - ולא כבולוה, למערתא דריתי -
 20 וכבולוה. התם - בדינין שאנין מומחין. שפעמים
 21 נטין אתי השודד: **ד**ין אמת לאמתו - לאפוק
 22 דין מומחין:

1 **התם** לא שכחא שבתא, הכא - **שכחא שבתא**. א"נ:
 2 **במנחה** בין דקביעא לה וימנא - **מירתא ולא אתי**
 3 **למפשע**, ערביית בין דכולא ליליא ומן ערביית - **לא**
 4 **מירתא ואתי למפשע**. מתקרי לה רב **ששת**: **מריחותא**
 5 **למיסר המיניה**? ועוד: ליקו הכי וליצילי! - **משום שגא'**
 6 **"הבון לקראת אלוהין ישראל"**. רבא בר רב הונא רמי
 7 פומקין ומצלי, אמר **"הבון לקראת וגו'".** רבא שדי גלמיה
 8 **ופבר דיהוה, ומצלי**. אמר: **עקבדא קמיה מריה, אמר רב**
 9 **אשי: חוניה ליה לרב בהנא - כי איכא צערא בעקבא**
 10 **- לשי גלמיה ופבר דיהוה ומצלי, אמר: עקבדא קמי**
 11 **מריה. כי איכא בעקבא - לביש ומתכפי ומתעמף ומצלי,**
 12 **אמר: "הבון לקראת אלוהין ישראל".** רבא חוניה לרב
 13 **המננא דקא מארוד בצלותיה, אמר: מניחין חי עולם**
 14 **ועוסקים בחיי שגויה - והוא סבר: ומן הפלה לחיה, ומן**
 15 **תורה לחיה. ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' יווא, והוה עסקי בשמעתא. נגה לצלויה, והוה קא**
 16 **מסרב ר' ירמיה, קרי עליה ר' יוא: "מסיר אגני משמעו תורה גם תפלתו תועבה".** מאימתי
 17 התחילת דין? רב ירמיה ורבי יונה, חר אמר: **משינתעמף דהיינו, וחד אמר: משיפתחו בעלי**
 18 **דינים. ולא פליגי, הא - דעסקין ואתו בדינא, הא - דלא עסקין ואתו בדינא.** רב אמר ורב אסי
 19 הוה יתיב וירסי בני עמודי וכל שעתא ושעתא הוה ספדי אשפירא דרשא אמרי: **אי איכא**
 20 **דאית ליה דינא - ליעול ולית. רב חסדא ורבה בר רב הונא הוה יתיב בדינא פולין וימא, הוה**
 21 **קא חליש לביתו. תנא ליה רב חיאי בר רב מרדכי: "יגעמד העם על משה מן הבקר עד הערב"**
 22 **וכי תעלה על דעתך שמושה יושב דין כל היום בלוי? תורתו מתי נעשית? אלא לומר לך:**
 23 **כל דין שדן דין אמת לאמתו אפילו שעה אחת - מעלה עליו תהובת כאילו נעשה שוקף**
 24 **להקדוש ברוך הוא כמעשה בראשית. כתיב הכא "יגעמד העם על משה מן הבקר עד הערב"**
 25 **ותכתיב התם "והיו ערב והיו בקר יום אחד".** עד מתי וישבין בדין? אמר רב ששת: **עד ומן**
 26 **סעודה. אמר רב הקמא: מאי קרא - דכתיב "אי לך ארץ שמלפך נער ושרוד בבקר יאכלו**
 27 **אשריך ארץ שמלפך בן חורים ושרוד פעת יאכלו בנבונה ולא בשתי" בנבונה של תורה, ולא**
 28 **בשתייה של יין. תנו רבנן: שעה ראשונה - מאכל לודים, שניה - מאכל לקטנים, שלישית -**
 29 **מאכל יורשין, רביעית - מאכל פוגעלים, חמישית - מאכל כל אדם, שישית - מאכל כל פגא:**
 30 **רביעית ומן סעודה לכל אדם? - אלא: רביעית - מאכל כל אדם, חמישית - מאכל פוגעלים,**
 31 **ששית - מאכל ת"ח. מפיאן ואילך - מנורק אבן לחמת. אמר אפי: לא אמרן אלא דלא מעים**
 32 **מדיד בצפרא, אבל מעים מדיד בצפרא - לית לן בה. אמר רב אדא בר אבהו: מתפלל אדם**
 33 **תפלתו בבית המרחץ, מותרין: הנכנס לבית המרחץ, מקום שב"א עומדיו לבושין - יש שם**
 34 **מקרא ותפלה, ואין צריך לומר שאילת שלום, ומניח תפילין ואין צריך לומר שאינו חולץ. מקום**
 35 **שגני אדם עומדים ערומים ולבושין - יש שם שאילת שלום, ואין שם מקרא ותפלה, ואינו**
 36 **חולץ תפילין, ואינו מניח לתפלה. מקום שבגני אדם עומדיו ערומים - אין שם שאילת שלום, ואין צריך לומר מקרא ותפלה, וחולץ**
 37 **תפילין ואין צריך לומר שאינו מניחין? - כי קאמר רב אדא בר אבהו - במרחץ שאין בו אדם. - והא אמר רבי יוסי בר הנינא:**
 38 **מרחץ שאמרו - אע"פ שאין בו אדם, בית הכסא שאמרו - אע"פ שאין בו צואה! - אלא: כי קאמר רב אדא - בחדתי. - והא**
 39 **מנעביא בעא ליה רבינא: הוימנו לבית הכסא מהו? יש וימנו או אין וימנו? ולא איפשטא ליה, לאו הוא היין למרחץ? לא, דילמא**

שאני

1 **לא שכחא שבתא.** אית דרין להשתבר מבועי, לפיקר גומר ותפולל. אכל בלילה עשו
 2 להשתבר בסעודתו: תבון לקראת אלוהין. התנא דלפניו רבי פושקין. נתון אנפולאות
 3 חטובים ברבלי. ובלעין אצלנו: שדי גלמיה. משליך אחרתו מעליה. שלא יראה
 4 כחשוב: **ופבר דיהוה**, חובק דיו באצבעותיו, מריריר כלעין. כאדם המצטער מאימת
 5 רבו: **חיי עולם**. תורה. אלה הפלה עורף חיי שגנה

6 **חיי - לפדפאן שלום ולמונות: נגה אחר:**
 7 **מריח: ממחר לעמוד: היינו מתפשטין**
 8 **בפליה: משפתותי בדין. מאימת שניה.**
 9 **ושלא יפנו ראשן לכאן ולכאן ותהא דעתן**
 10 **מושבת עליהם: עינין ואתו. בדין אסור.**
 11 **וכבר משתעשעו: והשגמך אותו דין אין**
 12 **לפניהם בדין אחר ממך למנחה. הוה ותהלתן**
 13 **משיפתו בעלי הדין בעטות. והקא ליכא**
 14 **למיסר משתעשעו: עיניו. שעליית בית**
 15 **המדריך נשקן עליהם: חליש לביתו.**
 16 **מצטערין שלא עסקו אותו היום בתורה. תנא**
 17 **ליו חויה בר רב. שגולו שכר הדינים ולא**
 18 **יצטער. ולי דאין זה ומשמעתו לשון**
 19 **לביהו. אלא לשון חליש דעתיה, ולשון**
 20 **חליש לביתו - לשון תענית הוא. שלא**
 21 **סעדו כל היום. תנא להו חויה בר רב, שאין**
 22 **צריכין לישב ולדין כל היום. אלא מקצת**
 23 **היום. ומה שאמר מן הבקר עד הערב:**
 24 **מורכך הוא שחשוב דהרב כמעשה בראשית**
 25 **שאמרו בו "מריב ורבוה": שפילגין, וידיק.**
 26 **שדדין קרי מלך, שנאמר "מלך במשפט**
 27 **ועמדי ארץ" (משלי כט): וירסי. אמתה שקורין**
 28 **קבליש, ואוכלי אדם הם, והם רעבנקין:**
 29 **מאכל יורשים. ויורש הון רב שלא קרדו בו.**
 30 **ואין עסוקים ודאנקן לשוט אחר ממונת**
 31 **ולעוסק במלאכה. מנורק אבן לחמת. קשה**
 32 **לנוח. ולי קראת לא קשה ולא יפה: מתקראת**
 33 **שלחן ג' קדרים היו לו: פנימי לחיה**
 34 **ולחשתפ. אמרעני שידור תובו מן המרחץ**
 35 **ולובש חלוק וירא לחינון, וגומר לביתו**
 36 **אין שם שעה מניעת המרחץ. ערומים**
 37 **ערומים. פנימי: סקרא. קשי: ערומים**
 38 **ולבושים. אמרעני שיורא בו ערום. וממחר**
 39 **לכסות את עצמו וירא לחינון: וחולץ**
 40 **תפילין. מראשו. ואין ציל שאם אוחין קרדו**
 41 **בתוך שלחן שאינו מניח. ודא תני "ואין ציל"**
 42 **בו. אידי דרבי ליימנו מצעמא יאנוני מניח**
 43 **ואינו יורשין. אמרעני לא מנורק גמור מניח**
 44 **ומקצת תורת מרחץ עליה. הלכך: היו בראשו**
 45 **אין צריך לחלוצו. היה אוחין - אסור להנרוך**
 46 **שם בראשו. אלא יורא לחינון ומקצת: אה על**
 47 **פ' שאין בו צואה. שפניה משם: בחדתי.**
 48 **שלא רחץ בו אדם מעולם. אלא שחמוני**
 49 **לך:**

שאני

1 שאני בית הכסא הנפיש והדגא - תימה ב'סוף פ'ק נדרים (דף ג' טז) בעי רבי ברנא,
 2 הזמני לבית הכסא הזמני לבית המרחץ מהו? אלאמא במרחץ גמי מיבעי ליה ויש
 3 שמוחקין אותו שם מן הספרים משהו ד'ה ד'ה ומיחו יש לקיים שם הניח. והאבא הי' מאי
 4 לאו כי רבי' ולא אפישטא ליה מביית הכסא, הו' לא אפישטא ליה מביית המרחץ; ומשני:
 5 שאני בית הכסא ונפיש והזמני. לבי' לא

6 אפישטא ליה. אבל מרחץ, כתיב ברביעי א' הדר
 7 פשטא. אי' הזמני לבית המרחץ אינו מדרבי
 8 רבינא. אלא הניח הוא דמיטק שאני ורעה
 9 לחלק, וכן כי במבוא מקומה:
 10 **דמתרגמינן** - אלא מ'הזמנא - תימה
 11 שרלום גמי מתרגמינן "דעבד
 12 ליה שלום" וי'ל: הניח קראו שלום על שם
 13 שהוא עושה שלום. דאי לא עיי קראו שלום אלא
 14 בעי למינ'ה ל' שלום - ה' העשה ל' שלום.
 15 אי' ה'ל למינ'ה ה' שלום:

16 **הנותן** מתנה לחבירו צריך להודיע - ודוקא
 17 במתנה שתון לו עיי אהבה, שאין
 18 המקבל מתבייש. אלא הנותן מדיק שהמקבל
 19 מתבייש - "מתן בסתר יכפה אפי' (משלי כא):
 20 **יחבה** יחילה - דמתורת לורים, כפירוש
 21 הגוסטרס. והכי מוכח בפרק "הורעי'
 22 (תולין קל"ב). והא דאמיב סביב דבתובתן
 23 כ"ה, חוקק לכוחה חילוק מתנות בנות שמעיד
 24 לו דבתורת כוחה יתבה נהליה:
 25 **ת** - תולגלגא חבירי וירידו אבותיה למעריס -

26 ואעיי דבלאו הכי גנוה, דכתיב (בראשית
 27 טו) "ועבדתי אותם" - שניא לא היה גנוה
 28 עליהם עתה כי כאלו עיי' ה' שהרא ארבע נמו'
 29 שנה התחילו לשנוע ענולו ידעו ל' שנים: **ושל**
 30 סודם גיב שנה - כמו שנוכח בקו' שהיה
 31 אברהם בן מ' שנה כשנכנסת סודם, ועלתי כ"ז
 32 שנים. ממשע שהיה אברהם בן ע"ג כשהיה את
 33 המלכים. ובסדר עילם משמע שהיה בן ע"ה שנה
 34 כשהיה את המלכים, הקאמר הניח: אברהם,
 35 אבתי בעשרה שני ע' בהתרים בן ע' שנה היה,
 36 שנאמר ויהי מןן שלשים שנה וגו' ויחור לחין
 37 ושהיה שם ג' שנים, שנאמר "זמרים בן השש
 38 שנים וטבעים שנה ביצאתו מרחץ וגו'" ור' לומדי
 39 שנה שירא מתוך שנה רעב היתה, ירד למעריס
 40 ושהיה שם ג' חדשים, אבל ועל כל אלונו ממרא'
 41 והיה שם כשכש את המלכים, ולפ' לא היה
 42 שלותה אלא כ"ד, ונרץ לומר: שהיתה בשלוה
 43 ב' שנים בתולה:
 44 ולא

32 אל ישנה אדם בנו בין הבנים, ששבשיל משקל שני סלעים מילת שנתן עיקב ליסוף יותר משאר בניו
 33 - נתקנאו בו אחיו, ונתגבלה דרבר וירדו אבותינו למעריס. ואמר רבא בר מחספא אמר רב תמא בר
 34 גוריא אמר רב: לעולם יחור אדם וישב בעיני ששיביתה קרובה. שמתוך ששיביתה קרובה עונותיה
 35 מעמינן. שנאמר "הנהג נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה והיא מעצור". מאי "קרובה"? אילמיא
 36 "קרובה" דמיקרבה וזוטא - והא קא חוו' לה! אלא: מתוך ששיביתה קרובה - עונותיה מעמינן, א"ד
 37 אבין: מאי קרא? - דכתיב "אמלמטה נא שמה", ג'א גימטריא נ' וחד ונ', ושל סודם נ' וב' לשלטה

1 שאני בית הכסא דמאי' ושם מנוחה עליו, משיח' מספקא לן בהזמנתו: ויקרא לו,
 2 גרעון, להקביר ה' שלום: היקנאמא להקפיד אמנה בבית הכסא: צריך להודיעו.
 3 מתוך פלוני אתן לך. והו' דרך כבוד, דשקא ותיבשי לקבלה. ומתוך כך מתרצין בדרבים
 4 ואינו בוש בדרבך. וכן אבן נתנה בביתו לה מדייעתו צריך להודיע שמידי כהא לו,
 5 שמתוך כך יתא אדונתו: לדעת ב' אני ה' וגו'.

6 להודיעם אני בא שאני ורעה לקדשים: שיה
 7 ליה משהא. ושפספשו בכעון בן עיניו. דבר
 8 מהרא. ושמשאלנו מאז בן עשה כן? ואמר
 9 לה התיקנו פלוני עשה. וגם נתן לי ופלי'
 10 בתלמוד: נתן בחול סביב עינו. וכן לשונו
 11 הללנו: לבששים. שתחזקנו שבשפסו:
 12 לאנלוי

13 מי נתנו לו: מ'תן שפרך בו, והוא הודיעם ועיי
 14 משהו בעל פה מה שפרך: רב חזקיא. כהן
 15 היה. "בדאמרין (ברכות פ"ד וף ט"ז) שני
 16 אחת היתה באי' ובה שמונים וזוגת אחים
 17 מבנים שהיא שמונים וזוגת אחות מבנות.
 18 ותרדו מטראי עד הנדקא ולא אשכחו אלא
 19 ותרדו בניהי דרב חסדא דהו' נסבי לרמי בר
 20 חסא ולמר עוקבא בר חמא: הנה ג'נים תרתי
 21 מתקתא דהוא. וזו של ורוע להניח וקבה
 22 שתתנה לו, ורשיא להאביבין לששאל. ואעיי'
 23 דרב חסדא בחול הזה - לא ליפנין מתבא

24 בתמנות ונתתה כהן נתן זה, והיאנין זהו
 25 עקמא מתקאט קפי ביהודה ע' כ"ב. רבי
 26 אישקה בכלאים, ובר' יהודה כשבלת בעלי
 27 אומר אהיה נתנו אלא בארץ, וכן מתנות בימי
 28 רבא דסדא אבתי לא נתנו בר' אלעאי, ואעיי'
 29 ר"ב בר' ריקוח נתנו כוונתה בראשית וזהו ולא
 30 במתנות. והקטא קא הוינא דנהג אפי'
 31 במקות. וכן הימאי (ד'אמור מנהגה בראשית
 32 זהו בימי ר'נא ומתקא בהו' ונהגא כולא
 33 כוונתה. היתה דנהג אפי' כהמתנה - אל
 34 משנתיה: ששיביתה קרובה. שנתישבו בה
 35 שמעתיה: מילתא אלישי' יקרא. מעיל דמי
 36 יקרים למי שקיבל לכושר. כלומר: לפי
 37 שאתה למדתי של רב ורגיל בשמעותיו -

38 יקמה את: ומתריס: משקל ב' סלעים.
 39 דוקא נקט. בתלמודי רבינו יצחק הלוי מ'אחתי:
 40 בחנות פסיס - סביב פ'ד נתן מילת. ולא כל
 41 הבתות: ששיביתה קרובה. שנתישבו בה
 42 מקרוב, כלומר עיר חדשה: דשקרא. לנט
 43 שום: וזוטא. ולא עריבין אתם לתקפיד על
 44 יקמה את: קא חוו' לה. לקמה ליה לממר
 45 לחי: ששיביתה קרובה. שנת אתת קרובה לה
 46 סודם. כדמפרשי: של סודם תמיש ושתימ.
 47 דעכ בניו מגדל בארץ שנתך היה ולא היה
 48 גשבו בעולם אלא באותה מקנה. בכתבי
 49 (בראשית א) "ויהי כל הארץ שפה אחת וגו'
 50 ויהי כנסעם מקרים. ומשם נפוצו למקומות
 51 אחדים כשתפלטו. וכן לעל עמיתו.
 52 ומשפלטו עד שהרביה סודם אינו אלא
 53 תמישם ושתימם שנה, שבה סוף פ' פלג'
 54 שנתפלו הארצות. כדנתיב בסדר עולם: אמר ר' יוסי, גביא גדול היה עבר שקרא בנו פלג. כי בקימי נפלגה הארץ. ואם תאמר בתחלה ימיו - והלא יקטן אחיו נתן מלכו והוליד

55 משפחות ותפלטו. ואם תאמר באמצע ימיו - לא בא התכוון לסתום אלא לפרשי, נתן לך סימן ולא חרע באיוו שמעותי. אלא בסוף ימיו. כי השוט שנתו של פלג, ומבאי
 56 שנה שמת בה היא שנת מא' לאברך. וכשיתב סודם - שנת צ"ט לאברך. שהרי בו פיוס נתבשרה שרה ולשנה אחרת ילדה. ואברכים בן מאת שנה וגו' (שם כא): ושלושה.
 57 האקמרה בה 'און שבעת לחם ושלות ושקט יהיה לך' וגו' (ויקרא טו) וכתבי 'יתבי' לא דעו עמי. לא הדרבינו וגו' (איוב כח):

שבת פרק ראשון – יציאות השבת דף רע עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 קריא תוספות

1 **ולא** תחת חבר – פירש בקונטרס: חבר – פרסיים. ו'לג' דפרסיים היו בבבל
 2 משנות כורש, כדפרישי כ"ב: דרשין (דף ה.) וחרביי בימי רבי יוחנן אתו לבבל.
 3 בדאמר ביבא על יבמחר (בבבא טז.) ועוד, דאמרין בקדושין (ע"ב.) הראני פרסיים
 4 דהמין לחילולת ביה דת, הראני חברין – דהמין ומלאכי חבלת, דהמין דחברי אמר.
 5 אחרת אתו, דהמין לאבא בפרק ג' דרשין (דף ז.)

6 אתא חבא שקל שראנ מקמייהו, אמר רחמנא.
 7 או בטולא ו או טבולא עבר לישוי. לממרא רבני
 8 אדומים מעלי פפסיים: דהתניא אילדים
 9 דרבי: וגו' ידע הקדיה שאין ישראל יכולים
 10 לקבל רוב נרותיו של עש הרשע עמד הנגל
 11 אתם לבבל, לא משום דחרביי היו פרסאי,
 12 אלא עיקר דיו פרסיים, והחריביי שבניהיו ו
 13 בפופין דתו, ומשני הא דאמר דאבו חברי לבבל
 14 או פרסאי מעלו מרוטאי, אמר דאמר רבי
 15 בטולא ו או טבולא דבר עשר – בהר דאבו חברי
 16 לבבל, בימי ר' יוחנן, כדמוכח ביבא על יבמחר
 17 (בבבא טז.) דרשישני את פרסיים, דרשיי
 18 לבבל – פרסיים בורשי בורשי ו'לג' כדפרישי, ורא
 19 בימי רבי יוחנן אתו חברי, ופרסיים בימי כורש.
 20 וכדמוכח בקדושין (דף עב.) דלאו אדומי אתו
 21 דהי, דר' יוחנן עביק מקורבול (ג.) מפרש דרשיי ו
 22 משרותם מפרסיים, דרשיי ומלאכי חבלה – לפי
 23 שלובשים בגדיהם שחרים ורחיביי דהינו דשקל
 24 הדמור שראנ לבכאי לעו'ן שלחן.
 25 **בגון** אנו מפסיקין בין לקריאת שמע בין
 26 לתפלה – והא דאמר ליה רבי יצחק
 27 לרבי ירמיה: מסידי אנו משמנו תורה וגו'!
 28 ור' יצחק ירמיה היתה אומנתו, או עיין לא היתה
 29 שעת עשרת:

30 **בגון** רבי שמעון בן יוחי וחבריו – וזא דאמר
 31 לבקן (דף ע"ג.) כי היה מימי (הא מפלה)
 32 לכש נבכס ומעלי ההוא 'מעלי' היינו קשי.
 33 **בעיבור** שנה – אלא ויתקלעו המזוזות:
 34 **ששא** שבת – ורצא – אלא'ב דרבא
 35 דאמר: ללא גורי גוריה לגוריה אין לפרש
 36 ששא ישבת המזוז, דאפילו יצא ליכא אסור
 37 דאורייתא, כדאיתא בפ' ב' (דף כ"ג.) הכי
 38 דברייהו, וזא מוקל לזעין שבת – משאלת מחשבת
 39 אסרתה חודר, אלא: ששא ישבת את המזוזת להצושי
 40 שעת עשרת שבת, ולבסוף שייכור את המזוזת –
 41 ששבת שזוא שבת רצא: **ל' יעמוד** אדם ברה"ב
 42 וישתה ברה"ב – ב'הוצאת תפליין' (עירובין דף
 43 ע"ב.) מוקל לזא בחפצים הצינרין לו, דחברי חבל
 44 ששא אפי' רבין, דאמר: 'עמוד אדם ברה"ב חבל
 45 ברה"ב' – הבא מורו, ודיקן יצריך שלותו איכא
 46 למיחש ששא יכאם אצל, ואתי השתא נמי, כי
 47 כיני רשאו ורובו אמאי שיי' הא מפיק מרה"ב
 48 לביטוי ולמחשבת ברה"ב יתנו לבבט ברה"ב ודי
 49 אמר להם: השתן מיס ורק – חיוב חטאת – ויש
 50 לומר: דליתיהו הנינו ורצא, ואין לרשע במה
 51 לשבח: נבכסיס דחור' מעי, דחבריהו (לבקן דף ע"ג.)
 52 דהציא דיו לכחוש ב' אויתיה וכתבן כשהוא מחלף
 53 דחיב, ויתבונן ו' ודיא דהתקן, ואין שפיר את
 54 דאמר: 'אמרו לוי' (בכריתות דף ע"ג.) ויכיל אבדכי
 55 אתת חייבי ר' עליה ד' ויגא' אשם אתר, אלא
 56 נאצי אומרי: אף אם היתה שבת ודחציא בפ' –
 57 חיבי, והשתא חיבי תני רמ' דרצאת, ולא מחייב
 58 עלה ד' שנתתו מבניע – בהדי תורה דרומיב
 59 דמודיב

1 עשרים ויש דרביי שמים עשרה שנה עברו את ה'קולטור'. אין זו שילה, וי' קורדו
 2 – אין זו שלום, שהיו בהן מלחמות, דרי' כ'ה שנים, ושנת כ'ה נהרג כד'קולטור, ויהיה
 3 שילהו כ'ו התורמים מני'ב: **ור'זם** בית אלהינו, ועל ידיו בן נביעו לתת לנו גזר
 4 ביהודה: **בקשוי ואבריו**, *ביכניזת ומגוללים: רב אשר ראש ישיבה היה במקא
 5 מוסאי, ומגניס מלחניה: בתיים יוחר
 6 מנכדי: **תת ישיבא**, לישושי: **ולא** תת
 7 נב'י, אדומים, שהיו רשעי יוחר: (דף כ"א.)
 8 אוקה מבני פרסיים: **ולבדי** חכם, אם יקניט
 9 יענישו, וכן יתום ואלמנה, מפני שדמעתי
 10 מצות: חולי, הוא חולי אירוק המנונה וחולץ'
 11 ומתיש בת, כגון אשקא ודולי הראש: **כאב**,
 12 הוא החולץ וכא, כגון כאב שן, כאב מקב:
 13 מיהוש, חששא בעלמא לפי שעה, וקל: **ולת'לה**
 14 ל' שו'ת, עומק לבם, שהיו צרי להדיח לו'
 15 לב לבמה מירנות, לטת הקצוב ולכמה
 16 מלמנות ולכמה משקטים, והכל ביום אחד:
 17 עינלא תילקא (ט"ב.) שליש אית, שהוא
 18 משותב, מפני שבהנהגה בקנותא אינה ערין
 19 בכמה, והולד ראשון ושני אינו בראי: **והא**
 20 **תת** לא הישא אם התחילו אין מפסיקין.
 21 וגבי הפלה קיימינן, ולקח ליה למיידר
 22 למינן: **ואין** מפסיקין לתפלה: **אתאן** אצל
 23 תורה, ומליקא אחריתו נקמי תביים העוסקין
 24 בתורה פפסיקין, תורתן לקריאת שמע
 25 דומה דאורי' ויבשכבן וביקורן, ואין
 26 מפסיקין לתפלה: **אבל** אנו, הואיל ומפסיקין
 27 תורתנו וקניטנו ב'יש שבפסיק לתפלה:
 28 עיבור שנה, שנתו עולים שכענה לעריה
 29 ונשאין ונתנין אם השנה ראיה לעריה
 30 לתעבר, כדאמר בסנהדרין (א"א.) על האביב
 31 ועל פירות האיל ועל התקופה: **מתני'** **ששא**
 32 ישבת רצא, ומתדבק: **ולא** ישבת א' פלוי,
 33 מבשר כניס מנגדו, דמתרגמין 'בערתי' –
 34 פלתי (דברים כו.) ולקמן (י"ב) ששעמא:
 35 **ולא** יקרא לאור יום, כספר, שקאן שיה נהר
 36 להביא השמן לפי הפתילה שידלק יפה,
 37 ומקא מבכרי בשבת: התיין, חזן הנכסת
 38 ומקרא שבעה הוקראים בתורה, ופעמים
 39 שאינו יודע דהי' ערין לקרות למחר, ורואה
 40 היקן דהיקן תנוקתא כי בית רבן בשבת, ו' וכן
 41 קורין בסדר לאור הנהר בבית הנכסת, ויודע
 42 שזוא פוקשה של שבת זו, ל'א: חזן – מלמד
 43 תנוקתו, ורואה היקן ויתדילו למחר והביא
 44 ישימו פרושיתיהו: **ויצא** הו, לעשות חובה,
 45 לעבדי אוקה: **ולא** יאכל תב, ע'ה הנה.
 46 וכש שזור עם הקרב: **משני** הינל עבירה,
 47 מפני שמתוך שמתחילין יבא לבעול ובה
 48 שהיא בקרת: **גמ'** **לא** יעמוד אדם, *ברה"ב
 49 ויושע פיו וראשו לרדוד לאתח בלי ולשתות
 50 – נודה שקאן ורצא הכלי אליו, ומקאן
 51 מתחייב חטאת:

1 **כ"ו** דרביי **שמים** עשרה שנה עברו את כד'קולטור
 2 **ישלש** עשרה שנה מרדו ובארבע עשרה שנה' וגו', **ואמר**
 3 **רבא** בר מחסאי אמר רב **חמא** בר גוריא אמר רב: **כל**
 4 **עיר** שגגותיה נבדוין מבית הכנסת לפוף חרבה, שאמר
 5 **"לדומם** את בית אלהינו ולהעמיד את הרבותיו". **וה"מ**
 6 – **בבתים** אבל בקשויש ואבריו – **לית** לן ביה. **אמר**
 7 **רב אשי**: **אנא** עבדי למתא מחסאי דלא חרבה. – **והא**
 8 **חרבה!** – **מארו** לון און חרבה, **ואמר** רבא בר מחסאי
 9 **אמר** רב **חמא** בר גוריא אמר רב: **תחת** חרבה, **תחת** חרבה **ולא**
 10 **תחת** נב'י, **תחת** נב'י **ולא** תחת חבר, **תחת** חבר **ולא**
 11 **תחת** תלמיד **חכם**, **תחת** ת"ח **ולא** תחת יתום ואלמנה.
 12 **ואמר** רבא בר מחסאי אמר רב **חמא** בר גוריא אמר רב:
 13 **כל** חולי' **ולא** חולי' מעינים, **כל** פאב – **ולא** פאב לב' **כל**
 14 **מיהוש** – **ולא** מיהוש ראש, **כל** רעה – **ולא** אשה רעה.
 15 **ואמר** רבא בר מחסאי אמר רב: **חמא** בר גוריא אמר רב
 16 **אם** היו כל הימים דיו, ואנמיס קולמוסים, ושמים ויעוה,
 17 **וכל** בני אדם לבדיון – אין מספיקים לתכות חללה של
 18 רשות, **מאי** קראה? – **אמר** רב משרשא: **"שמים** לרום
 19 ואין לעומק ולב מלכים אין חקר", **ואמר** רבא בר מחסאי
 20 **אמר** רב: **חמא** בר גוריא אמר רב: **יפה** תענית חלום
 21 **כאש** לעוורת, **אמר** רב חסדאי: **ובו** פיום, **ואמר** רב יוסף:
 22 **אפי'** בשבת, רב ויהישע בריה דרב אדיי אקלע לבי רב
 23 **אשי** עבדי ליה עינלא תילקא, אמרו ליה: למעום רב
 24 מדיד! – **אמר** ליה: **תענית** ויתבאן. – **אמרו** ליה: **ולא**
 25 **סבר** ליה מר להא דרב יהודה, דאמר רב יהודה: ליה
 26 **אדם** תעניתו ופודע? – **א"ל**: **תענית** חלום הוא, **ואמר**
 27 **רבא** בר מחסאי אמר רב: **חמא** בר גוריא אמר רב יפה
 28 **תענית** לחלום **כאש** לעוורת, **ואמר** רב יוסף, **ובו** פיום,
 29 **ואמר** רב יוסף: **אפי'** בשבת, **"ואם** התחילו אין מפסיקין,
 30 **מפסיקין** לק"ש". **הא** תנא ליה רישא **"אין** מפסיקין!
 31 **סיפא** אתאן לדברי תורה, דתנאי: **חברים** שהיו עוסקין
 32 **בתורה** – **מפסיקין** לק"ש, **ואין** מפסיקין לתפלה. **א"ר**
 33 **יוחנן**: **לא** שנו אלא בגזר ר"ש בן יוחי ודבריו, שותרתן
 34 אונקנתן, **אבל** בגזר אנו – **מפסיקין** לק"ש לתפלה, **ותנאי**:
 35 **כשם** שאין מפסיקין לתפלה כך אין מפסיקין לק"ש!
 36 **כי** תני תחיא – בעיבור שנה, דאמר רב אדא בר אבהה,
 37 **וכן** תנו סבי דהגורניא, אמר רב אלעזר בר צדוק, **משחיינו**
 38 **עוסקין** בעיבור השנה בבינה לא היינו מפסיקין לא לקריאת שמע ולא לתפלה. **לא** יאכל
 39 **היתום** במקומו סמוך לחשכה – **ששא** ישבת רצא, **ולא** תלבדל בקולמוסו, **ולא** ישבת א' פלוי,
 40 **ולא** יקרא לאור הנהר, באמת אמרו: התיין רואה היקן תנוקתא קוראין, אבל הוא לא יקרא, **ויצא**
 41 **בו**: **לא** יאכל תוב עם תובה, מפני הרגל עבירה. **גמ'** **מן** חתם: **לא** יעמוד אדם ברה"ב וישתה
 42 ברה"ב, ברה"ב וישתה ברה"ב, אבל אם הכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה – מותר
 43 וכן

[כ]

1 רבי יהודה אומר המוקדם ירחם עליך כן – ק' ליהויה מה ומעלת תפלה ליה מאיר ור'
 2 יהודה, דקאמר בפ"ק דריה"ו (טו. ועש) הכל נידונים בריה, וגזר דין שלום נחתם
 3 ביהדי – דברי רמי' ר' יהודה אומר: הכל נידונים בריה, וגזר דין של אחר ואחר נחתם
 4 בזמנו בפסח – על התבואה, ואדם – בימי העומר, ר' יוסי אומר: רבי נידון בכל יום, ואמר
 5 התם, אמר רב יוסף כמאן מצלין האדאנא
 6 אקצירי ומצירי – רבי יוסי, שמעט, דלמיה ולר'
 7 יהודה לא מנחיא עלותא – יריל, דהכא שבת
 8 שבין ריה גזר יתיב אירי, ולפי מאי שמעני
 9 התם, איבעית אימא – כדר' ינאי, דאמר ר'
 10 ינאי: פהי עזקה לארס בין קודם גזר – ב' אתי
 11 הכא שפדי: **שבגא** איש ירחש, ולא על
 12 גריס שבגא, דשבגא כוסתו שיה, ור' אלעזר
 13 בשמיה, דשם רשעים דרבא, דאמר בפ"ק 'אמר
 14 להם למתנה: (וימא דף לה), אלא גרס שבגא
 15 דהוי גיש שם ארם, כדאמר כוסתו (דף כ"א), אלא
 16 כשבגא(א) אחי הלל, ונראה לרבי דשפיר גרס
 17 שבגא, דאסי את אחי דרבי ושמו אברהם, ור'
 18 נקרא בשם ה' אהרן, ואשכחן דהריב שבגא הוו
 19 כמו שמוכיח בשיערה (כב) דרבימי "שבגא איש
 20 על הבית" וכתבי 'דקראתי לעבדי לאלקים וכו'
 21 וממשלקך אתן בידו, וכתבי בתר הכי (שם לו)
 22 דיבא אילו אלקים איש על הבית ושבגא
 23 הסופר, שמעט דשבגא איש על הבית כרב מת,
 24 והיה אלקים במקומו, ושבגא הסופר היה אתר:
 25 **שאין** מלאכי השרת מבטלים בלשון ארמי –
 26 לבר מנגבאל, כדאמר בסוטה ברש
 27 'אלו נאמרין דף ל"ג, דאמר רמ, רב גבריאל
 28 ולמדו שבעים שלונות לוקח, ותימה, דאמר
 29 מחשבה שכלל כל ארס דזריעם, ולשון ארמי אין
 30 יודיעים?
 31 **לא** ישב על גבי שטח ולא על ספסל – נראה,
 32 דדוקא בשטחיה שוכב בנגור, שלא ישב
 33 גבה ממראשותיו של תולה: **רבי** נתן אומר
 34 קרא הטה – הדיב ומבטח (דף ה) גבי יהודה בן
 35 טבאי שרדו דף זומם, וביבאשה כדב' (בבבב דף
 36 עז) גבי הא שנקיע ס'ת בחמתן, לא פריך ומה
 37 בחמתן של דאיקים אין הקב"ה מביא תקלה בו,
 38 אומר ריה: ולא פריך בשום מקום אלא גבי
 39 אבילת אסור, שבגאי הוא לעציק בתוה, וההוא
 40 ידריבי פסחים' (פסחים דף ק' עשה) דר' ירמיה
 41 אשתילי טעיע קודם דבולדל, ונתחו דמי' ריה'
 42 (דף כ"א), דקאמר: כסיס מבטילא דבבלאי ביבטמא
 43 רבה דמערבא – התם לא הוה מאכל אסור, אלא
 44 השעה אסורה, וברבאשתיה רבה ומסיק, ר' ירמיה
 45 שלח ליה ארבי חזי תרסקל התבגאי, ומסיק, בין
 46 דין לדין מתבאל התאנא בטבול, את קאמר עלה
 47 ר' אבא בר זינבא בשם ר' אלעזר: ועריא: אם
 48 דראשתים מלאכים – או גבי איש, ואם הכי בני
 49 איש – או בתמורים, ולא בתמורו של ר' פנחס
 50 בן יאיר: **שבמש** שאינו קבוע בדמשחא מאי –
 51 לילשאנא שריא במעי ליה, ור' ירמיה: אתה הוא
 52 שבמש שאינו קבוע, וביבאשתיה לה: שבמש קבוע
 53 בדמשחא מאי – דשמיט שאינו קבוע בודק יפה
 54 שלא יעבידהו, אבל קבוע לא מירוח
 55 שיעברוהו בשבילי כן, כן שחוקקו כבר –
 מתיבי

בתוך חוליו ישראל, שמתוך שכולל עם האחרים נשמעת בכותל של רבים: 1
 שבגא איש ירחש, אדם גדול וקהל בירושלם ושמו שבגא: רחמי. של הקב"ה 2
 מרובים: שבתו בשלום, נוח בשבתכם לשלום: בקישי הטריו, מפני שמעטערי: 3
 תפיהוה, בחוליה: וימין אפר לה, בלשון קדש, וימין אמר לה בלשון ארמי, ויאן 4
 לא לענין שבת נקט: שבתים עמי, ואת 5
 התחפלה ירצה שיוודקו לו מלאכי השרת 6
 להניטו תפלוהו לפנים מן הפרדוס: סויע, 7
 סומך בחשות כתי, ומשום בריתו יעקב: סויע, 8
 תרגמו של פוקה, כלומר: מבקר, כמו 'את 9
 אתוך הפקוד לשלום' (שמואל א ח) 10
 ומתרגמי: 'את אתוך חסדך לשלום', ולקח 11
 לישאנא קריסין: אל תמרי יסעודו, אלא 12
 יסעודו: תמנענו, מאמית שבינה, כאדם 13
 דיושב בארמיה ואין פנה לעדדו: 'ואפי' נבואה, 14
 סומך למחשתי להשיגו, ודכון גזור – אל 15
 פלוג למיתיהו: הא תרי שפיי נמי, שאם 16
 יבא לחטות – ויבדירי כהור, בשני ענינים, 17
 בשתי פשוטות, הואיל וכל אחד מענין לעצמו 18
 אין מכיר במעשה הכירו: כבודיה, חרות 19
 אש גדולה אסור, דהואיל ויחשבין דחוק הו 20
 נזה, ועד שגובות האדמים סמוכים להם, אתי 21
 דליפאן שאמית רבו עליהם דהבעיר והלחתי: מתי, 22
 לקרות לאור הבר, שאינו רגיל לחטות בו 23
 בחול מפני חשיבותו: שמש קבוע, לא בדוק, 24
 מפני שאמית רבו עליהם אף ימצא בון רב 25
 מנגוה, ובדוקן יפה והישיטן להשיגו: שאינו 26
 קבוע, לא ירמא עליה כולי האי: הא ומה 27
 שמשותף לאורו, לאו אתי לחטות: שמש 28
 שאינו קבוע בדמשחא מאי, כון שאינו קבוע 29
 אלא משה אפילו בחול, והלך בשבת – 30
 מותר, לא ילפמא בדמשחא הואיל ולא מאיס 31
 – דרבו לחטות בחול הוא: הלכה בדמורה: 32
 ואין מורין בו, שלא יחולו: קם ששעל, דר' 33
 ירמיה, דהוא שמש שאינו קבוע בבית רב 34
 אסי: אפריה ליה דביתוהו, דרב אסי לרב אסי: 35
 מר לא עבדי ליה בריהו, ר' ירמיה, דאמר, 36
 הלכה ומורין בו: ראש פרושיות, ומורין בפיו, 37
 שמתוך שראש התקשה שגורה בפיו הוא 38
 נזכר בבבליה לקמה, ומסיני את שבעה הקורין 39
 בנקודה ותעמייהו בלחש:
 ואמת
 ובקש להפלות, אמר: כפמ' גדולים דבירי הבקמים, שקרוי אומרים לא יקרא לאור הנהו ר' נתן אומר:
 קרא והפיה וכתב על פנקסו: אני ישמעאל בן אלישע קריתי והפיתו גר בשבת, לכשיבנה בהמ"ק
 אביא חמאת שמנה – א"ר אבא: שאני ר' ישמעאל בן אלישע, הואיל ומישם עצמו על דברי תורה
 כדרייתו, מני חדא: שמש בודק כפוסת וקערות לאור הנהו, ותניא אידך: לא יבדוקו? – לא קשיא, כאן
 – בשמש קבוע, כאן – בשמש שאינו קבוע, ואי בעית אימא: הא והא בשמש קבוע, ולא קשיא:
 הא – בדמשחא, והא בדמשחא, איבעיא להו: שמש שאינו קבוע בדמשחא מורו? אמר רבי: הלכה
 ואין מורין בו, ור' ירמיה בר אבא אמר: הלכה מורין בו, ר' ירמיה בר אבא איקלע לבי רב אסי,
 קם שמעיה קא בריק לנהורא דשקרא אמרה ליה דביתוהו: ומר לא עבדי להו? אמר להו: שבקיה,
 כדביתו ס'ו, באבית אמרו התחון כו", והאמרת ורישא' ו'ואה' מאי לאו לקותו? – לא, לפרך
 ראש פרושיותיו, וכן אמר רבה בר שמואל: אכל מסדר הוא ראש פרושיותיו, וכולה פרושה לא?
 מתיבי

1 **מִיָּבֵיב** התינוקות של בית רבן מסדרין פרשיותיו כו - אמור הרים לפי הקנטרס
 2 שפי במתני חזון רואו היכן התינוקות קורין לאור תרז ולא פריך ליה
 3 ממתיני משום דאיבא למיטר דקורין באיסור איתו מחזן בידם, אבל הבא דקנתי "מסדרין"
 4 משמע עומתו ליעשות כן;
 5 **רבא** אמר רוב עם הארץ מעשרין חן -

6 וא"ל: האמרי פסק בורא דסוטה דף
 7 מת) שיתנו כח גדול גור לה דומא, לפי
 8 משלח בלא גבול ישראל וראת שפי
 9 מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד וי"ל דהק
 10 שלא היה מפרישין כלום אלא תרומה גדולה.
 11 רבא רבון הוא מעשרים, וזאת הדעה היא שפי
 12 ליעשות במסוק אור - משום דרזויא מיטש
 13 דשכיח בזמא, והוה ריבויא בשלמים, ומה קשה
 14 דאמי דאביי ורבא ארבה - מפרש פ"ב
 15 דכמותה, דף קו (שם) גבי הישנין לנמלים:
 16 **מה** אשת רעוה הוא בבגדו וזאת בבגדה
 17 אסור - והתם סברא הוא לאסור, לפי שיער
 18 תוספת ומתברר עליו ביהוה, ורש"י פ' אפילו
 19 ביהוה נמי אסור מדאורייתא, ואין נראה דמשמע
 20 דרעה לאסור תוה בגדה, תימה דרזויא דאסור
 21 מה תורה לא ילפי מאשת איש ושירי בגדה
 22 כרמיבו "סנה" בשמיים (מטה"ר פ"ד לו), וזאת
 23 אסור - והתם סברא הוא בבגדו וזאת בבגדה
 24 אסור, דמרבין, אסור בגדה מדקשה, שפי זהו חן
 25 ללא תעשה, ולמשהו הוא בבגדו וזאת
 26 בבגדה בלא ידוע, כגון שפתח פתוח להדיה
 27 מסינה בשמים, ו**פליגא** ר' פדת דא"ר
 28 פדת לא אסורה תורה מלא - תימה מתן
 29 ליה דפליגא, דילמא מרבין אסור אפי' הוא
 30 בבגדו ורש"י דפירש כאן כיון מדאורייתא אל
 31 אסור אלא תשמיש ממש - מרבין לא אסור
 32 אלא קרוב בשר, לא יהויה דמטמא אל פליגי
 33 אמתי, ולא יאכל חוב עם חובה, ועוד וכו' לית
 34 ליה דאשת רעוה הוא בבגדו וזאת בבגדה אסור
 35 ומפריש ר"ה דפליגא ד' פדת, דבידן לא אסרה
 36 תורה אלא קריבה של גילוי עריות בלבד - איכ
 37 אן לנו לאסור ולגזור אלא בעין שאסר הבתוב.
 38 דהיינו דיעות בלא שיעו, כגון: לא יאכל חוב עם
 39 חובה, אבל הוא בבגדו וזאת בבגדה, דאיבא
 40 דיעת ושעו - לא יסבור ר' פדת, דאפי' באשת
 41 איש הוא בבגדו וזאת בבגדה - שרי, ור"י פ':
 42 ופליגא ד' פדת - כיון דאית ליה דלא שפיר לשון
 43 קריבה אלא בגילוי עריות ממש, ואיכ' זאל אשה
 44 נדה לא יקרב" - היינו משמע ממש, שוב אן
 45 ר' פדת, דהיינו לאסור אשה לאסור הוא בבגדו בו
 46 לאפוקי לזמן קריבה ממשעוהו, ודוחק הוא.
 47 דהא "אשת רעוה לא מטמא משמע בתורה;
 48 ממש, ואפילו הכי אסרי' הוא בבגדו וזאת בבגדה;
 49 ו**פליגא** ר' דידיה אדרייה - והוא תהו יודע
 50 בעצמו שלא יבא ליה דרעה, שיעדי גמור היה.
 51 כדארבינן פסקי ב' דבנותיה (דף ק) דרד ארא
 52 כר' בותבא מריכ' לה אבתפיה ומקד - א"ל רבנן
 53 אן מהו למעבד דהי' א"ל א דמיא לכון ב'
 54 כשואר - לחיי, ואי לא - לא, והספיר לא חס
 55 לפיש ולחארין כאן למה היה עושה:

1 ואימת רבן עליהן, אין פושטין ד' לרשע דבר, ואפי' בחול, אלא על פי רבן: פ'רצה.
 2 ג'רצה כמו "פרצה" ומהו 'קדמה' (בראשית כח): שלא שנינו לא יאכל קדוה עם
 3 הספחה, מפני הקדוה, לפי שלא התרבו לרף, שבולן אובלין חוליתן בעקרה יהו, ולא
 4 יהו אובלין עם נשותיהן טמאות: אפי' זב פרוש לאו דברים סמאים קאבלי, וזאל
 5 כל מנעו טמא: מעשרין חן, ולא קור' גזרה
 6 למעוה: שתישן עם פ'לה, במשה, כגון שהטא
 7 טמא דליבא למיחש משום טקרה, או כגון
 8 תהו שאין בו טקרה, מי היחש להרצל
 9 עבירה, או דילמא: כיון דאיבא היבא -
 10 מדבר דבירי: על השולחן, שאובל עליו -
 11 מוקר להניח בשר העוף אצל הניבנה,
 12 דקטברו בית שמאי: בשר עוף כחלב לאו
 13 דאורייתא, ולא קור' העלאת אטו אבילה:
 14 ואינו נאכל, עמו: וזכ' אסורים כו, שמי
 15 דאסור: דליבא דיעות, שני אדם שמיבדו
 16 זה לזה, והיה נמי דמצי לשנוי דליבא שניו
 17 לדליבא, מיהוה דעדיפא נקט - דאפילו
 18 דיעת ליבא: שאין מפרין, דלא איתו תד
 19 למשקל מדחבריה ומיכל: אכל מפרין, אסור.
 20 ואשה ובעלה (נמין מפרין זה את זה, ושמי
 21 דאסור: שני ליבא, שאובלין בדרך אבילה:
 22 איבא שני, שאין דרך לישא אלא בקרוב:
 23 קשר, כדכתיב: שארה בסוקה ונעיתה,
 24 ואמר ר' שאר - זה קרוב בשר, שאם אמר
 25 'א אפיש אלא הוא בבגדה והוא בבגדו' -
 26 יוציא יתן חתונה, במש' בחובות (פ"ד דף
 27 מה): אל הקרים לא אכל, בפרק 'אלו חן'
 28 והשקפין בסנהדרין (דף אבא) מפרש לה
 29 שלא תפרנס בזכות אבות, שלא דוורין לך
 30 לפי שהיא צדיק: מה אשת רעוה כו, דאסור
 31 חן ידוע מן התורה, בקדושין (פ"ד דף ע"ט)
 32 מ'אדוק פ' אסור, ופליגא: דרב ס' דאשת ר' פדת:
 33 מדרשה דהאי קרא לאיסור אדך פדת: גילוי
 34 עריות, תשמש ממש, ושאר קורבה, ואפי'
 35 קרוב בשר - מרבין, והיא בבגדה - אפי'
 36 מרבין ליבא למגור:

שבשש
 27 **שמואל**: לא שנו אלא שאין מפרין זה את זה, אבל מפרין זה את זה - אסור, והני נמי - מפרין
 28 זה את זה נהנה - התם - דיעות איבא, שנינו ליבא - הכא - איבא דיעות ואיבא שנינו: ת"ש
 29 לא יאכל תבן עם הזבה משום הרגל עבירה - ה"נ: דיעות - איבא, שנינו ליבא - ת"ש: "אל
 30 הקרים לא אכל ועיניו לא נשא אל גלגול" בית ישראל ואת אשת רעוה לא טמא ואל אשה נדה
 31 לא יקרב", מוקיש אשה נדה לאשת רעוה. מה אשת רעוה - הוא בבגדו והוא בבגדה אסור, אף
 32 אשתו נדה - הוא בבגדו והוא בבגדה אסור. ש"מ. ופליגא דר' פדת, דאמר ר' פדת: לא אסרה
 33 תורה קרא קורבה של גילוי עריות בלבד, שפאמר "איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות
 34 ערוה", עולא פי' הו' אתי מפי רב הוה מנשק להו' לאתוותיהו אפי' תדייהו, ואמרי' לה אפי' דייהו.
 35 ופליגא דידיה אדרייה, דאמר עולא: אפי' שום קורבה אסור, 'משום' לך דף אמרי גזירא סחור
 36 סחור, לכרמא לא תקרב", תני דבי אליהו: 'מעשה בתלמיד א' ששנה הרבה וקרא הרבה, (שימש
 37 תלמידו) תקמיה להם, ומת פתצי ומיו, והותה אשתו נטולת תפיליו ומתורחם בכתו נמסות ובכתו,
 38 מרבין אסור: תתוב בתורתך" פי' הוא תיך ואדוך מיוד', בעלי ששנה הרבה וקרא הרבה, ושימש

1 **ב"מי** לבנותך מהו אצלק – לא ממש שיש לחלק בן נדה ליתום. הוא אמר רבי ברע
 2 "במה אשה יוצאת" (לקמן דף סד:) חרי היא בנדה עד שתבא במים. אלא לפי
 3 שידע אליהו שכן היה הנושע. ור"ח הרש"י פירשו בפרק 'אצ"פ' (כתובות דף סא. ושם)
 4 גבי שמואל מחלפא ליה ביהודה ברא דבא שמואלא – היינו מימי לבונה. אין ראיה. כדפירשתי.
 5 ור"ח פירש: שדור גרילים למטר של שבת.

6 ארת לטוף שבעה לראייתה שהיא טהרה
 7 מדראייתא ברוך טבילה, וארת לטוף ימי לילג –
 8 לכך היה מלקל אותו האיש. והשי' היה בנות
 9 איסור להושיט מפתח מידו לידה בימי נדותה.
 10 ונראה לו: שיש סמך מסדר אליהו, דקתני, אמר
 11 לה: שגאא בבתא לו את השקנן, שגאא בבתא לו
 12 את חרפי ומיחו דתום מסיים וננע ברוך באבועי
 13 הקטנה. ומתפרק 'אצ"פ' (שם) דאמא אביי מנח
 14 ליה אפמייה דבובא. ורבא מנח ליה אבי סדיא –
 15 אן ראיא, כי שגאא וזקא ממוינת הכוס שיש
 16 דחבה יותר, בדאמר התם. אבל שאר בדיים –
 17 לא. והבבא דקאמי "אבי עמל ושתה עמי" יכול
 18 לדחות שלא הקפיד אלא על השכיסב:
 19 **מטה** היא הואי – ופליגי כי ליש שנעץ חרב
 20 בינו לבניה (סנהדרין פ"ב דף טז.) איבא
 21 למימר שרווק מנחה היה ביהודה, והיה פוח
 22 ליה, שלא היה זקא ממוינת הכוס שיש
 23 כשאלו שלא היה מקודשת ליה, ומתויר על
 24 עומד עמה מלכא עליה.
 25 **רש"י** גריס וזכר אלו – ואלו תנו בני דאמרי.
 26 ומביא ראיא, דאומר במדרש (פ'
 27 משפטים) כל מקום שאמר 'ואלה' – מוסק על
 28 הראשונים 'אלה' – פסל את הראשונים. ועל
 29 המדרש שהיה ליה "דאלה דברי הבריה" (דברים
 30 כח) קאי אמא שכתבו למעלה:
 31 **ש"מ** ואלו תנו – דלא קתני בתר היה כדקתני
 32 במתניתין:

33 **אוכל** ראשון אוכל שני – אי תנו אוכל
 34 ראשון לדוד לא היה דיענן מניה אוכל
 35 שני, ואי תנו אוכל שני היה מתנא. דאוכל
 36 ראשון נמי טמוי מטמא:
 37 **והשותה** משקין טמאים – לא שייך ביה
 38 ראשון ושני. וילעלם משקין חתלה
 39 הוה. א"ע דאבתי אל גורו, כמו שאפרש בסוף.
 40 מ"מ היה ברעמא לגורו מיד, ורביבא לאשמענן
 41 משקין ואובלין כדאמר בסמוך, דרך דמשקין –
 42 לא שכיח, ואי חנא משקין – ה"א זקא משקין
 43 דממיר, אבל אוכל – לא פסיל כלל: **והבא**
 44 ראשון ורובו במים שותה, וא"ת תיפול לך
 45 שהיא טהור יוסו יורב – ויתבא מים דאפילו
 46 העריב שמשו – פוסל עד שיהיו יומבלי:
 47 **והתור** שנפלו על ראשו כו' – וא"ת: מ"ש
 48 בטרטור לא גורו כ"א בנפל, ולא גורו נמי בריבא
 49 כמו שכתבו יום. ונראה לר"י דטרטור לא ר"ל
 50 לגורו יותר אלא דוקא בנפילה כמו שרגילים
 51 לחפ"י עליהם מים שאובים אחר ששלו במים
 52 סרוחים כדאמר בסמוך והיו נותנים עליהם מים
 53 דבאו:

1 **ישימש תלמידי חכמים** – מפני מה מת פתאי
 2 ימיו? ולא היה אדם מחזירה דבר. פעם אחת נתארחתי
 3 אצלה ויהיה מסתיה כל אותו מאורתי, ואמרתי לה: בתי,
 4 בימי נדותי מה הוא אצלק? אמרה לי: הם ושלום, אפי'
 5 באצבע קטנה לא ננע [ב']. – בימי לבונוך מהו אצלק?
 6 – אכל עמי, ושתה עמי, וישן עמי כקירוב בשר, ולא
 7 עלתה דעתו על דבר אחר. ואמרתי לה: ברוך הפקום
 8 שהרגו, שלא נשא פנים לתורה, שהרי אמרה תורה "ואל
 9 אשה נדרת מאמתה לא תקרב". פי אהא רב דמי אמר:
 10 מטה תראי. ונאמי. כמערבא אמרי, אמר רב יצחק רב יוסף:
 11 סויר מפקסו בינו לבניה. מתניתין: ואלו מן החלכות שאמרו
 12 בעלית הנגיה בן חוקיה בן גרון שעלו לבקר. נמנו ורבו
 13 ב"ש על ב"ה, ו"ח דברים גורו בו ביום. גמ' אל אבי
 14 לרב יוסף: 'אלה' תנו, או 'ואלו' תנו? 'ואלו' תנו? –
 15 הני דאמרו, או אלו תנו – דבעינו למימר קמין? – תא
 16 שמע: אין פולין לאור הנה, ואין קורין לאור הנה, ואלו
 17 מן החלכות שאמרו בעלית הנגיה בן חוקיה בן גרון.
 18 ש"מ: 'ואלו' תנו, ש"מ. ת"ר: מה פתב מגילת טענייה?
 19 אמרו: הנגיה בן חוקיה [וסייעה]. שהיו מחכבין את הצרות.
 20 אמר ש"מ: אין אנו מחכבין את הצרות, אבל מה נגשה,
 21 שאם באנו לכחוש – אין אנו מספקין. ד"א: אין שומה
 22 נפנע. ד"א: אין בשר המת מרגיש באימול. איני? והאמר
 23 רב יצחק: משה ריבה למח כמותם בבשר החי, שנא' "אך
 24 בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבד!" – אימא: אין בשר
 25 המת שפתי מרגיש באימול. אמר רב יהודה אמר רב:
 26 ברם זכור אותו האיש לטוב, והנגיה בן חוקיה שמו,
 27 שאמלאה הוא נמנו ספר יחוקאל, שהיו דבריו סותרין
 28 דברי תורה. מה עשה? העלו לו ג' מאות גרין שגון
 29 וישב בעלית דרשן? 'ושמנה עשר דבר גורו'. מאי נגירו
 30 שמנה עשר דבר? דתנו, אלו פוסלין את התרומה: האוכל
 31 אוכל ראשון, והאוכל אוכל שני, והשותה משקין טמאין,
 32 והבא ראשון ורובו במים שאובין, והחור שפלו על ראשו
 33 ורובו שלשה לצני מים שאובין, והספר, והזרים והמבול
 34 יום, והאובלים והבלים שנמנמו במשקין. מאן תנא האוכל
 35 אוכל ראשון והאוכל אוכל שני – מפסל פסל, טמוי
 36 לא

1 לתרומה. דלא גניא דקרב שמש. והאנכי אובלים טמאין לו.
 2 השותה משקין טמאין טמא שומא ערב: **והבא**. לאחר ששבל משומא במים שאובין
 3 בו ביום: וקחוד. גמור, שנפלו על ראשו בו: והספר. כל כתיב הקודש, תורה נביאים
 4 וכתובים, פסולין תרומה במגנן: והזרים, חקון, קודם שיתלך: ויבול. יום, ולקמן פ"ה: טבול יום מדראייתא הוא: והאובלין והבלים שנמנמו במשקין, לקמן בעי לה: טאן
 5 **תנא**. מי דזא האמר בך פסיל. את התרומה, ואיתה תרומה לא תפסול ארתה כוון במגננה.

1 ישימש תלמידי חכמים – להסבירו טחומות המשנה וטעמיה, והוא הנקרא תלמוד:
 2 נדותיה. כל שבעה של ראייה ראשונה: לבינוך. כגון זכה שסופרת שבעה נקיים
 3 משפסקה וצריכה להיות לובשת לבנים לברוקה, שקמא תראה ותחסור ספקתה:
 4 בנדה ובמאתה. ועד שתבא במים לטבילה היא בנדה. דמדינת מתיחה בנדה:
 5 עשרת הרה עד שתבא במים. בנדה
 6 בנדה: פסקה **היא** תורה. וקתב, ולא קירוב
 7 פשר תואי וקבר דשורי ביה: סייה.
 8 פורטיניט, שהיא חוגרת בו ומנע ממוינים
 9 ולמטה: **מתניתין** ונמנו ורבו. באו למנן,
 10 ונמנאו על ב"ש מרובין: **גמ'** ד"ג: 'ואלו'
 11 תנו – הני דאמרו, או **דלא** "אלה" תנו – הני
 12 דבעינו ליישר קפון, ואלו קאי אדלעיל, "לא
 13 יפלה את כליו ולא תקרא לאור הנה, ואלו מן
 14 החלכות" כו'. או דילמא: אלו תנו, קאי
 15 לקמן, איאן שורין ירו: **ת"ש** דאתניה.
 16 קמייתי קאי, אבל אקר – לא משמונה עשר
 17 תני. ונראה, ולקמן בנמרא פופש ליה: מגילת
 18 דתענית. לפי ששאר כל משנה נבדקתא לא
 19 היו בתבין, דאסור לכתבה, וזו נכתבה לזכרון
 20 לדעת ימים האסורין בעתה – לכך נקרא
 21 מגלה, שכתבו במגלת ספר. **מחכבין** את
 22 הצרות, שנגאלין מן, והנס חביב עליהן
 23 למחורו לשבוה של הכיבא, ותבובין ימי הנס
 24 לעשותן יום טוב. כגון 'אלין יומין דלא
 25 להתנגאא ביהו' כו'. אין אנו מספקין, לפי
 26 שהן תדירות. ל"א: אין אנו מספקין
 27 מיעשות יום טביל יום: אין שומה נפנע.
 28 פנע ע"ב עליו. כלומר: אנו מבידי מגנני.

29 קי, כשה ימים באים לנו – ואין אנו מבידי
 30 כן: בשר מת שפתי. והולך באדם החי ממת
 31 מכה או חמת פניה – אינו מרגיש באימול
 32 שבחתיבין אותו: דבר תורה. כגון 'ביביל'
 33 וטרפה וגו' לא יאכלו הבתים – הא ישראל
 34 אובלים: וכגון 'וכן תעשה שבעה בחודש',
 35 דבין גרמ קרבן זה בחודש: ל"ב: לאמור
 36 ולמזונת: דרשן. כדדרשין להני קראי
 37 במגנתו (דף מג.ו.) דמשום דאשתי מליקה
 38 בתארת העוף בגידיה, הוצרך להודיע על
 39 מליקת תולין שהיא נבילה: **האוכל** אוכל
 40 ראשון. מן התורה אין אוכל מנמא אדם
 41 האוכל חוץ מגבלת עוף שורה, אבל נבילה
 42 בתוקה – לא. כדאמר במגלת גדה (פ"ה)
 43 דמ"ב: מי שאין לו טמאה אלא באבילתה,
 44 יצתה זו שיש לה טמאה קודם שאיבנה.
 45 וכן גורו באותו יום, כדמפרש עממי לקמן
 46 בבילה. ושערין לפסול את הנגיה בחצי
 47 פרי, כפרק י"ם הכפורים (ויטא ד' פ"ה) והקם
 48 נמי אמאי: נחט לטמאת גורו דלא דרואיקא.
 49 ומקאתי בספר ע"ה. משנה טמאה זו
 50 מנמאין דרואיקא, דקני גיה מטבילה
 51 לתרומה. דלא גניא דקרב שמש. והאנכי אובלים טמאין לו.
 52 השותה משקין טמאין טמא שומא ערב: **והבא**. לאחר ששבל משומא במים שאובין
 53 בו ביום: וקחוד. גמור, שנפלו על ראשו בו: והספר. כל כתיב הקודש, תורה נביאים
 54 וכתובים, פסולין תרומה במגנן: והזרים, חקון, קודם שיתלך: ויבול. יום, ולקמן פ"ה: טבול יום מדראייתא הוא: והאובלין והבלים שנמנמו במשקין, לקמן בעי לה: טאן
 55 **תנא**. מי דזא האמר בך פסיל. את התרומה, ואיתה תרומה לא תפסול ארתה כוון במגננה.

1 לתרומה. דלא גניא דקרב שמש. והאנכי אובלים טמאין לו.
 2 השותה משקין טמאין טמא שומא ערב: **והבא**. לאחר ששבל משומא במים שאובין
 3 בו ביום: וקחוד. גמור, שנפלו על ראשו בו: והספר. כל כתיב הקודש, תורה נביאים
 4 וכתובים, פסולין תרומה במגנן: והזרים, חקון, קודם שיתלך: ויבול. יום, ולקמן פ"ה: טבול יום מדראייתא הוא: והאובלין והבלים שנמנמו במשקין, לקמן בעי לה: טאן
 5 **תנא**. מי דזא האמר בך פסיל. את התרומה, ואיתה תרומה לא תפסול ארתה כוון במגננה.

שבת פרק ראשון – יציאות השבת דף די עמוד א – מותר מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
 רש"י תוספות

1 רבי יהודה עומר האוכל אוכל ראשון ושני שני – פ"ב דחולין (דף דל. ושם) מפרש
 2 טעמא: משום דמצינו שני עשה שני על ידי משקין. ואי: מאי עריך התם להאי
 3 טעמא דנימא דלחבי שני עשה שני כדפרשי בסמוך בגמרא – משום דומינן דאכל אוכלין
 4 טמאין ושדי משקין דתרומה בו. וי"ל: משום גזירה דתרומה לא על לשעת אוכל שני שני
 5 אם לא שמיצנו כוה. משום דאמר רבנן לחבי
 6 ואסתולא: **למנין** דאבייל אוכלין טמאין כו. –
 7 אמר ר"ה: דפסול גייה דתרומת בבל משום
 8 דאמר: (וביבבין פ"ה דף פב. ושם) 'חזיו חזיה'
 9 לפסול את הגייה' דהיינו שיעור שני ביצים.
 10 ולמד' ביצה ומחצה – לאו גייה גזירה דרבא.
 11 דמזרז טעמא דרבא – אפילו ביציה פסול. אלא
 12 פסול גייה – גזירה קדמונית היתה, וביזו שלא
 13 היה באים לטעות ולומר: כמו שמזרז לאכול
 14 תרומה אחר אוכלים טמאין. אעפ"י שנוגע
 15 בתרומה באוכלין טמאין טעמא מביע, כן מותר
 16 להניע תרומה לאוכלין טמאין מבחוץ, ולכן גזר
 17 הפסול אוכלין טמאין בחצי פרס – שיהא גזר
 18 דאבייל לאכול בתרומה, אבל ע"י נוגע לא גזר.
 19 ודוקא כחצי פרס, אבל ביציה – ליבא למשעי
 20 שכן בארן כל השנים ונחמר קודם שיניע למעו.
 21 ובזין דאפיקי כמבטעה – אוקמי אחיצי פרס. אבל
 22 גזירה דרבא דפסול גזירה דפישפול אף למגע, ואף מבטעה
 23 משום טעמא דמפרשי. ועד גזירה קדמונית
 24 היתה, דביטא בפ' בתרא (דף פ. ושם) ס"ד
 25 דאמר: דפסול גזירה דפישפול אף למגע, ואף מבטעה
 26 כולם בקאים, ואין הדו טועים לומר דרבא
 27 דאורייתא: דא"ר אסר להו.

1 **לא קמטמו? אמר רבה בר בר רה: ר' יהושע היא. דתנן,**
 2 **ר' אלעזר אומר: האוכל אוכל ראשון – ראשון, ואוכל**
 3 **אוכל שני – שני, אוכל שלש – שלש. ר' יהושע אומר:**
 4 **האוכל אוכל ראשון ואוכל שני – שני, שלש – שני**
 5 **לקדשו ואין שני לתרומה, בחולין ששעשו על מנת לתרומה.**
 6 **אוכל אוכל ראשון, ואוכל אוכל שני מ"ט גזרו ביה רבנן**
 7 **טומאיה? – דוימנין דאבייל אוכלין טמאין, ושקיל משקין**
 8 **דתרומה ושדי לפומיה, ופסיל להו. שוחה משקין טמאין**
 9 **מ"ט גזרו ביה רבנן טומאיה? – דוימנין דשוחה משקין**
 10 **טמאין, ושקיל אוכלין דתרומה ושדי לפומיה, ופסיל להו.**
 11 **תינו תני? – מהו דתימא: הא – שכבתי, והא – לא**
 12 **שכבתי, קמ"ל. ותבא ראשו ורובו במים שאובין מ"ט**
 13 **גזרו ביה רבנן טומאיה? א"ר ביבי אמר בר אס: שבתחלה**
 14 **היו מובלין במי מערות מכונסין וסרוחין, והיו נוהגין עליהן**
 15 **מים שאובין, התחילו ועשאוהו קבע – גזרו גלליהם טומאה.**
 16 **מאי קבע? – אמר אביי: שקרו אומרים: לא אלו מטהרין**
 17 **אלא אלו ואלו מטהרין אמר ליה רבא: מאי נפקא**
 18 **מינה? הא קמ' מכלי דתנן? אלא אמר רבא: שיהו אומרים**
 19 **לא אלו מטהרין, אלא אלו מטהרין. וימיהו שפגלו על**
 20 **ראשו ורובו שלשה לוגין מים שאובין מ"ט גזרו ביה רבנן**
 21 **טומאיה? – דאי לא הא – לא קנימא הא. וספר מ"ט גזרו**
 22 **ביה רבנן טומאיה? אמר רב משרשיא: שבתחלה היו**
 23 **מנינין את אוכלין דתרומה אצל ס"ח, ואמרו: האי קרש**
 24 **ותאי קרש. בין דקתו וקאתו ליה פסידא, גזרו ביה רבנן**
 25 **טומאיה. 'ותינים' – כפיני שהקדים עסקיות הן. תנא: אף**
 26 **דיים הבאות מחמת ספר פוסלות את התרומה, משום**
 27 **ר' פרוך. דא"ר פרוך א"ר יוחנן: האוחז ס"ח ערום – בלא**
 28 **נקבר מצות. ערום ס"ד? אלא א"ר יוחנן: ערום בלא**
 29 **מצות. בלא מצות ס"ד? – יורא: אמיא: ויורא בלא אותה**
 30 **מצוה. הוי גזר ברישא? אילימא הא גזר ברישא**
 31 **בין**

1 שני על ידי משקין. וחי צני למימר דמצינו דעי שני עשה שני, ושמיא כשראה
 2 שאף סבא רבי אליעזר שחבטו משקין חוז חשיבו לו מנכתי קדוש:
 3 **תנא** את הדיים כו. ואי: האי דתני (דיים פ"ג מ"ב) דאי מטנא חבירה ד"ר יהושע
 4 אמרו לו כו. א"ל: מציע חבוי קודש כו. א"ל: אין דנין דברי סופרים מ"ה, ולא
 5 מדיס. ע"ש. והשתא היכי מייחי ראה מנכתי קודש שחן שני ומטנא דייס אף לתרומה?
 6 לדי ולא מטנא חבירה ר"ל לקדשי: וי"ל: דאי חושש ר"ל לחשיב על ברחם שאמרו ד"ה, ולא
 7 שני עשה שני. ועד ראה לפרש דאבייל דחבוי קודש – היכי ודקא לקדשי, ולא היכי
 8 גזרה דרבא דדיים הבאות מחמת ספר ד"ר פרוך. ומה שמקשה: וכי לית לודו להבנן האוכל
 9 אוכל שני שני. כיון דאין דנין דברי סופרים מ"ה ולא מדיס, ראה דרבא דאיבא טעמא
 10 את לודו להבנן שני עשה שני בגזירה הבאות מחמת ספר מושב ד"ר פרוך, והאיכא אוכל
 11 שני כדפרשי באן זימנן דאבייל אוכלין טמאין ושדי משקין דתרומה לפומיה (ד"ה)
 12 שני על ידי משקין. וחי צני למימר דמצינו דעי שני עשה שני, ושמיא כשראה
 13 שאף סבא רבי אליעזר שחבטו משקין חוז חשיבו לו מנכתי קדוש:
 14 **תנא** את הדיים כו. ואי: האי דתני (דיים פ"ג מ"ב) דאי מטנא חבירה ד"ר יהושע
 15 אמרו לו כו. א"ל: מציע חבוי קודש כו. א"ל: אין דנין דברי סופרים מ"ה, ולא
 16 מדיס. ע"ש. והשתא היכי מייחי ראה מנכתי קודש שחן שני ומטנא דייס אף לתרומה?
 17 לדי ולא מטנא חבירה ר"ל לקדשי: וי"ל: דאי חושש ר"ל לחשיב על ברחם שאמרו ד"ה, ולא
 18 שני עשה שני. ועד ראה לפרש דאבייל דחבוי קודש – היכי ודקא לקדשי, ולא היכי
 19 גזרה דרבא דדיים הבאות מחמת ספר ד"ר פרוך. ומה שמקשה: וכי לית לודו להבנן האוכל
 20 אוכל שני שני. כיון דאין דנין דברי סופרים מ"ה ולא מדיס, ראה דרבא דאיבא טעמא
 21 את לודו להבנן שני עשה שני בגזירה הבאות מחמת ספר מושב ד"ר פרוך, והאיכא אוכל
 22 שני כדפרשי באן זימנן דאבייל אוכלין טמאין ושדי משקין דתרומה לפומיה (ד"ה)
 23 שני על ידי משקין. וחי צני למימר דמצינו דעי שני עשה שני, ושמיא כשראה
 24 שאף סבא רבי אליעזר שחבטו משקין חוז חשיבו לו מנכתי קדוש:
 25 **תנא** את הדיים כו. ואי: האי דתני (דיים פ"ג מ"ב) דאי מטנא חבירה ד"ר יהושע
 26 אמרו לו כו. א"ל: מציע חבוי קודש כו. א"ל: אין דנין דברי סופרים מ"ה, ולא
 27 מדיס. ע"ש. והשתא היכי מייחי ראה מנכתי קודש שחן שני ומטנא דייס אף לתרומה?
 28 לדי ולא מטנא חבירה ר"ל לקדשי: וי"ל: דאי חושש ר"ל לחשיב על ברחם שאמרו ד"ה, ולא
 29 שני עשה שני. ועד ראה לפרש דאבייל דחבוי קודש – היכי ודקא לקדשי, ולא היכי
 30 גזרה דרבא דדיים הבאות מחמת ספר ד"ר פרוך. ומה שמקשה: וכי לית לודו להבנן האוכל
 31 אוכל שני שני. כיון דאין דנין דברי סופרים מ"ה ולא מדיס, ראה דרבא דאיבא טעמא
 32 את לודו להבנן שני עשה שני בגזירה הבאות מחמת ספר מושב ד"ר פרוך, והאיכא אוכל
 33 שני כדפרשי באן זימנן דאבייל אוכלין טמאין ושדי משקין דתרומה לפומיה (ד"ה)

1 **אף** הדיים הבאות מחמת ספר – מרקיני: אף? משמע דעל הספר גזרו תחלה ואי"ח היה טפי מדי. ור' אבא ואם נאמר דעל הדיים הבאות מחמת ספר לא באותו פרק גזרו אוכל מקודם לכן
 2 ספר לו ביים גזרו, דאי בן גזירה שרי לגזירה רסתי יום גזרו עליהם ואי"ח היה טפי מדי. ור' אבא ואם נאמר דעל הדיים הבאות מחמת ספר לא באותו פרק גזרו אוכל מקודם לכן
 3 דהא א"ח שפיר. א"ל רש"י: אף לא משמע כן. ועוד: לא יתכן גמורו על הדיים ועומד ספר עמנו לא היה פסול את התרומה:
 4 **האוחז** ספר תורה ערום – קע' משמע דלאו דוקא ספר תורה, דהא כל חבוי הקדש תמן במסכת דייס שטמאין את הדיים: **בלא** אותה מצוה – אם אוחזו ללמדו כו. – אין לו שבר
 5 של אותו לימוד, ואם שבטלו לגוללו – אינו מקבל שבר על הגלילה:
 6

1 לא קמטמו. את התרומה לדיות שניה, והיא תחזור ותפסול אחרים: **האוכל אוכל**
 2 **ראשון**, נעשה גופו ראשון, ומטמא את התרומה לדיות שניה, והיא תחזור ותפסול
 3 שלש: שני. פסול וצנו מטמא: שלש. אינו פוסל תרומה במגעו, אלא הקדשים
 4 פוסל. ובפ"ב דשבתות מקלש מפרש טעמא דתרייהו: **ר' יהושע אומר: האוכל אוכל**
 5 **ראשון וכו' וכל האוכל אוכל שני היו**
 6 שני. והם קפשי טעמא: מיניו שדעני עשה
 7 שני ע"י משקין. דמשקין אפי' חו' שניים העשיר
 8 תחלה וקלש מנגן שני, ואף כן המיזרז
 9 בשני לעשות האוכלו כדצא בו: שלש שני
 10 לקרש. והאוכל אוכל שלש עשה גופו שני
 11 לקדשי. והם קפשי טעמא: דהאי אוכל
 12 שלש חולין שגששו על פקרת תרומה הוא
 13 ותרקן ודמא דהא אצל קדשי. והקפ'
 14 שמרין חולין לאו שמרין היא לענן קדשן
 15 ותישנין אוכל שלש דירי' קלמא ראשון
 16 הוא והאוכל שני. בחולין שגששו על פקרת
 17 תרומה. כלומר: באיזו חולין אהא מוצא אוכל
 18 שלש – בחולין שגששו על פקרת תרומה.
 19 דאילו חולין גרדא – לא משבחת ביה
 20 שלש: **מאי קמטא גזר**. באדם האוכל שיהא
 21 טמא: **ופסיל להו**. והתורה והחוקה על
 22 התרומה לשמה מטהרת. דחביב (מבפר' דח'
 23 'את משבת תרומתי' לפיכך גזרו
 24 באוכל אוכלין טמאין, שיהא רגיל אצל
 25 תרומה: **שאינן**. שאינן שוחה עם
 26 אבילתו: **והא לא שכבתי**, שיהא אוכל עם
 27 שתינו: **היו מובלין במי מערות סרוחין**
 28 **בכונסין**. שיש בה מ סתא מ' מגישים, שיהא
 29 שריים לכל טמא. חזן מוכ' לבדו דחבתי ביה
 30 'מים חיים': והיו נוהגין עליהן, על גופן, מים
 31 שאובין להעביר סרוחין המקודש. התחילו
 32 השובלין וגששו לשאובין קבע. לפיכך גזרו על
 33 השאובין טמאין לקמא אדם אחר שבתלו.
 34 אצל אין מטמא שום אוכל ומשקה לאדם
 35 כן טמאין שמיין: **לא אלו**. דמקודם לבה
 36 מטהרין, אלא אלו ואלו מטהרין. דמתוך
 37 שהרגלו הכל כקף לא היו יודעין שלעביר
 38 והדוקא היו השאובין באין, אלא לטהר: **מאי**
 39 **נקב' לן מיה**. בין שבתין וטובלין כו.
 40 מנקדה. מאי איכפת לרבנן אם ששאנה
 41 השובלין קבע אחר טבילה? **אלא אלו**
 42 **מטהרין**. ותישנין דילמא אחי לבטולי תורת
 43 מקודו וטובלין בשאובין, והתורה אמרה: **אף**
 44 **מזין מודו מיה** ומי' וגו' (ותקרא יא): **מ"ט**.
 45 **הא לא אולו טבילה והו' א' לאו**. דגזר אף
 46 על השוור – לא קנימא גזירה דבא אר טבילה. דאמר מ"ש האי מדיא: **לדי'**
 47 **בפריא**. בעקרים מצויין אצל אוכלין ומפסידים את הספר. אצל בחולין לא העריכו
 48 לגזר, דבלאו הכי נמי לא היו נוהגין חול אצל קדש: **עסקיות** הן. ונוגנין כבשור
 49 ובמקום וביאלי לתרומה כבן. ונקמא אלוכלין כשנוגע בה בידים טמאות.
 50 ורבותינו מפרשים: תישנין שקמ' נגעו וירדו בטומאה ונקמא. וקשא' לי: אם כן,
 51 דישו שקמ' נגעו באב הטומאה ונקמא ראשון וספקאין ועוד. מאי שקמ' דייס
 52 לחדיריה? כלל גופו גזרו לפסול תרומה, שקמ' נגעו וירדו בטומאה ונקמא כל גופו
 53 ועוד: לא חסי לודו בנטילה, אלא בטבילה: **ספר תורה ערום**. אלא על ידי מטפת:
 54 **אילימא הא**. דקתם דייס גזרו ברישא: **והא לן לכה** לי. קר' מי נפקא מכלל קתם דייס:
 55 **"אילא הא גזר ברישא**. דקתם דייס לא גזרו (ספקו) לנטילתן מגע על התרומה.
 56 וכו'

1 **אף** הדיים הבאות מחמת ספר – מרקיני: אף? משמע דעל הספר גזרו תחלה ואי"ח היה טפי מדי. ור' אבא ואם נאמר דעל הדיים הבאות מחמת ספר לא באותו פרק גזרו אוכל מקודם לכן
 2 ספר לו ביים גזרו, דאי בן גזירה שרי לגזירה רסתי יום גזרו עליהם ואי"ח היה טפי מדי. ור' אבא ואם נאמר דעל הדיים הבאות מחמת ספר לא באותו פרק גזרו אוכל מקודם לכן
 3 דהא א"ח שפיר. א"ל רש"י: אף לא משמע כן. ועוד: לא יתכן גמורו על הדיים ועומד ספר עמנו לא היה פסול את התרומה:
 4 **האוחז** ספר תורה ערום – קע' משמע דלאו דוקא ספר תורה, דהא כל חבוי הקדש תמן במסכת דייס שטמאין את הדיים: **בלא** אותה מצוה – אם אוחזו ללמדו כו. – אין לו שבר
 5 של אותו לימוד, ואם שבטלו לגוללו – אינו מקבל שבר על הגלילה:
 6

שבת פרק ראשון - יציאות השבת דף רע עמוד ב - מתוך מהדורות "אבן ישראל - (שטיינזילץ)"

1 כיון דדך גזור ברישא הא תו למה לי - ואם תאמר: והא נפקא מינה לטעם כספך מיד
2 אורי נטילה ולא חסיר דעתו, ואפילו הכי ידיו טמאות משום דרבי פישן ורש לומר:
3 דמשום הא לא דרו דורין, דמלתא דלא שכיחא הוא שכיב כספך מיד אורי נטילה, ומיהו,
4 השוא דגזור ידיו טמאות כספך ברישא אפילו טוע סמך לנטילה - גזור עמיה, שלא תלך:
5 **סמי** מבאן טבול יום - לא מן הפסולה, אלא
6 דלא היה ממניח ידו דבר:

7 **משקין** הבאים מחמת שרץ - דאורייתא
8 נגהו, לרבי עקיבא פריך, דאית ליה
9 בפרק קמא דפסחים (דף יד) משקין לטמא אחרים -
10 דאורייתא: **דברתי** וכל משקה אשר ישותה
11 - האי קרא במשקין הבאין מחמת כלי איהו,
12 ומשקין הבאין מחמת שאר איתא בקו מיתה, ואם
13 תאמר, ומאי פריך דאורייתא נגהו נגמא, דרו
14 לא מן חרין לרבות ברוח, ולא ליה אלא שני
15 במשקין הבאין מחמת כלי, ואוכלי ודורניו בן
16 לא פסלי תרומה וי"ל: דאין דבר הנוגע בשרץ
17 שלא יתא ראשו, ובפיק דפסחים (ג' שם)
18 הארכתו ויהי:

19 **אלא** במשקין הבאין מחמת ידים - ואית
20 ומה הוצרכו לנגידה זה וכן דגורו
21 ידים פסלות את התרומה - איכ משקין שנגע
22 בתו דתי תחלה, וכל הפסול את התרומה מטמא
23 משקין לרבות תחלה וי"ל: והאוכלים שנטמאו
24 במשקין היינו גזורים רכל הפסול את התרומה
25 ועד תשואת לא נגהו, הוא דקאמר בפוסלי
26 הבאים מחמת ידים - היה מחמת כל פוסלי
27 תרומה, והא דקמדרת ר' יהושע לרבי אליעזר
28 (חולין פ"ב דף לד), מצינו שהשני טעמו שני ע"י
29 משקין, ואע"ג דאיתא בל גזורה - מ"מ היה דעתו
30 לגזור מיד:

31 **אלא** במשקין הבאים מחמת שרץ - ואמר
32 ר"י: היה דרבה מצו למנעק שרץ
33 הבאים מחמת ידים, שגם הם מטמאים כלי
34 לפסול תרומה, כדאמר בבבבית פרק "אלו"
35 דברים" (דף ב"ג, שאם אומרים שמים לידם -
36 ואחר כך מחמת את הבוס, שאם טומאים תחלה -
37 נטמא משקין שאחריהם הבוס מחמת ידים, ויהיו
38 וטמאו את הבוס, אלא נקט משקין הבאים
39 מחמת שרץ - לאשמועינן דאפילו חרין הוא
40 אלא מדרבנן:

41 **שמאי** הלל גזור, לא בעי לשומאי והלל גזור בידים הבאות מחמת שרץ, ולא
42 כדכח דידם, וגזורו טמאיה דהוים טמא קענן, דמשמע כל חסם ידים: **ואילו**
43 שמאי והלל לא נחלקו אלא בג' דברים בלבד, ואם תאמר: למה דבג' דברים נחלקו -
44 ועמדו במחלוקתם, ובמאי יד' דברים נחלקו ולמחר הושו, דמשמע בג' דברים יד' הוא
45 איבא ברע כל דבי הא שתק ליה הלל לשמאי, להבי לא מני לא בעי ג' דברים וי"ל:
46 דלא מני להם, ובדבדומה לנה' שתק הלל לשמאי, והודה לו מיד באותו מעמד -
47 להבי לא חשיב, אבל הבא דכול דרס נחלק ולא הושו עד למחר - לא היה ליה למימר
48 לא נחלק, ואע"ג דקעט שמענו שדיו שמאי והלל עצמן ביום שדיו יד' דבר (והא) כי
49 הדכי דקעטו (דף ק"ג) וב' בברי' לנת' אחרו הויה הלל כפוף ויחם לפני שמאי, כי ה"ז
50 קעטי בתוספתא דרשב"ג יבי דברים - מ"מ צריך לומר דשני משעים הו:

אלא

לה טלי בתרומתו וצא: בכחכותו בסוף האשקה שפלהו (דף פב); ונזיר מוטא על גלי' מכתובתו לקמן מפרש: **שמאי** וסיעתו כו, ומה עמזן דהו' עלם תלמידים במחלוקת של
42 דרבי: וב"ח גרין נחלקו, כלומר אותם יד' שגזרו במחלוקת דהו, אלא שנבנו ונמצאו בש רבים: **שלשה** מכותיו, לקמן מפרש: **תליתו**, תרומה על מנען, לא אובלין אל
43 שורפין: **לשריפה**, שיהיו שורפין תרומה עליה; **שלמה** גזר, דכתבי (קטל' ים) 'ואין חקך' - שעשה אונים לתורה, כלומר: סיוג דהוקחה, בכפיפה זו שנטילין אותה באונים
44 ואין נודע בה; **עיריבות**, אונים לדאועתא שקת, שאסור להוציא מרשותו לרשות חבירו ואע"פ ששנים הדי':

1 **ובא** השמש ויהי, ומקמי דבא לא, ואוקמינן להאי קרא בתרומה ביימות בפי'
2 "הערל" (ד' ע"ד), ואפילו לנגיעה אשכחן קרא רהם "כל כלי אשר יעשה מלאכה
3 בקדם במים" (א' גזר), והאי נגיעה היא ובעינן הערב שמש, אלקוט פסל נגניעה, דאי
4 לא פסיל למאי קראי ליה ויהי השקא, מכלל דמעיקרא לא היה טהור גזור, והאי
5 מכלל לא רב אביהה הוא, ומיהו עמיה, לא
6 מטמין, דהא לאו טמא איהו; **סמי** מבאן,
7 הסר מביא: **השבת** שרץ, שנטמא שרץ;
8 **דאורייתא** היא, שבעיקרן ישקא מכל האוכל,
9 שני, ופסול תרומה לרבות שלישי: **דכתבי** וכל
10 משקה וי', ואע"ג דהאי במשקין הבאין
11 מחמת אורי כלי דרס כתיב, דהא כתיב לעיל
12 מיהו "כל אשר בחתו ישקא מכל האוכל,
13 כלומר: אם יש בחתו אוכלין או משקין, והני
14 שנים נגיהו, שיהבי להו ראשון והם נעימים
15 ואלא: **נכל** מן פוסלי את התרומה,
16 (איה) הא גזרין משקין באין מחמת שרץ
17 מניהו בקו ובפיק דפסחים (דף י"ד), וכן
18 דקבלין טומאה מדאורייתא - ממילא עבדי
19 לאוכל שני, דהכי גזרין דרו טומאה הקם,
20 דמשקה מטמא אוכל ואוכל משקה, דלא
21 משבחה רביעי בקדש אלא בבב' דהא אין
22 טומאה עושה ביצאג בה לא לרבות
23 מטמא אוכל, ולא משקה מטמא משקה, ולא
24 אוכל משקה מטמאין כלים, דאי כלי שטמא
25 אלא באב הטומאה: **מפסלי** ידים, לפני
26 נטילה, דגזרו רבנן בדיהם, וכן בשאר כל
27 פוסלי תרומה השניין, לטמא משקין לרבות
28 תהלה: **גזרה** משום משקין הבאים מחמת
29 שרץ, דאשכחן בתו שתי ראשונים מדאורייתא,
30 והא דגזרו בכל טמאות משקין לרבות תחלה,
31 וקא נזיר מני באובלין גזירה משום אוכל הבא
32 מכלל שרץ, דלא שיקט דאחריה רבנן
33 במשקין - משום דעלוין לקבל טומאה,
34 שאינו צריכין תיסקו הכשר להביאן ליד
35 טומאה, אבל אוכלין צריכין תיסקו נתנת מים
36 להבישין לקבלת טומאה, כל הכשר
37 שבהלכות לשון תיסקו: **משקה** הדי, דהוציא
38 מנהו, דרוקו ורבו ומימי גרליה; **יבי** ורוק הדי
39 ויהי, ויכבס בגדיה, אלקוט: **אב** הטומאה הוא
40 לטמא אדם וגזרים, דהיינו כלים, ושאר

1 **כיון** דדך גזור ברישא הא תו למה לי? **אלא**, הך גזור
2 **ברישא**, והדר גזור בכחכותו ידים, "מבול יום"
3 **דאורייתא** הוא, דכתוב: "ובא השמש ויהי" - **סמי**
4 **מבאן** טבול יום, "והאוכלין שנממאו במשקין" **במשקין**
5 **דמאי?** **אלימא** במשקין הבאין מחמת שרץ - **דאורי'**
6 **יגהו**, דכתבי "וכל משקה אשר ישותה" **אלא**: **במשקין**
7 **הבאין** מחמת ידים, וגיורה משום משקין הבאין מחמת
8 שרץ, "ותכלים שנממאו במשקין" **כלים** דאשטמאו במשקין
9 **דמאי?** **אלימא** במשקין דבג' - **דאורי'** יגהו, דכתבי "וכי"
10 **ירוק** הדי מבחור" - מה שביד מהור מפתאין לדי אוב:
11 **במשקין** הבאין מחמת שרץ וגיורה משום משקין דבג'
12 **ידיים** תלמידיו שמאי והלל גזור? שמאי והלל גזור! **דתינא**:
13 **ויסי** בן יעזר איש צרדה ויסי בן יתנן איש ורשלים
14 גזרו מוטאיה על ארץ העמים ועל כלי וככותי, שמעון בן
15 שמאי תיסקו תרומה לאשה, וגזר מוטאיה על גלי' מכתובתו,
16 שמאי והלל גזרו מוטאיה על הדיים: **וכ"ת**: שמאי וסיעתו
17 והלל וסיעתו, והאמר רב יהודה אמר שמואל: "יח דבר
18 גזור, וב"ח נחלקו, ואילו הלל ושמאי לא נחלקו אלא
19 בג' מקומות, דא"ר הונא: **בג'** מקומות נחלקו, והו לא!
20 **וכ"ת**: **אחת** אניהו - גזור תליתו, ואחתו תלמדיהו;
21 **וגזר** ויהי איהו, והאמר אלימא: **ידיים** תחלתו וגיורה לשריפה;
22 **אלא**: **אחתו** אניהו, גזור וקא קבלו מניהו, ואחתו תלמדיהו
23 **גזרו** וקבלו מניהו, - **ואפתי**, שלמה גזר! דא"ר יהודה
24 **אמר** שמואל: **בישעה** שתיקו שלמה עירובין ונטילה ידים,
25 **יצתה** בת קול **ואמרה**: "בני אם חכם לבך ישמח לבי גם
26 אני", **חכם** בני ישמח לבי **ואשיבה** חורפי דברך" - **אחת**
27 שלמה

משקין היוצאין ממנו גזרין מרוק, מה רוק ומתאסף תחלה אחרים יוצא - אף כל
41 מתעלה ויוצא, כגון מימי גרליה; **מה שביד מהור מפתאין** לדי, אינו צריך כאן, דטומאת
42 משא זליפתן מניה לרוק במשכת ניה (דף ק"ג) **אלא** **מבאין** השבת שרץ, דלאו
43 אב הטומאה הדי, והכלי אינו מקבל טומאה אלא מאב הטומאה, כדתינא פסחים (דף
44 ב, א' וכל דהו כל הבלים משמאים מאורי כלי דרס, תיל "מכל האוכל" וגו' - אוכל
45 ומשקה משמאן מאורי כלי דרס, לא אמי כלי טמא ומטמא ליה, ובש
46 אוכל ומשקה, וגזור רבנן דלישמא לענן תרומה משום משקה וב וכה שוק אב
47 טומאה: על ארץ העמים, ומשום ספק גירות שלקו, דבכרי טמאן ממנו ובמשיא
48 ואתל לרבנן, "ול' שמעון נמי, דאמר אין מטמאין באלו - מטמאין חן כמנון ובמשיא
49 ודקב: ועל גלי' וכוית, דלא כתיב באורייתא טומאה: תיסקו תרומה, שיקא כותב לה
50 כל נכסי אחרתאין לתרומה, לפי שקנה מידו לה בתרומה, ובשקתה כותב עליה אומר
51 לה טלי בתרומתו וצא: **בכתובות** בסוף האשקה שפלהו (דף פב); **וגזור** מוטא על גלי' מכתובתו לקמן מפרש: **שמאי** וסיעתו כו, ומה עמזן דהו' עלם תלמידים במחלוקת של
52 דרבי: וב"ח גרין נחלקו, כלומר אותם יד' שגזרו במחלוקת דהו, אלא שנבנו ונמצאו בש רבים: **שלשה** מכותיו, לקמן מפרש: **תליתו**, תרומה על מנען, לא אובלין אל
53 שורפין: **לשריפה**, שיהיו שורפין תרומה עליה; **שלמה** גזר, דכתבי (קטל' ים) 'ואין חקך' - שעשה אונים לתורה, כלומר: סיוג דהוקחה, בכפיפה זו שנטילין אותה באונים
54 ואין נודע בה; **עיריבות**, אונים לדאועתא שקת, שאסור להוציא מרשותו לרשות חבירו ואע"פ ששנים הדי':

1 **אתו** אינהו גזר אנשא לשרוף בר' וקשה, דמכיל ומכיל לא תריך כלום אפילו לפי
2 המסקנא, דהא ליכא למימר דמעיקרא גזר אוכמית תללות, ולבסוף גזר לשרוף
3 ברמסקין אנשא – דאבלי ומכיל לא שרפיה, בדאמרין לעבד רבנן וכו' היבאי ולא
4 לשרוף ליה תרומה וקדשיה וי"ל דרוקא בטומאת אבן גזר לקמן דאין שרופין תרומה
5 וקדשים, דאינו טמא אלא משום דרמזי לוד

6 **כלי** מכות, אבל שאר טומאת ומטמאין
7 מתורת כלי חרס – שפיר שרופים תרומה וקדשים
8 דהא דמד לבשר כלי חרס, וכן בלא וכו' שרין
9 לפשר כן לקמן, ולספירי גריסי הבא אלא
10 מעיקרא גזר ולא קבלו מעיניהו ואתו רבנן
11 דשמונים שנה גזרו וקבלו מעיניהו למימרא דהיא
12 גזרה הואי לשרוף האמור אילפא בר' אתי שפיר,
13 דכלי ומכיל נמי בשמיני קמא תריך.
14 **ואורייתא** תללות – תימה, דתנן במסכת
15 אהלות (פ"ב מ"ג) אילו מטמאין כמנוע במשא
16 ולא האלה, עבם עשירה וארץ העמים וי"ל
17 דחתם מיירי כגון שחיבא עפר מארץ העמים
18 לארץ ישראל, אם כן שבעה, דאמר קבר
19 גיט אין מטמאין באהל, ולא החמירו בארץ
20 העמים תרומה וקדשים, ועד תריך, דהיא משנה
21 שבעה קודם גזרה שגזרו על ארצה, דאמר
22 גושא כלבה, וכן שמונה, מדקאמר "על גושא
23 תללות ועל ארצה ולא כלום", ואמאי קאמר "ועל
24 ארצה ולא כלום" לימא דמעיקרא גזר על
25 תריוהי תללות, ולבסוף גזרו על גושא לשרוף
26 ועל ארצה ברקא קאי אלא משום דבזבח
27 ממתניתין דאהלות דתלמות כעגור על גושא –
28 **אזל** גזר על ארצה, דהא רבינו בפרק
29 גדול (דף נה ושמ) ארץ העמים משום ארצה
30 גזר עליה – וא שמוס גזר וזו עליה, דהא
31 פורט דאריהה נמי גזר, כדאמר רבא אלא
32 דהם ח"ט אריה (ג) גזר עליה – שלא כיון
33 בארץ ארץ העמים בשום ענין, אפי' שיה
34 חיבה מגדל, לא משום גושא שדוא מאחיל על
35 הנוש, אבל כשאנו נושא על הנוש, כגון ע"י
36 שיה חיבה מגדל – טהור, **על** ששה ספקות
37 שרופין – אמר ר"ה דאפי' איכא ספקות וזר
38 שרופין את תרומהו תלית, כגון סכנת
39 ופרעות וכו'צא באלן – הא לא חשיב אלא הנוד

1 **אתו** אינהו, וי"ס וי"ס: **גזר אנשא** לשרוף, תרוקא הוגעת בגוש העפר: **ואורייתא**
2 תללות, תרוקא הנקנסת באורייתא ואין דבר מספק ביניהם, כגון שיה שרופה
3 מתחתיה: **ואבתי**, אנשא לשרוף באישה גזר: **על ספק בית הפרס**, כלומר על ספק
4 של בית הפרס, כגון תרוקא שנקנסת לבית הפרס והוא שיה שרופה באבן דבר – והיני
5 ספק, דלא דעינן אם והאיהוה על הקבר אם
6 לא: **ועל ספקי של עפר** אינן העמים, דכל
7 עפר ארץ העמים מספקא לן בקבר של מה:
8 **ועל ספקי של גבוי** עם הארץ, דבדלוהו
9 מספקא לן קמא, ישבה עליהם אשתו נדה,
10 דחתין (הגי' דת) חת גבוי ע"ה מרדס
11 לפרושים: **ועל ספק בלים הנמצאים**, דלא
12 דעינן אם טמאים הן: **ספק ריזין**, כל ריזין
13 מספקא לן, דילקטא דבן נתינו: **ועל ספק מי**
14 **רגלי אדם**, דף ספק לא דמי להך דלעיל,
15 אלא אפי' מספקא לן אם מי רגלי אדם הן אם
16 מי רגלי בהמה הן, דאיכא דת' ספיקי לקולא,
17 דאם תמצ' לומר דאדם, שקא טהור: **שכנגד**
18 **מי רגלי בהמה**, רבותא משמעין, דלא תימא
19 מדנין דבהמה הני גמי דבהמה: **ודאי מנינו**
20 **וספק סמיתא**, יודע דאי שבעה חל תרוקא,
21 אכל אינו יודע אם הם טמאים כלי לא,
22 דמפרש בכלהו: **שרופים**, והיני אנשא:
23 **באישא** התנינו, כהן שנים אחר חורבן,
24 כדאמרין בריה (פ"ד ח"א) גבי "שפעת
25 סע'ה שביחיה: **ואלו חוציצין** לבני טבילה,
26 **התפת והמור** ריטיון: **בבלי** ומכיל, שון
27 חלקין, ואין אדם מקפיד על שיש דבר אחר
28 ודברך בך, לפי שנושל מאילוי, תני וזו
29 דמדברך טובא וקפיד עלייהו, ואין חוצץ אלא
30 דבר המקפיד עליו: **גזר ששקב**, וטורו
31 מתורת כלי חרס כלי חרס שבתוה מטרתו:
32 **והשף** לחבו אבר, **והחשיב** כלי כשאר כלי חרס
33 דכל בקלת טמאיתו משום אבר המעמידו,
34 חלקין אית ליה טרחה במקוה: **מטמא**, ולא
35 אגרינן טייל ליה מתורת כלי כשאר כלי חרס
36 ועשך, דקסבר הלך אחר המעמיד ותורת
37 כלי מקוה עליו: **אלא מעתה**, הואיל ושנינו
38 **בבלי תרס:**

1 **אָלָא** אָתוּ אִינְהוּ גְזֵר אַנְשָׁא לְשַׂרְפוֹ, וְאִוּרִיתָא וְלֹא כְלֹאם,
2 וְאִתּוּ רַבְּנָן דְּפ' שֶׁנָּה גְזֵר אִוּרִיתָא תְּלִלוֹת. – לְמִימְרָא
3 דְּרַחֲמָא גְזֵרְתָא הֵוָה לְשַׂרְפוֹ? וְהִיאֵמָּר אִלְפָּא: דְּיָדִים תְּלִלוֹת
4 גְזֵרְתָן לְשַׂרְפוֹ. יָדִים הֵוָה דְּתַלְתְּלָת גְזֵרְתָן לְשַׂרְפוֹ, הָא
5 מִיּוֹד אֲחֵרֵינָא – לֹא! – אָלָא: אִתּוּ אִינְהוּ גְזֵר אַנְשָׁא –
6 תְּלִלוֹת, וְאִוּרִיתָא – וְלֹא כְלֹאם, וְאִתּוּ רַבְּנָן דְּפ' שֶׁנָּה גְזֵר,
7 אַנְשָׁא – לְשַׂרְפוֹ, וְאִוּרִיתָא תְּלִלוֹת. – וְאִתּוּ, בְּאִנְשָׁא
8 גְזֵר! דְּרַבְּנָן: עַל ו' סְפִיקוֹת וְהָא אֵת הִתְרַמְּקוּתָא, עַל
9 סְפִיק בֵּית הַפְּרָס, וְעַל סְפִיק עֵפֶר מִמַּרְזֵי הָעַמִּים,
10 וְעַל סְפִיק בְּגֵזֵי עֵם הָאָרֶץ, וְעַל סְפִיק בְּלִים הַמְּצֻאִין,
11 וְעַל סְפִיק הַרְזִין, וְעַל סְפִיק מִי רְגְלֵי אָדָם שְׂכַנְגֵּד מִי
12 רְגְלֵי בְהֵמָה, עַל וְדִאי מְנַעֵן (וְעַל) סְפִיק מִטְּמֵאֵין שַׂרְפוֹ
13 אֵת הַתְּרוּמָה, ר' יוֹסֵי אָמַר: אֵף עַל סְפִיק מְנַעֵן בְּרַח"ו
14 שַׂרְפוֹ, וְכ"א: בְּרַח"ו – תּוֹלִין, בְּרַח"ו – מְטוֹרִין, וְאִמְר
15 עוֹלָא: אֵלּוּ ו' סְפִיקוֹת – בְּאִנְשָׁא הַתְּקוּנָא: – אָלָא: אִתּוּ
16 אִינְהוּ גְזֵר אַנְשָׁא תְּלִלוֹת וְאִוּרִיתָא וְלֹא כְלֹאם, וְאִתּוּ רַבְּנָן
17 וְשֶׁנָּה גְזֵר גְזֵר: אִוּרִי, וְאִוּרִי תְּלִלוֹת, וְאִתּוּ בְּאִנְשָׁא
18 גְזֵר אַנְשָׁא – לְשַׂרְפוֹ, וְהָא אִוּרִי, בְּרַקָּא אִי. כְּלִי
19 וְכּוֹכֵית מִי גְזֵר רַבְּנָן בְּמִטְּמָא? – אִי"ו וְיִתְנָן אִמְר
20 ר' ל: הוּאֵל וְתַלְתְּלָת פְּרִייתָן מִן תַּחֲלוּ – שְׂנִינְהוּ רַבְּנָן
21 כְּבָלֵי חֶרֶס. – אָלָא מַעֲתָה לֹא תִהְיֵה לְתֵן מְטוֹרָה בְּמִקְוֵה,
22 אִלְמָה תִּנְן: וְאֵלּוּ חוֹצִיצִין כְּבָלִים: תַּחֲפַת וְהַמּוֹר כְּבָלֵי
23 וְכּוֹכֵית! – הֵקָא בְּמִאי עֲסָקִינוּ – כְּגוֹן שְׂנִינְהוּ וְהַחֲפִי
24 לְתוֹתָן אֲבָר, וְר"מ הוּא, דְּאָמַר: הַכֵּל הוֹלֵךְ אַחַר הַמַּעֲמִיד,
25 פְּלִי וְכּוֹכֵית שְׂנִינְהוּ וְהַחֲפִי לְתוֹתָן אֲבָר, אִמְר רַבְּנָן
26 שְׂמֵעוּן ב' ל: ר' מְטֵמָא וְחֻקִּים מְטוֹרִין. – אָלָא מַעֲתָה
27 אֵל

40 דתנין באישה: **על** ספק בית הפרס, נראה לר"ה דמיירי בשה שנודר בה קבר, וטהור מאורייתא, ולא חיישין לעצם כשעורה, ולא חיי אלא מדרבנן, אבל שיה שאב בה קבר – דהי
41 ספיקא דאורייתא, כדמוכח בבב"ב (ד' ה) וא"כ לחכמים אמאי ספקא רבנן בשרות היחיד תולין? והתנין בפ' ו' וטרוהו דכל ספקות ברשות היחיד – טמא: **ועל** גבוי עם הארץ –
42 דגזר עליהם שיהו כובץ לכל דבריהם, ואפילו רוק שלו טמא, דאמר בפ' בתרא דחגיגה (ד' כג.) גזירה משום עצורא דעם הארץ, ואפילו טמא מן רוק שלו אינו טמא, אלא שעשאוהו כוב
43 דבר מוחסו ומרדס גזר גזר עליו, כדחתן במסכת טהור (פ"ז משנה ו) דקתני התיב נגנבים שבנמא לתיב אין טמא אלא מקום רגלי הנגבים, והנה הן מטמאין – אוכלים ומשקין, אבל כלי
44 חרס המוקף צמיד פתיל, ומשכבתו ומושבת – טהור, ואם יש עגזון גז או אשה – הכל טמא, וב'התנין' (גסין דף סא: טו) ושם) טמעני נמי, הגי' דפרקי' וליחוש שנת חטיים אשתו נדה, שבע
45 דהוא אינו טמא בהיטא, ועל ספק רוקן נמי קאמר דחיישין שנת של עם הארץ הן, שרוקו טמא – היינו כדפרשית, ולא כפ"ה דפרש' דבגנ ע"ה טמא, דחיישין שנת אפילו עליו אשתו
46 נדה: **ועל** ספק מי רגלי אדם שכנגד מי רגלי בהמה – פ"ה: דספק ספיקא הוא, וקשה, דבפרק' בנות כותים' (גדה דף לג: ושמ) תנן דאין שרופין עליוהן תרומה – מפני שטומאתן בספק,
47 ודאמר על ו' ספקות שרופין בו, ומשנה דמתני' דהתם מיירי דאיכא ספק ספיקא, ומש"ה אין שרופין, ולפרושו קונטרס הא על ספק מי רגלי אדם שרופין, אינו ספק ספיקא נראה
48 לר"ה דתקם מי רגלי בהמה משום דכדשן או הצל או הן נכרות טפי שון של אדם ולכא אלא ספק אחד: **אלמא** תנן אלו חוציצין כבלים – ולכא למימר דהוא עובד כבלים חרשים
49 מיירי, ששקיעים מן התיב, כדאמר בסוף מסכת ע"ז (דף ע"ז) דרצ"בי טבילה, דהא קתני טיפא פ"ט דמבטח מקוואות (משנה ו) "על השלוחן ועל התבלי ועל הדרוש" (על החובלים) – חוציצין
50 **ור"ה** מאי דאי אומר לכל הולך אחר המעמיד – ובפרק' במבא אשה' (לקמן דף נט) דקתני, שיהיה רבי נתיבא אומר, שנבעת הלך אחר התומה, בעל – כלל אחר טמאיו, במסלם הלך
51 אחר שליבותיו ו' וחכמים אומרים: הוא הולך אחר המעמיד, לא מייתי הוא, דרבי קאמר עמדי – זה מה שנתון לחובס, והתם קרי עמדי – דבר המעמיד כלי עצמו, כגון עמוד סלם
52 שחבתיים את שליבותיו: **החכמים** מתירוהו – והם תאמרו: והדין מוכח מוכח דרבי נתיבא סבר הכל הולך כ"ו ולימא כ"ו את המעמיד ר' מאיר – דמשם דחישין פתיחה מעליה, ומגן עמוד מן
53 כלי ומכיל ולא מדין כלי מכות, והבבלי לא חשבו ליה טימיה מעלייתא, ולכך משרייה לגמרי! ולא חש' דמסתבר ליה דלכולו עליו מאי טימיה מעלייתא, ופליגי דר' נאמר טמאן טמאן
54 דאורייתא מדין כלי מכות, דסבר "כלל הולך אחר המעמיד" וחכמים משריין מאורייתא, אבל מדרבנן מיהא טמא, לפי שגזר על כלי ומכיל דסתימה מעלייתא היא, אבל אין לפרש דרבנן
55 מטורין

[דף ל"ז ע"ב]

שני יום טוב של גליות. רבי יוחנן אמר: מקבלין התרבייה על ספק. רבי שמעון בן לקיש אמר: אין מקבלין התרבייה על ספק.

הכל מודין שאם היה נתון כנגדו בחלון בירושלם. מאן דאמר ספק ודאי, מאן דאמר בעזרה בירושלים הוא.

מה טעמא דרבי יודה? דם זבחי. דם פסח ודם תמיד.

אמר רבי יוחנן: טעמא דרבי שמעון, כתוב אחד אמר: "לא תשחט על חמץ דם זבחי", וכתוב אחד אמר: "לא תזבח על חמץ דם זבחי". אחד הפסח בארבעה עשר, אחד שאר כל הזבחים בחלו של מועד. מה ראיית לרבנותן בחלו של מועד ולהוציאן מן ארבעה עשר? אחר שרבה הכתוב ומעט, כרבה אני אותן בחלו של מועד, שהוא "בל יראה ובל ימצא", ומוציאן מארבעה עשר שאינן "בל יראה ובל ימצא".

ואתאי פיי דאמר רבי מאיר דרבי מאיר אמר משש שעות ולמעלן מדברייהו. אמר רבי מנא להן דכתיב זבח חג הפסח ארבעה עשר אגז קמיו.

אמר רבי יוחנן: חבורה היתה מקשה, מה אגז קמיו? אם בשאבד ונמצא קדם לכפרה בין לשמו בין שלא לשמו – כשר, ונתק לרעה. אם בשאבד ונמצא לאחר כפרה, בין לשמו בין שלא לשמו – פסול, שלמים הוא. וקיימנה בשנטמאו הבגלים, או שהזידה, וכבר נדחה לפסח שני. לשמו פטור והוא פסול, שלא לשמו – תיב והוא כשר.

והיידונו לשמו – פטור. תמן אמרין בשם רב הסדא: בשעברה שנתו בין ראשון לשני. רבי לא בשם רבי יוחנן:

[דף ל"ז ע"א]

בשעבר זמן כפרתו.

פסח שעבר זמנו ושחטו לשמו בזמנו, או ששחט אחרים לשמו בזמנו. רבי ליעזר פוסל ורבי יהושע מכשיר. רבי ליעזר פוסל שהוא כשוחט פסח לשם שלמים, ורבי יהושע מכשיר שהוא כשוחט שלמים לשם פסח. מפיון שעבר זמנו לא שניא. היא השוחט פסח לשם שלמים היא השוחט שלמים לשם

פסח. על דעתיה דרב חסדא בשעבר שנתו בין ראשון לשני, על דעתיה דרבי לא בשם רבי יוחנן בשעבר זמן כפרתו.

הלכה ה' מתני' – הפסח נשחט בשלש בתות, שנאמר (שמות יב): וּשְחַטוּ אֹתוֹ כֹּל קָהָל עַדְתִּי יִשְׂרָאֵל, קָהָל וְעֵדָה וְיִשְׂרָאֵל. נכנסה פת הראשונה, נתמלאת העזרה, נעלו דלתות העזרה. תקעו והריעו ותקעו. הפתנים עומדים שורות שורות, ובידיהם בויכי כסף ובויכי זהב. שורה שפלה כסף כסף, ושורה שפלה זהב זהב. לא היו מעורבין. ולא היו לבויכי שילים, שמא יניחום ויקרש הדם:

גמרא – רבי יעקב בר אהא בשם רבי יסא: נתן פח בקולו של משה והיה קולו מהלך בכל ארץ מצרים מהלך ארבעים יום. ומה היה אומר? ממקום פלוני עד מקום פלוני פת אחת. ומקום פלוני ועד מקום פלוני פת אחת. ולא תתמה, ומה אם אבק שאין דרכו להלך את מר: "והיה לאבק על כל ארץ מצרים" (שמות ט, ט) קול שדרכו להלך לא כל שפני? אומר רבי לוי: בשם שנתן פח בקולו של משה, כך נתן פח בקולו של פרעה. והיה קולו מהלך בכל ארץ מצרים מהלך ארבעים יום. ומה היה אומר? "קומו צאו מתוך עמי". לשעבר הויתם עבדי פרעה מיפן והילך אתם עבדי ה'. באותה שעה היו אומרים: תללויה הללו עבדי ה' ולא עבדי פרעה.

תני, תמיד שיש לו נכסים – תוקעין לנכסים. פסח שאין לו נכסים – תוקעין לשחיתות.

דלמה, רבי זעירא, ורבי יעקב בר אהא ורבי אבינא הוון יתיבין. אומר רבי אבינא: מפני הרמאין. אומר ליה: רבי יעקב בר אהא: בכל פומד? אומר ליה: רבי זעירא. אומר ליה: בפלגות פומד? אתא רבי ירמיה בשם רבי יוחנן: מפני הרמאין.

[דף ל"ז ע"ב]

הלכה ו' מתני' – שחט ישראל וקבל הפה, נותנו לחברו וחברו לחברו, ומקבל את המלא ומחזיר את הריקו. כהן הקרוב אצל המזבח זרקו וריקה אחת כנגד היסוד.

גמרא – פתוב אחד אומר: "אף בכור שזר או בכור בשב או בכור עז לא תפדה קדש הם את דמם תזרק על המזבח". וכתוב אחד אומר: "ידם וזבחיך ישפך על מזבח ה' אלהיך". אם שפיכה למה זריקה? ואם זריקה למה שפיכה? תני, ישפך לא יפוי, ישפך לא יזה, ישפך לא יזרק. ופרש בקבלה: כהנים זרקין את הדם מידי הלויים.

הכל מודין בשפיקה די הָבֵן ובהנהיגה די הָבֵן, ומה מפליגין בְּזַרְיקָה? רבי מנא אָמַר: זְרִיקָה פְּעִין שְׂפִיקָה. רבי חנניה אָמַר: זְרִיקָה פְּעִין הַזֵּה. אָמַר רבי יוחנן: פּר מַרְיָא קַרְיָה מְסַיֵּעַ לְרַבִּי חַנְיָה: "כִּי מִי נִדְהָ לֹא זָרַק עָלָיו טָמֵא יְהִי" וְגו'. הָא דִּי לֹא קָיַם גְּבַהּ הָיִתָּה וְאַתָּה צוֹנֵחַ לָהּ זְרִיקָה?

הַלְכָה ז' מַתְנִי' – יצתה פת ראשונה ונכנסה פת שנייה. יצתה שנייה, נכנסה שלישית. כמעשה הראשונה כך מעשה השנייה והשלישית. קראו את החלל. אם גמרו שנו, ואם שנו שלשו, אף על פי שלא שלשו מומיהם. רבי יהודה אומר, מומיהם של פת שלישית לא הגיע לאהבתי כי ישמע ה', מפני שעמה מעטין:

גְּמָרָא – תמן תנינן, יצאו ואכלו ושתו ובאו בין הערפים וקראו הלל הגדולה. אי זו היא הלל הגדולה? רבי פרנך בשם רבי חנניה: הודו לאלהי האלהים. אומר רבי יוחנן: ובלבד משעומדים בבית ה'. למה באילין תרתין פרשתא? רבי זעירא רבי אבהו בשם רבי שמואל בר נחמן: מפני שירידת גשמים פלולה בהן. על דעתיה דרבי יוחנן ניהא, דכתיב "מעלה נשיאים מקצה הארץ". וברבי חנניה מה בגין דכתיב:

[דף ל"ה ע"א]

"נותן להם לכל בשר כי לעולם חסדו".

רבי בא ורבי סימון תריהון אמרין: הָדָא דִּידָן. רבי יושוע בן לוי אָמַר: הָדָא דִּידָן. פּר קַפְרָא אָמַר: הָדָא דִּידָן. פּר קַפְרָא בְּדַעְתִּיהּ, דְּתַנִּינָן, מִמְיָהּ שֶׁל פֶּת הַשְּׁלִישִׁית לֹא הִגִּיעָה לְ"אַהֲבָתִי כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנָי", מִפְּנֵי שְׁעִמָּה מְמוּעָטִין. תְּנִי פּר קַפְרָא: זֹו הִיא הַלֵּל הַגְּדוּלָּה.

הוּד פּר אַבְיָה עֵבֶר קוֹמֵי תַבּוּתָא, אָמַר לוֹן: עֲנִין בְּתַרְיֵי מַה דְּנָא אָמַר, הָדָא אָמַרָה לִית הָדָא דִּידָן. אָמַר רַבִּי מְנָא: הָדָא דִּידָן נִפְּא הָוָה רַב, בְּגִין כֵּן אָמַר לוֹן: עֲנִין בְּתַרְיֵי מַה דְּנָא אָמַר.

תְּנִי, הִיא הִיתָה נְקֻרָא פֶּת עֲצִלִים. אָמַר רַבִּי אֲבוּן: מַה אִם דְּבַר שְׂמֻצּוֹתוֹ לְכֵן הִיא הִיתָה נְקֻרָא פֶּת עֲצִלִים, מִפְּנֵי שְׁהוּא מְתַעֲצֵל בְּמֻצּוֹה עַל אַחַת פְּמָה וְכַפְּמָה:

הַלְכָה ח' מַתְנִי' – כמעשהו כהלך מעשהו בשפת, אלא שהכתנים מדיחים את העורה שלא ברצון חכמים.

רבי יהודה אומר, כּוּם הָיָה מְמַלֵּא מִדָּם הַתַּעֲרֻבוֹת, וְרָקוּ זְרִיקָה אַחַת עַל גְּבֵי הַמַּזְבֵּחַ, וְלֹא הוּדוּ לוֹ חֲכָמִים.

גמרא – אמר רבי יונתן: לא כל שבות התירו במקדש, והיו הפתנים משתקעין בדם עד ארבעובתיהן. כיצד היו עושין? מסמיות היו עושין להן.

תמן תנינן, רבי יודה מחיב בדם התמצית. אמר רבי יוחנן: לא רבה אותה רבי יודה אלא להפטר אתא. אמר רבי יוחנן: לא רבה אותה רבי יודה אלא להפטר אתא. רבי חזקיה רבי אבהו בשם רבי יוחנן: לא רבה אותה רבי יודה אלא להפטר.

תמן אמר בשם רב הסדא: מתניתא נן, אמרו לו: והלא דם התמצית הוא, ודם תמצית פסול על גבי המזבח!

ועוד מן הדא, ורבו לא נתקבל בכלי, ודם שלא נתקבל בכלי פסול מעל גבי המזבח. ואית לרבי יודה דם מכפול דם, כמה דלית ליה הדא והוא מקבל מינהון, בן לית ליה הדא והוא מקבל מינהון. רבי יוסי בי רבי בון בשם רב הסדא: מתניתא אמרה נן, אין לי אלא דם הנפול במקדשיו, דכר שהוא ראוי לכפרה, מנין דם הנפול בחליו ודם תמצית בין בחליו בין במקדשיו?

[דף ל"ח ע"ב]

תלמוד לומר "דם". וכל דם שהוא אצל נפש הוא מזכיר כפרה, אצל תמצית אינו מזכיר כפרה.

הלכה ט' מתני' – כיצד תולין ומפשיטין, אנקליות של ברזל היו קבועים בפתלים וכעמודים שבהן תולין ומפשיטין. וכל מי שאין לו מקום לתלות ולהפשיט, מקלות דקים חלקים היו שם, ומניח על כתפו ועל כתף חברו, ותולה ומפשיט.

רבי אליעזר אומר, ארבעה עשר שחל להיות בשבת, מניח ידו על כתף חברו, ויד חברו על כתפו, ותולה ומפשיט.

גמרא – רבי זעירא בשם רבי אלעזר: קנים ומקלות קדם להפטר הפלים נשנו.

הלכה י' מתני' – קרעו והוציאו אמוריו, נתנו כמנים והקטירן על גבי המזבח.

יצתה פת ראשונה וישבה לה בחר הבית, שניה בחיל, ושלישית במקומה עומדת. חשכה, יצאו וצלו את פסחיהן.

גמרא – פתיב "והזה מפניו" מפלו. אמר רבי אבינא: ובלבד מזבח שלם.

פתיב "והקטירו אותו", "והקטירו", "והקטירם", מה תלמוד לומר והקטירו אותו? תפשו ולא תפסול. "והקטירו" – שלא יערב חלבים בחלבים. "והקטירם" – בלן באחת. הכא את מר "והקטירו" שלא יערב חלבים בחלבים, והכא את מר הקטירם בלן באחת! אמר רבי לא: כאן בפגום וכאן על גבי המזבח.

לא בן תני רבי חיה, לא היתה ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד. ואמר רבי אימי בשם רבי שמעון בן לקיש: אפלו למלכי בית דוד לא היתה ישיבה בעזרה. תפתר, שפסח עצמו לכתל וישב לו. והא פתיב: "ויבא המלך דוד וישב לפני ה'" וגו'. אמר רבי אייבו בר נגרי: וישב עצמו לתפלה.

יצאת פת הראשונה וישבה לה בהר הבית והשניה בחיל והשלישית במקומה. רבי נחמן בשם רבי מנא: מה אתינן מיתני, וישבה לה במקומה? עמדה לה במקומה!

הדרן עלך תמיד נשחט

[דף ל"ט ע"א]

פירק שישי

הלכה א' מתני' – אלו דברים בפסח דוחין את השבת, שהיטתו וזריקת דמו ומחוי קרביו והקטר חלבו,

אבל צלייתו והדחת קרביו אינן דוחין את הרפכו והבאתו מחוץ לתחום, והתיכת יבלתו, אין דוחין את השבת. רבי אליעזר אומר, דוחין.

גמרא – זו הלכה נעלמה מוקני בתירה, פעם אחת חל ארבעה עשר להיות שבת, ולא היו יודעין אם פסח דוחה את השבת אם לאו. אמרו: יש כאן בכלי אחד 'הלל' שמו, ששמש את שמעיה ואבטליון יודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו. אפשו שיש ממונו תוחלת! שלחו וקראו לו, אמרו לו: שמעת מימיה בשחל י"ד להיות בשבת, אם דוחה את השבת אם לאו? אמר להן: וכי אין לנו אלא פסח אחד בלבד דוחה את השבת? בכל שנה והלא כמה פסחים ידחו את השבת בכל שנה!

אית תנני תנני מאה. אית תנני תנני מאותים. אית תנני תנני ג' מאות. מאן דאמר מאה - תמידין. מאן דאמר מאותים - תמידין ומוספי שבתות. מאן דאמר ג' מאות - תמידין ומוספי שבתות של ימים טובים ושל ראשי חודשים ושל מועדות.

אמרו לו: כבר אמרנו שיש עמך תוחלת. התחיל דורש להן מהקל ומקל והמר ומגורה שוה. מהקל - הואיל ותמיד קרפן צבור ופסח קרפן צבור. מה תמיד קרפן צבור דוחה שבת אף פסח קרפן צבור דוחה את השבת. מקל והמר - מה אם תמיד שאין מחיבין על עשייתו פרת - דוחה את השבת, פסח שהיבין על עשייתו פרת - אינו דין שיידחה את השבת? מגורה שוה - נאמר בתמיד "במועדו", ונאמר בפסח "במועדו", מה תמיד שנאמר בו "במועדו" - דוחה את השבת, אף פסח שנאמר בו "במועדו" - דוחה את השבת.

אמרו לו: כבר אמרנו, אם יש תוחלת מבבלי? הקל שאמרת יש לו תשובה - לא, אם אמרת בתמיד שכן יש לו קצבה, תאמר בפסח שאין לו קצבה? קל והמר שאמרת יש לו תשובה - לא, אם אמרת בתמיד שהוא קדשי קדשים תאמר בפסח שהוא קדשים קליו? גורה שוה שאמרת, שאין אדם דן גורה שוה מעצמו.

רבי יוסי בר רבי בון אמר בשם רבי אבא בר ממל: אם בא אדם לדון אתר גורה שוה מעצמו עושה את השרץ מטמא באהל. ואת המת מטמא בכעדשה, דו דרש "בגד עור" - "בגד עור" לגורה שוה. כך אם יהיה השרץ בידו של אדם אפלו מובל במי שלוח או במי בראשית - אין לו מהרהר עולמית, השליכו מידו - מיד הוא מהור. רבי יוסה בי רבי בון בשם רבי בא בר ממל: אדם דן גורה שוה לקים תלמודו, ואין אדם דן גורה שוה לבטל תלמודו. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי בא בר ממל: אדם דן קל והמר לעצמו ואין אדם דן גורה שוה לעצמו, לפיכך משיבין מקל והמר ואין מושיבין מגורה שוה.

אף על פי שהיה יושב ודורש להן כל היום - לא קבלו ממנו, עד שאמר להן: יבוא עלי כך שמעתי משמעיה ואבטליון, ביון ששמעו ממנו כן, עמדו ומנו אותו נשיא עליהן. ביון שמנו אותו נשיא עליהן, התחיל מקנתרן בדברים, ואומר: מי גרם לכם לצרף לבבלי הזה? לא על שלא שמתם לשני גדולי עולם לשמעיה ואבטליון שהיו יושבין אצלכם, ביון שקנתרם בדברים -

[דף ל"ט ע"ב]

נעלמה הלכה מפניו. אמרו לו: מה לעשות לעם ולא הביאו ספיניהם? אמר להן: הלכה זו שמעתי ושכחתי, אלא הניחו לישראל אם אינן נביאים בני נביאים הן. מיד, כל מי שהיה פסחו מלה – היה תוחבה בגזתו, גדי – היה קושרה בין קרניו, נמצאו פסחיהן מביאין ספיניהם עמהן, בין שראה את המעשה נזכר את הלכה, אמר: כך שמעתי משמעיה ואבמליון. רבי זעירה בשם רבי אליעזר: כל תורה שאין לה בית אב אינו תורה.

תמן תנינן, רכב עליה, נשען עליה, נתלה בונבה, עבר בה את הנחר, קפל עליה את המוסרה, נתן טליתו עליה – פסולה. אכל קושרה במוסרה. עשה לה סנדל בשביל שלא תחליק, פרש טליתו עליה מפני הזבובין – בשרה. זה הכלל, כל שהוא לצרפה – בשרה, לצרף אחר – פסולה.

הדא ילפה מן ההיא וההיא ילפה מן הדא, הדא מן ההיא, שאם תלה בה סכין לשוחטה – בשרה, וההיא ילפה מן הדא, שכל עבודה שהיא לשם קדשים – אינה עבודה. ויתיר להן על ידי הולכה? אלא כרבי אימי. ואפלו תימר כרבי סימון, בשם שנעלמה זו נעלמה זו.

אמר רבי אבון: והלא אי אפשר לשני שביעית שיחול י"ד להיות בשבת. ולמה נתעלמה הלכה מהן? כדי לתן גדלה להלל.

אמר רבי מנא: אגא שמעית מרבי יודן ומן כל רבניו, מפני מה נזהגין בית דין שלמטון בכבוד? שלא ירבו המחלוקת בישראל. שלשה הניחו בתרן בעולם הזה וירשו חיי העולם הבא ואלו הן יונתן בן שאול ואלעזר בן עזריה. וזקני בתירה. יונתן בן שאול אמר רבי לא: אפלו נשיא מאחורי הקורין יודעות היו שדוד עתיד למלוך. אלעזר בן עזריה תניין תוה, לית לה פהדא דזקני בתירה דשרין גרמון מן נשייתא ומזניה נשיא. רבנין דקיסרין אמרין: אף רבי הנייה דצפורין לרבי מנא.

אמר רבי יושע בן קבסי: כל ימי היותי בורח מן השררה, עכשו שנבנסתי, כל מי שהוא בא ומציאתי – בקומקום תזה אגני יורד לו. מה תקומקום תזה פודה ומפציעו מפתח בו, כך אגני יורד לו. אמר רבי יוסי בי רבי בון: חס ושלום, דתוה בעי לה, אלא דתיה אמר מאן יימר לי דחורן מקדש שם שמיא דכותי.

על שלשה דברים עלה הלל מבבל. מהור הוא יכול יפטר וילך לו? תלמוד לומר: "ומתרו הכהן". אי "ומתרו הכהן", יכול אם אמר הכהן על טמא מהור יהא מהור?

[דף מ' ע"א]

תלמוד לומר "טהור הוא וטהרו הכהן", על זה עלה הלל מבבל.

כתוב אחד אומר: "זוכהת פסח לח' אלהיו צאן ובקר", וכתוב אחד אומר: "מן הכבשים ומן העזים תקחו", הא ביצד? צאן לפסח וצאן ובקר להגיגה.

כתוב אחד אומר: "ששת ימים תאכל מצות" וכתוב אחד אומר "שבעת ימים מצות תאכלו", הא ביצד? ששה מן החדש ושבעה מן הישן, ודרש והסכים ועלה וקבל הלכה.

מהו קרביו – אמר רבי יוחנן: "כל פעל ה' למענהו", שלא יהא נראה כנוטל אמורין מתוך מונח מנוול.

תני רבי ישמעאל: הפשטו דוחה את השבת. תני רבי ישמעאל בנו של יוחנן בן ברוקה, אומר: בשבת היה מפשיט את החזה. מאי טעמא דרבי ישמעאל? שלא יהא נראה כנוטל אמורין מתוך זבח מנוול. מה עבד לה רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה? מתוך שהוא הופכו, אינו כנוטל אמורין מתוך זבח מנוול.

אמר רבי יוחנן: רבי ישמעאל ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אמרו דבר אחד. כמה דרבי ישמעאל אומר: מבקר דוחה, אין מבקר מן המבקר דוחה, כך רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: מבקר דוחה אין מבקר מן המבקר דוחה. אין תאמר מבקר הוא – יקרענו ויוציא אמוריו. אומר רבי יוסי בי רבי בון: לא אתיא אלא פרבי שמעון, דתני הגורד, הקודת, הקוצץ, כל שהוא בשבת – חיב. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הגורד – עד שיגור כל צרפו, הקודת – עד שיקודת כל צרפו, הקוצץ – עד שיקצץ כל צרפו. והמעבד את העור – עד שיעבד כל צרפו. אמר רבי יעקב בר אחא: לא אתיא אלא פרבי שמעון, דרבי שמעון לא עבד מקצת מלאכה ככלה, ורבנן עבדיו מקצת מלאכה ככלה.

[דף מ' ע"ב]

וקשי על דרבן שמעון בן גמליאל: אילו נטל לקצר ולא קצר שמוא פלוס. אמר רב: אתיא דרבן שמעון בן גמליאל פרבי יהודה, דתני: השוכט, והמקטט על האריג – הרי זה חיב, מפני שהוא כמישב בידו, והכא מפני שהוא כמישב בידו.

והקטור תלביו – "ולא ילין חלב הני עד בקר", ואמורי חול קרבין ביום טוב. אמר רבי אבהו: קיימתייהו בשחל ארבעה עשר להיות בשבת. רבי יונה בעי: אם בשחל ארבעה עשר להיות בשבת, אין חגיגה בלא עמו. אמרה תורה – תקריבהו מבעוד יום בכדי שלא יבוא לידי כל תלין והכא תקריבהו מבעוד יום שלא תבא לידי "בל תאחר".

אמר רבי הוננא: אילו עבר והביא שפא אינו פשר, מאחר שאלו עבר והביא פשר – עובר.

אבל צלייתו והדחת קרביו אינן דוחין – תנינו, חשבה יצאו וצלו את פסחיהו, ואת אמר הכין?

[דף מ"א ע"א]

לשלושולו לתנור,

להרפבו, והבאתו מחוץ לתחום, לא אמר אלא חוץ לירושלים, הא חוץ לעזרה מפר, משום שבות שהתירו במקדש.

התיבת יבלת – תמן תנינו, והותכין יבלת במקדש אבל לא במדינה, ואם בכלי – פאן וכאן אסור. הלא את אמר דוחה, וכא את אמר אינו דוחה? רבי סימון רבי יהושע בן לקיש בשם בר פדיה: מפני לקול פיסות. אמר רבי יוסה: והן שהפיסו. רבי שמעון בן לקיש בשם רבי סבביה: פאן בנפרכת וכאן בשאינה נפרכת. רבי שמעון בן יקים אמר: פאן בלחה וכאן ביבשה. רבי יוסי בי רבי חנינה אמר: פאן ביד וכאן בכלי.

אתיא דרבי שמעון בן לקיש כבר קפרא ודרבי יוסי בר חנינה כרבי יוחנן: דתני, כל המוקללין פטורין חוץ מן המבעיר והעושה חבורה. בר קפרא אמר: אפלו אינו צריך לדם אפלו אינו צריך לאפשר. אמר רבי יוחנן: והוא שיהא צריך דם והוא שיהא צריך לאפר.

רבי אהא רבי חנינה בשם רבי יוחנן: פאן וכאן בלחה אנו קיימין, והוא שיהא צריך לדם.

הבאתו חוץ לתחום – שבות, הלא מסייעא להדא דמור רבי יונתן קומי רבי חיא רבה בשם רבי שמעון בר יוסי בר לקוניא: לוקין על תחומי שבת דבר תורה. אמר ליה רבי חיא רבה: והלא אין בשבת אלא סקילה וכתרה. אמר ליה: והכתיב "אל תאכלו ממנו נא". אמר ליה: מי כתיב 'לא' 'אל' כתיב. אמר ליה: והכתיב: "שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי". אמר ליה: מי כתיב 'לא' 'אל' כתיב. אמר רבי יוסי בי רבי בון: אף על פי כן זה עומד בשמועתו וזה עומד בשמועתו.

התיכת יבלתו בכלי שבות.

[דף מ"א ע"ב]

אמר רבי אבהו: לא תני רבי יוסי בן חנינה, אלא תרפבתו ותרפאתו, היא התיכת יבלתו לא. מן בגין דו סבר בכלי הוא אין לא סבר בכלי שבות. לא בן אמר רבי אבהו בשם רבי יוסי בן חנינה: מה פליגי ב'שנמלן הוא אבל אם נמלן אחר – מאוסין הן.

והדין זבח באחר הוא! אמר רבי יוסה: שניא היא הכא דכתיב "זבח".

אמר רבי מנא: הויה שבות ואלו שבות, הויה דוחין ואלו אינן דוחין? אלא שזה בזבח וזה בזובת, מלתיה דרבי זעירא אמר: היא זבח היא זובת. תני רבי יודה בר פזי דבר קפרא קומי רבי זעירא: תמחני, היאך קבל רבי ליעזר מרבי יהושע את התשובה, שזה בזבח וזה בזובת! אמר ליה: בר קפרא תמה. רבי אליעזר אומר: לא תמה.

הלכה ב' מתני' – אמר רבי אליעזר: והלא דין הוא, מה אם שהיטה שהיא משום מלאכה דוחה את השבת, אלו שהן משום שבות לא ידחו את השבת. אמר לו רבי יהושע, יום טוב יוכיה, שהתירו בו משום מלאכה, ואסרו בו משום שבות. אמר לו רבי אליעזר, מה זה, יהושע, מה ראיה רשות למצוה.

גמרא – מה שבות? לא בן תנינו, המוחלל את הקדשים.

[דף מ"ב ע"א]

והמבזה את המועדות, והמפר בריתו של אברהם אבינו, והמוגלה פנים בתורה, אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הבא.

אמר רבי ירמיה: מהו רשות? רצה בשל רצה לא בשל.

אמר רבי יוסה: הכין הנה רבי ליעזר, צריף מתבזה לרבי יהושע: הרי חגיגת יום טוב כשימדת תוכיה, שהתירו בה מלאכה ואסרו בה משם שבות. והנה ליה מימר בה: לא, אם אמרת בהגיגת יום טוב, שאין תיבין עליה פרת תאמר בפסח שתיבין עליו פרת. ויתיביניה במתניתן: לא, אם אמרת ביום טוב שאין תיבין עליה פרת, תאמר בפסח שתיבין עליו פרת? כיי דמר רבי אימי:

עשירין היו בתשובות! או יבא פיי דמר רבי יסא: פאניש דאית ליה תרין טעמין והוא מתיב חד מינהון.

הלכה ג' מתני' – השיב רבי עקיבא הוייה תוכיח שהיא מצוה והיא משום שבות ואינה דוחה את השבת אף אתה אל תתמה על אלו שאף על פי שהן מצוה והן משום שבות לא ידחו את השבת אָמַר לו רבי אליעזר ועליה אני דן מה אם שחיטה שהיא משום מלאכה דוחה את השבת הוייה שהיא משום שבות לא תדחה את השבת

אמר לו רבי עקיבא או חילוף מה אם הוייה שהיא משום שבות אינה דוחה את השבת אף שחיטה שהיא משום מלאכה לא תדחה את השבת

אמר לו רבי אליעזר עקיבה עקרת מה שכתוב בתורה בין הערבים כמועדו בין בחול בין בשבת אמר לו הבא לי מועד לאלו כמועד בשחיטה

כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאיפשר לה ליעשות מערב שבת אינה דוחה את השבת שחיטה שאי אפשר לה ליעשות מערב שבת דוחה את השבת:

גמרא – שלש עשרה שנה עשה רבי עקיבא, נכנס אצל רבי ליעזר ולא היה יודע בו. וזו היא תהלת תשובתו הראשונה לפני רבי ליעזר. אמר לו רבי יהושע: "הלא זה העם אשר מאסת בו צא נא עתה והלחם בו".

תמן תנינן, אי זו היא דרך רחוקה מן המודיעית ולהוץ וכמדתה לכל רוח; דברי רבי עקיבה. רבי אלעזר אומר: מאסקופת עזרה ולהוץ.

אמר רבי יוחנן: לא אמר רבי אלעזר אלא לפטרו מן התפרת. אמר רבי לעזר: מתניתא אמרה פי. השיב רבי עקיבא הויה תוכיח שהוא מצוה ומצוה להוות. תפרת, שחל יום השביעי שלו להיות בארבעה עשר שחל להיות בשבת, שאלו חול היה – היה מזה עליו ואחר כך בא ושחט לו את פסחו, והוא נכנס ואוכלו בערב, מפנין שהיא שבת ואינו מזה עליו, נמצא, מתעכב מן המצות.

אמר רב הושעיה: תפרת שחל יום השביעי שלו להיות בשלשה עשר שחל להיות בשבת, שאלו חול היה היה מזה עליו ולמחר הוא בא ושחט לו את פסחו והוא נכנס ואוכלו לערב מפנין שהיא שבת ואינו מזה עליו, נמצא, מתעכב מן המצות.

[דף מ"ב ע"ב]

אשכח תני כהדין קדמוא. אמר רבי יודה בר פזי: תפתר כמאן דאמר מאסקופת ירושלם ולחזין. משיבין דבר מהוין לירושלם על דבר שבירושלים.

ואית בר נש אמר לרביה 'או חלופי? לפי שהיה רבי ליעזר מלמדו הלכה וכא שאין חגיגה דוחה שבת, וכפר בו בשעת הדין, לפום כן הוא אמר ליה 'או חלופי'.

תני, רבי אליעזר אומר: כשם שהשחיטה דוחה שבת כף מכשירי שחיטה דוחין את השבת.

אמר לו רבי עקיבא: לא, אם אמרת בשחיטה שאי אפשר לה לעשות מערב שבת דוחה את השבת, תאמר במכשירי שחיטה שאפשר להם לעשות מערב שבת אין דוחין את השבת?

אמר לו רבי ליעזר: אמורי צבור יוכיחו, שהוא יכול לעשותן מוצאי שבת, והרי הן דוחין את השבת. מה לי מכשירי שחיטה לפני שחיטה, מה לי מכשירי שחיטה לאחר שחיטה.

אמר לו רבי עקיבא: מה למכשירי שחיטה לאחר שחיטה דוחין את השבת, שכבר דחת שחיטה את השבת. ידחו מכשירי שחיטה לפני שחיטה, ואדין לא דחת שחיטה את השבת. דבר אחר, שאם ימצא הוצה פסול ונמצא דוחה את השבת בלא שחיטה.

גבי מה אית לה שמוא יחלה התינוק ונמצא דוחה את השבת בלא מילה.

התיבון, הרי מןבח שגפול בשבת הרי אינו ראוי לכנות מאתמול.

הגע עצמך שגולדה לו יבולת הרי אינו ראוי להותכה בשבת. מין יבולת ראוייה להתקד מאתמול.

הגע עצמך שחל יום השביעי שלו להיות בשבת, הרי אינו ראוי להוות בשבת מין הווה ראוי מאתמול.

הלכה ד' מתני' – אימתי מביא חגיגה עמו? בזמן שהוא כא בהל בטהרה ובמעט.

ובזמן שהוא כא בשבת במרבה ובטמאה, אין מביאין עמו חגיגה;

חגיגה היתה באה מן הצאן, מן הפקר, מן הפכשים ומן העזים, מן הזכרים ומן הנקבות. ונאכלת לשני ימים ולילה אחד.

גמרא – תני, חגיגת ארבעה עשר היתה באה מן המעשר. רבי יעקב בר אהא בשם שמואל בר אבא: זאת אומרת, שהוא רשות אין תימר חובה, דבר שהוא בא חובה – בא מן המעשר.

תני, חגיגה הבאה עם הפסח היתה נאכלת תחלה, כדי שיאכל הפסח לשבע. ולא יאכל הפסח לשבע. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי יעקב בר דסיי: שלא יבא לידי שבירת עצם.

תני, חגיגה הבאה עם הפסח היתה מתבגרת עמו. איתא חמי, חגיגה נאכלת לשני ימים ופסח נאכל עד חצות. תימר הכין

[דף מ"ג ע"א]

בעולה עמו על שלהנו התבשילין העולים עמו על השלחן – צריכין להתבגר עמו.

אמר רבי יוסה: תדא אמרה תהין דאכל חובין, וכדעתיה מיכול קופד צריך מכער פסתה .

הלכה ה' מתני' – הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת, תיב עליו הטאת.

וישאר כל הזבחים ששחטן לשם פסח, אם אינן ראויין, תיב. ואם ראויין הן, רבי אליעזר מתיב הטאת, ורבי יהושע פטר.

אמר רבי אליעזר, מה אם הפסח שהוא מתר לשמו, בששנה את שמו, תיב. זבחים שהן אסורין לשמן, בששנה את שמן, אינו דין שיהא תיב.

אמר לו רבי יהושע, לא, אם אמרת בפסח ששנהו לדבר אסור, תאמר בזבחים ששנן לדבר המתר.

אמר לו רבי אליעזר, אמורי צבור יוכיהו, שהן מתרין לשמן, והשוחט לשמן, תיב.

אמר לו רבי יהושע, לא, אם אמרת באמורי צבור שיש להן קצבה, תאמר בפסח שאין לו קצבה.

רבי מאיר אומר, אף השוחט לשם אמורי צבור, פטר.

גמרא – מתניתא בידע בו שהוא פסח ושחטו לשם שלמים, היה יודע בו שהוא שלמים ושחטו לשם עולה. רבי מנא אומר: יש בעשיתו מצוה. רבי יוסה אומר: אין בעשיתו מצוה.

אילי צבור שהיה סבור שהן בבשים ושחטן לשם אילים, שפא לא עלו לצבור לשם אילים.

[דף מ"ג ע"ב]

ותני פון, אילי צבור שהיה סבור שהן כבשים ושחטן לשם אילים – כבר עלו לצבור לשם חובה.

מתניתא בסבור בו שהוא פסח ושחטו לשם פסח, היה יודע בו שהוא שלמים, אלא שהיה סבור לומר שמתר לשנות שלמים לשם פסח. רבי מנא: אמר אין בעשייתו מצוה. רבי יוסה אמר: יש בעשייתו מצוה.

מסתברא דרבי מנא בקדמיותא ודרבי יוסה באחריותא.

אמרו: לית תדא דרבי ליעזר, תתובה על דרבי יהושע, דו יכיל מימיר ליה, האיך את משיבני מדבר שדרכו לחלף על דבר שאין דרכו ליתחלף. ולא תדא דרבי יושע: תתובה על דרבי אליעזר, דו יכיל מימיר ליה: הרי פסחו של ראובן ששחטו לשם שמעון, הרי שנהו לדבר בשר ותימר – חיב.

רבי מאיר אומר: השוחט לשם אמורי צבור – פטור. אמר רבי לעזר: דברי רבי מאיר אפילו עגל את שמע מינה תרתי. את שמע מינה דבר שאין לו קצבה, ודבר שאין דרכו להתחלף ויש בעשייתו מצוה.

[דף מ"ד ע"א]

רבי שמעון פון לקיש אמר: יש בעשייתו מצוה, כגון יבמתו נדה וכו' עליה. רבי יוחנן אמר: אין בעשייתו מצוה כגון שני שפודין, אחד של שחטה ואחד של נבלה, ובקש לוכל מזה ואכל מזה.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן: שכח ומל את שלאחר שבת בשבת. רבי אליעזר מחיב הטאת ורבי יהושע פומר – הרי אין בעשייתו מצוה. ורבי יהושע פומר. שמואל קפודקנה אמר: למחר יש בעשייתה מצוה.

אמר רבי יוחנן: דרבי מאיר היא, דרבי מאיר אמר: דבר שיש בעשייתה מצוה – פטור, דבר שאין בעשייתו מצוה – חיב. במחלקת

[דף מ"ד ע"ב]

רבי שמעון אומר: דבר שיש בעשייתו מצוה – חיב, ושאין בעשייתו מצוה – פטור. במחלקת

על גבי ידיו - טהור. וכן בעובד כוכבים, אינו חושש משום יין נסך:

מִסְכַּת טְהוּרוֹת פֶּרֶק אֶחָד עָשָׂר

ה. הבוצר כרמו לשוק, אם לא מצא להן שוק - מחזירן לגת. ואף על פי שמוליכין בסלים טמאים ובקופות טמאות - טהורין. זיתים לשוק, לא מצא להן שוק מחזירן לבד אף על פי שמוליכין בסלין טמאין ובקופות טמאות - טהורין. זיתים וענבים טהורין שנקנסו לרשות הגת - הכשרו לקבל טמאה:

ו. הלוקח משטיח של אדמה מישראל - יעשה בטרהה. מן העובד כוכבים - יעשה בטמאה, משטיח של עליו, בין מישראל בין מן העובד כוכבים - יעשה בטמאה. ורבי יוסי ברבי יהודה אומר: משטיח של עליו כמשטיח של אדמה, מישראל - יעשה בטרהה, ומעובד כוכבים - יעשה בטמאה:

ז. הלוקח משטיח של אדמה מישראל לעשותו צמוקין - הרי זה עושה בטרהה. האוכל מן הסלים ומן המשטיח של אדמה, אכל והותר כסאה כסאתים וזרקן לגת, אף על פי שנופצין לגת והיין מנתו על גבי ענבים - טהור. וכן בעובד כוכבים, אין חושש משום יין נסך. נפל ממנו גרגר יחידי, אם יש לו חותם - טהור, ואם לאו - טמא. במה דברים אמורים? בזמן שנגע במקום חותם, לא נגע במקום חותם - טהור. רבי יוסי בן כפר אומר משום רבי אלעזר: במה דברים אמורים? בזמן שנגע במקום המשקה, לא נגע במקום המשקה - טהור. רבי יוסי אומר: אפלו נפלה הימנו ארבעה וחמשה ביצים ודרסן כלן בבת אחת, משקה היוצא מהן - טהור, שפיין שדרס עליהן - בטלה, שאין למשקין במה יטמא. מי שהיה עומד ומדבר על פי הבור ונתזה צנורה מפיו, ספק הגיע לבור ספק לא הגיע, של שמן - ספקו טמא, של יין - ספקו טהור מפני שהכל הבור קולטת:

ח. הזולף את הבור בכל אחת ואחת, נמצא השרץ בראשונה - כלן טמאות. באחרונה - היא טמאה וכלן טהורות. באמצעית, הימנה

א. היה קוצה מן המעטין ומעלה לראש הגג, ונמצא שרץ בגג - המעטין טהור. נמצא במעטין - הגג טמא; דברי רבי. וחכמים אומרים: נמצא בגג - אינו טמא אלא גג. במעטין - אינו טמא אלא מעטין. נמצא בגוש ובגג, בתוך שלשה ימים - המעטין טמא, לאחר שלשה ימים - המעטין טהור. הקורץ מקרצת מן העסה ונמצא שרץ במקרצת העסה - טהורה, בעסה המקרצת - טמאה; דברי רבי. וחכמים אומרים: נמצא בעסה - אינו טמא אלא עסה. במקרצת - אין טמא אלא מקרצת. נמצא בתוכה של מקרצת - הכל טמא:

ב. המערה מפלי לכלי ונמצא שרץ בתחתון העליון טהור. בעליון - התחתון טמא; דברי רבי. וחכמים אומרים: נמצא שרץ בעליון - אינו טמא אלא עליון. בתחתון - אינו טמא אלא תחתון. נמצא פרוורין על גבי פרוורין, אף על פי שנגע בכביצה - אינו טמא. פרוורין שעל גבי פרוורין, אף על פי שנגע בכביצה - אינו טמא אלא מקום מגעו. כיצד הוא עושה? רבי אליעזר בן יעקב אומר משום רבי חנינא: עודהו השרץ שם - תוחב בהן קסמים:

יג. ענבים עד אימתי מטמאין טמאת אוכלין? עד שיהלכו. ומשהלכו בהן שתי וערב ונשתירו בהן גרגרין שלמים - מטמאין טמאת אוכלין. זיתים עד אימתי מטמאין טמאת אוכלין? עד שיטענו. ורבי שמעון אומר: עד שיטחנו. טחנן ונשתירו מהן גרגרין שלמים - מטמאין טמאת אוכלין. ואלו הן פריצי זיתים וענבים? היוצא מתחת הקורה. הגיפן מן הזיתים, כנסן לאוכלין - מטמאין טמאת אוכלין. והחרצנין והזגין אף על פי שנקנסן לאוכלין - בטלה דעתו:

ד. השוקל ענבים בכף מאזנים אף על פי שהיין צף על גבי ידיו ואף על פי שחשב עליו - טהור. כנסן לתוך הכלי - טמא. הדורס ענבים בחביות אף על פי שהיין צף

וּלְמַטָּה - טְמָא, הַיְמִנָה וּלְמַעְלָה - טְהוֹר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמְן שְׂבָדָק וְלֹא כֶסֶף, אוֹ כֶסֶף וְלֹא בְּדָק. הִיָּה בּוֹדֵקֵן וּמְכַסֵּן, וְנִמְצָא שְׂרָץ בְּאַחַד מֵהֶן - הַכֹּל טְמָא:

ט. הַשְּׂרָץ שֶׁנִּמְצָא צָף עַל גְּבִי שֶׁפֶת הַבוֹר שֶׁל גֵּת - סִפְקוֹ טְמָא. לְפֹעֲלִים - סִפְקוֹ טְהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סִפְק טְמָאָה צָפָה. גֵּת הַעֲלִיּוֹנָה - רְשׁוֹת הַרְבִּים, וְהַתַּחְתּוֹנָה - רְשׁוֹת הַיְחִיד. אֵימָתִי? בְּזִמְן שֶׁהַרְבִּים נִכְנָסִין בְּזוֹ וְיוֹצְאִין בְּזוֹ. אֲבָל אֵין שָׁם אֵלָא פֶּתַח אֶחָד אוֹ פְּרָצָה אַחַת - זוֹ וְזוֹ רְשׁוֹת הַיְחִיד:

י. מִי שֶׁהָיוּ גִתָּיו וּבְדִיו טְמֵאִין וּמִבְּקַשׁ לְטַהֵרָן; הַדְּפִין וְהַלּוּבִין וְהַעֲדָשִׁים - מְדִיחָן וְהֵן טְהוֹרִין. שֶׁל נְצָרִין וְשֶׁל בְּצַבּוּץ - צָרִיף לְנִגְבָן. שֶׁל שִׁיפָה וְשֶׁל גָּמִי - צָרִיף לְיִשָּׁן. כַּמָּה הוּא מֵיִשָּׁן? שְׁגִים עֶשֶׂר חֲדָשׁ. רִבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִגֵּת לְגַת וּמִבְּד לְבַד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם רָצָה לְטַהֵרֵן מִיָּד - חוֹלְטֵן בְּרוֹתְחִים אוֹ מוֹלְגֵן בְּמֵי זֵיתִים. רִבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יוֹסִי: נוֹתֵן בְּצִינּוֹר שְׁמִימִיו מְקַלְחִין וּבְכַמִּים שְׁמִימִיו רוֹדְפִים. כֹּשֶׁם שֶׁהוּא מְנַגֵּב לַיִן נֹסֶף, כִּף הוּא מְנַגֵּב לְטַהֵרוֹת:

מִסְכַּת מְקַוּאוֹת פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. אִמֵּר רַבִּי נַחֲמִיָּה: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ 'אִם לֹא הַדִּיחַ - טְהוֹר'? שְׂאִין הַמַּיִם שֶׁבְּגָבָה עֲלוּלִין לְקַבֵּל טְמָאָה עַד שִׁיתְלָשׁוּ. הַגְּבִיָּהֵן - רַבּוּ הַטְּהוֹרִין עַל הַטְּמֵאִין. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ 'אִם הַדִּיחַ - טְמָא'? הַכְּשֵׁרוֹ הַמַּיִם שֶׁבְּיָדוֹ וְנִטְמָאוּ, וְטְמָאוּ אֶת הַכֶּכֶר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בֵּין שֶׁהַדִּיחַ בֵּין שֶׁלֹּא הַדִּיחַ - טְמָא, שְׂאֵנִי אוֹמֵר, שֶׁטַּפַּת הַמַּיִם טְמֵאִין נוֹגְעוֹת בְּכֶכֶר:

ב. גָּבֵא שֶׁנִּפְּל לְתוֹכוֹ יַיִן דְּבֶשׁ וְחֶלֶב - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. נִפְּל לְתוֹכוֹ שְׁמֵן אֶף עַל פִּי שֶׁהִקְפָּהוּ - הָרִי זֶה טְמָא, לְפִי שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְצַאת יָדֵי צַחְצוּחֵי שְׁמֵן. יַיִן שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּפְּל עַל גְּבִי פְרוֹת - יְדִיחוּם וְהֵן מְתָרִים. וְכֵן שְׁמֵן שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּפְּל עַל גְּבִי פְרוֹת - יְדִיחוּם וְהֵן מְתָרִין. נִפְּל עַל גְּבִי יַיִן וְהִקְפָּהוּ

אוֹתָהּ - הַיַּיִן מְתָר. נִפְּל עַל גְּבִי הַצִּיר - יִקְפִּיאָנוּ כְּדֵי שֶׁיִּכְבֹּטֵל טַעַם שְׁמֵן שָׁבוּ:

ג. עוֹקֵת טֵיט וְגַמְמִיּוֹת שֶׁבִּפְתָּחֵי חַנּוּיּוֹת שֶׁבְּרִשׁוֹת הָרַבִּים, בְּשַׁעַת הַגְּשָׁמִים - הַכֹּל טְהוֹר. פְּסָקוֹ הַגְּשָׁמִים - הָרִי הֵן כְּמִי שְׁפִיכוֹת. וְשֶׁבִּשְׂשׁוּקִים - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. מִי שְׁפִיכוֹת וּמִי גְשָׁמִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ בֵּין בְּכָלֵי בֵּין בְּקַרְקַע - טְמֵאִים. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: בְּכָלִים - טְמֵאִין, וּבְקַרְקַע - טְהוֹרִין. פְּסָקוֹ הַגְּשָׁמִים, הַקְּרוּבִין לְעִיר וְלְדָרֶךְ - טְמֵאִין, וְהַרְחֻקִין - טְהוֹרִין עַד שֶׁיִּהְיֶה לָכֵן רוֹב בְּנֵי אָדָם. בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּגָבֵא שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ לְשַׁתּוֹת וְלֹא יֵהָא מְקוֹם פְּרוֹסוֹת רַגְלָיו נְכָרוֹת. אֲבָל גָּבֵא שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְשַׁתּוֹת עַד שֶׁיִּהְיֶה מְקוֹם פְּרוֹסוֹת רַגְלָיו נְכָרוֹת, וּמְצָא שָׁם מְקוֹם פְּרוֹסוֹת רַגְלָיו אָדָם, מְקוֹם פְּרוֹסוֹת רַגְלָיו בְּהֵמָה גֹּסֶה - טְמָא. מְקוֹם פְּרוֹסוֹת רַגְלָיו בְּהֵמָה דַּקָּה - טְהוֹר:

ד. גָּבֵא שְׂאִין בוֹ אַרְבָּעִים סָאָה, וְנִפְּל לְתוֹכוֹ פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה לֹוגִין מֵיִם שְׂאוּבִין - כְּשֵׁרִים לְחַלֵּין וְלַחֲלָה וְלַתְרוּמָה, וְלִטּוֹל מֵהֵן לְיָדַיִם, וּכְשֵׁרִין לְהַקּוֹת עֲלֵיהֶן. גָּבֵא שְׂאִין בוֹ אַרְבָּעִים סָאָה, וְנִפְּל לְתוֹכוֹ פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה לֹוגִין מֵיִם שְׂאוּבִין טְמֵאִים - פְּסוּלִין לְחַלָּה וְלַתְרוּמָה וְלִטּוֹל מֵהֵן לְיָדַיִם, וּכְשֵׁרִים לְהַקּוֹת עֲלֵיהֶן. יָרְדוּ גְשָׁמִים, רַבּוּ וְשִׁטְפוּ כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. וּכְדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל: רַבּוּ אֶף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁטְפוּ. וּכְדַבְּרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן: שִׁטְפוּ אֶף עַל פִּי שֶׁלֹּא רַבּוּ, כְּשֵׁרִין לְחַלָּה וְלַתְרוּמָה וְלִטּוֹל מֵהֵן לְיָדַיִם וּכְשֵׁרִים לְהַקּוֹת עֲלֵיהֶן. כִּיצַד רַבּוּ אֶף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁטְפוּ כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל? מְקוּהָ שֶׁהוּא מְחֻזֵּק אַרְבָּעִים סָאָה, וּבְחֻכוֹ תִּשְׁעַ עֶשְׂרֵה סָאָה, וְנִפְּלוּ לְתוֹכוֹ פְּחוֹת מִשְׁלֹשַׁת לֹוגִין מֵיִם שְׂאוּבִין - טְמֵאִין, כִּיּוֹן שֶׁנִּפְּלוּ לְתוֹכוֹ עֶשְׂרִים סָאָה שֶׁל מֵימֵי גְשָׁמִים - טְהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁרַבּוּ. כִּיצַד שִׁטְפוּ אֶף עַל פִּי שֶׁלֹּא רַבּוּ כְּדַבְּרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן? מְקוּהָ שֶׁהוּא מְחֻזֵּק עֶשְׂרִים וּבְתוֹכוֹ עֶשְׂרִים סָאָה, וְנִפְּלוּ לְתוֹכוֹ פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה לֹוגִין מֵיִם שְׂאוּבִין - טְמֵאִין. כִּיּוֹן שֶׁנִּפְּלוּ

לתוכו סאָה אחת של מימי גשמים - טהורין מפני ששטפו. וכמה שטפו? כל שהן:

ה. נפלו לתוכו שלשה לוגין מים שאובין טמאין - פסולין לחלה ולתרומה ולטול מהן לידים, ופסולין להקות עליהן עד שיצא מלואו. ירדו גשמים, רבו ושטפו כדברי בית שמאי. וכדברי בית הלל: רבו אף על פי שלא שטפו. וכדברי רבי שמעון: שטפו אף על פי שלא רבו - כשרין לחלה ולתרומה ולטול מהן לידים, ופסולין להקות עליהן עד שיצא הימנו מלואו ועוד. ואיזו הוא 'מלואו ועוד'? מקנה שהוא מחזיק עשרים סאָה, ובתוכו תשע עשרה סאָה, ונפלו לתוכו שלשה לוגין מים שאובין טמאין, ירדו גשמים ונתמלאו - לעולם הוא בפסולו עד שיצא ממנו מלואו ועוד, ועוד דבר מועט ממועט שלשה לוגין. מקנה שיש בו ארבעים סאָה חסר קרטוב, ונפלו לתוכו שלשה לוגין מים שאובין טמאין - פסולין לחלה ולתרומה ולטול מהן לידים, ופסולין להקות עליהן. פחות משלשה לוגין, אפלו כלן טמאין, כיון שנתן לתוכו קרטוב אחד של מימי גשמים - טהורין. כשם שטהורין לטבילה - כך טהורין לכל דבר:

ו. למעלה מהן, מי תמצית שלא פסקו - שמטבילין בהן את המים, ואין מטבילין בהן אדם וידים וכלים. זה הכלל: כל מקום שאדם טובל - ידות וכלים טובלין בו. מקום שאין אדם טובל - אין ידים וכלים טובלין בו. ואלו הן מי תמצית: כל זמן שהגשמים יורדין וההרים בוצצין. פסקו הגשמים וההרים בוצצין - הרי הן כמי תמצית. פסקו מלהיות בוצצין - הרי אלו כמי גבאין:

ז. החופר בצד הים, בצד הנהר, במקום הביצין - הרי הן כמי תמצית. החופר בצד המעין, כל זמן שהן באין מחמת המעין, אף על פי שפוסקין וחוזרים ומושכין - הרי הן כמעין. פסקו מלהיות מושכין - הרי הן כמי תמציות. מעין שמימיו מועטים ורבה עליו והרחיבו - מטהר באשברן ואינו מטהר בזוחלין, אלא עד מקום שיכול להלף

מתחלתו. מקנה שנמדד ונמצא חסר, כל הטהרות שנעשו על גביו, בין שמקנה זה ברשות היחיד, בין שמקנה זה ברשות הרבים - טמאות למפרע. רבי שמעון אומר: ברשות היחיד - תולין, וברשות הרבים - טהור:

ח. אמר רבי שמעון: מעשה במגורה אחת של דיסקוס ביבנה שנמדדה ונמצאת חסרה, והיה רבי טרפון מטהר, ורבי עקיבא מטמא. אמר רבי טרפון: הואיל ומקנה זה בחזקת טהרה הוא מעולם - לעולם הוא בטהרתו, עד שינדע שנטמא. אמר רבי עקיבא: הואיל וטמא זה בחזקת טמאה, לעולם הוא בטמאתו עד שינדע שהוא טהור. אמר רבי טרפון: למה זה דומה? למי שהיה עומד ומקריב על גבי מזבח, ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה - שעבודתו כשרה. אמר רבי עקיבא: למה זה דומה? למי שהיה עומד ומקריב על גבי המזבח ונודע שהוא בעל מום - שעבודתו פסולה. אמר לו רבי טרפון: אתה מקישו לבעל מום ואני מקישו לבן גרושה ולבן חלוצה, נראה למי דומה, אם דומה לבעל מום - נלמדהו מבעל מום! אם דומה לבן גרושה וחלוצה - נלמדהו מבן גרושה ומבן חלוצה! רבי עקיבא אומר: מקנה פסולו בעצמו, ובעל מום פסולו בעצמו, ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מאחרים. מקנה פסולו ביחיד, ובעל מום פסולו ביחיד, ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בבית דין. נמנו עליו וטמאיהו. אמר לו רבי טרפון: עקיבא! כל הפורש ממך - כפורש מן החיים:

מסכת מקנאות פרק שני

א. מקנה שהניחו ריקן, ובא ומצאו מלא - כשר, מפני שזה ספק מים שאובים למקנה, וחזקת המקנאות - כשרות. צנור המקלח למקנה, והמכתשת נתונה בצדו, ספק מן הצנור למקנה, וספק מן המכתשת למקנה - פסול, מפני שהפסול מוכיח. ואם יש בו רב מקנה - כשר, מפני שזה ספק מים שאובין למקנה:

טְהוּרֹת - תְּלוּיּוֹת. נִטְמָא בְּאִמְצַע טְמָאָה קְלָה, וְטָבַל בְּשֵׁנִי וְעָשָׂה טְהוּרֹת - טְהוּרֹת. נִגְעוּ אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, רֵאשׁוֹנוֹת - תְּלוּיּוֹת, וְשֵׁנִיּוֹת - יִשְׂרָפוּ. טָבַל בְּאִחַד מֵהֶן מִטְמָאָה קְלָה, וְעָשָׂה טְהוּרֹת - טְהוּרֹת. נִטְמָא בְּאִמְצַע טְמָאָה חֲמוּרָה, וְטָבַל בְּשֵׁנִי וְעָשָׂה טְהוּרֹת - תְּלוּיּוֹת. וְאִם נִגְעוּ אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, שְׁנִיּוֹת - תְּלוּיּוֹת, רֵאשׁוֹנוֹת - יִשְׂרָפוּ:

ה. שְׁנֵי מִקְנָאוֹת שֶׁל אַרְבַּעִים אַרְבַּעִים סָאָה, אֶחָד שְׂאוֹב וְאֶחָד כֶּשֶׁר, וְטָבַל בְּאִחַד מֵהֶן מִטְמָאָה חֲמוּרָה וְעָשָׂה טְהוּרֹת - תְּלוּיּוֹת. בְּשֵׁנִי וְעָשָׂה טְהוּרֹת - טְהוּרֹת. בְּרֵאשׁוֹן וְלֹא עָשָׂה, בְּשֵׁנִי וְעָשָׂה - טְהוּרֹת. בְּרֵאשׁוֹן וְעָשָׂה, בְּשֵׁנִי וְעָשָׂה - אֵלּוּ וְאֵלּוּ מִנְחוֹת, רֵאשׁוֹנוֹת - תְּלוּיּוֹת, וְשֵׁנִיּוֹת - טְהוּרֹת. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּטְמָאָה חֲמוּרָה, אֲכָל בְּטְמָאָה קְלָה - אֵלּוּ וְאֵלּוּ תְּלוּיּוֹת:

ו. יָרְדוּ שְׁנַיִם וְטָבְלוּ בְּשֵׁנִיָּהֶם, אֶחָד טְמָא טְמָאָה חֲמוּרָה, וְאֶחָד טְמָא טְמָאָה קְלָה, הִטְבִּיל מִטְמָאָה חֲמוּרָה - טְמָא, וְהִטְבִּיל מִטְמָאָה קְלָה - טְהוּר. אֶחָד טְמָא טְמָאָה חֲמוּרָה, וְאֶחָד מִקָּר; הִטְבִּיל מִטְמָאָה חֲמוּרָה - הִמְקִיר טְהוּר. אֶחָד טְמָא טְמָאָה קְלָה וְאֶחָד מִקָּר - שְׁנִיָּהֶן תְּלוּיִין. לְמָה זֶה דּוּמָה? לְשֵׁנִי שְׁבִילִין, אֶחָד טְמָא וְאֶחָד טְהוּר, וְהִלְכוּ שְׁנַיִם בְּשֵׁנִיָּהֶן, וְעָשָׂה טְהוּרֹת, בְּאִחַד יֵשׁ בּוֹ דַּעַת לְשֹׂאֵל, וּבְאֶחָד אֵין בּוֹ דַּעַת לְשֹׂאֵל; בְּרֵשׁוֹת הִיחִיד, אֵת שְׂיֵשׁ בּוֹ דַּעַת לְשֹׂאֵל - סִפְקוֹ טְמָא. וְשָׂאִין בּוֹ דַּעַת לְשֹׂאֵל - סִפְקוֹ טְהוּר. וּבְרֵשׁוֹת הֶרְבִּים - שְׁנֵיהֶם תְּלוּיִין:

ז. שְׁנֵי מִקְנָאוֹת שֶׁל עֶשְׂרִים עֶשְׂרִים סָאָה, אֶחָד שְׂאוֹב וְאֶחָד כֶּשֶׁר, הִקָּר בְּאִחַד מֵהֶן וְעָשָׂה טְהוּרֹת - טְהוּרֹת. בְּשֵׁנִי וְעָשָׂה - יִשְׂרָפוּ. בְּרֵאשׁוֹן וְלֹא עָשָׂה, בְּשֵׁנִי וְעָשָׂה - יִשְׂרָפוּ. בְּרֵאשׁוֹן וְעָשָׂה - אֵלּוּ וְאֵלּוּ מִנְחוֹת, הִרְאִישׁוֹן טְהוּרֹת, וְהִשְׁנִיּוֹת יִשְׂרָפוּ. שְׁתֵּי נִשִּׁים שֶׁנִּתְעַסְקוּ בְּצִפּוֹר הִרְאִיָּה לְהוֹצִיא דָם כְּסָלַע, וְלֹאחֵר זְמַן נִמְצָא עַל גְּבִי זו כְּסָלַע וְעַל גְּבִי זו כְּסָלַע - שְׁתֵּיהֶן מְקַלְקְלוֹת:

ב. שְׁנֵי מִקְנָאוֹת שָׂאִין בְּהֶם אַרְבַּעִים סָאָה, וְנִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לוגִין מִים שְׂאוֹבִין לְתוֹךְ אֶחָד מֵהֶן, וְיָדוּעַ לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלוּ, וְאַחֵר כֶּךָ נִפְלוּ שְׁנַיִם וְאִינוּ יוֹדֵעַ לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלוּ - הִרְיֵנִי יְכוּל לְתַלּוֹת וְלוֹמַר: 'לְמָקוֹם שֶׁנִּפְלוּ רֵאשׁוֹנִים - שֶׁם נִפְלוּ שְׁנַיִים'. נִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לוגִין לְתוֹךְ אֶחָד מֵהֶן, וְאִינוּ יוֹדֵעַ לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלוּ, וְאַחֵר כֶּךָ נִפְלוּ לְשְׁנַיִים, וְיָדוּעַ לְאִיזָה מֵהֶם נִפְלוּ - אֵינוּ יְכוּל לְתַלּוֹת וְלוֹמַר: 'לְמָקוֹם שֶׁנִּפְלוּ שְׁנַיִים - שֶׁם נִפְלוּ רֵאשׁוֹנִים'. אֶחָד שְׂיֵשׁ בּוֹ אַרְבַּעִים סָאָה וְאֶחָד שָׂאִין בּוֹ אַרְבַּעִים סָאָה - הִרְיֵנִי אוֹמֵר לְתוֹךְ אַרְבַּעִים נִפְלוּ. אֶחָד שְׂאוֹב וְאֶחָד כֶּשֶׁר - הִרְיֵנִי אוֹמֵר לְתוֹךְ שֶׁל שְׂאוֹב נִפְלוּ:

ג. שְׁנֵי מִקְנָאוֹת שָׂאִין בְּהֶן אַרְבַּעִים סָאָה, וְנִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לוגִין לְתוֹךְ אֶחָד מֵהֶן, וְאִין יָדוּעַ לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלוּ, וְאַחֵר כֶּךָ יָרְדוּ גִשְׁמִים וְנִתְמַלְאוּ, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אוֹמְרִין לוֹ שְׁלֹא יִטָּבַל בְּאִחַד מֵהֶן, וְאִם טָבַל בְּאִחַד מֵהֶן וְעָשָׂה טְהוּרֹת - טְהוּרֹת, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סִפְק מִים שְׂאוֹבִין לְמִקְוֵה. לְמָה זֶה דּוּמָה? לְמִי שֶׁנִּטְמָאֵת אַחַת מִיָּדָיו, וְאִין יוֹדֵעַ אֵי זו הִיא, אוֹמְרִים לוֹ: שְׁלֹא עָשָׂה טְהוּרֹת בְּאַחַת מֵהֶן. וְאִם עָשָׂה טְהוּרֹת - טְהוּרֹת, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סִפְק יָדִים:

ד. שְׁנֵי מִקְנָאוֹת, בְּאֶחָד יֵשׁ בּוֹ אַרְבַּעִים סָאָה, וּבְאֶחָד אֵין בּוֹ, טָבַל בְּאֶחָד מֵהֶן מִטְמָאָה חֲמוּרָה, וְעָשָׂה טְהוּרֹת - תְּלוּיּוֹת. בְּשֵׁנִי וְעָשָׂה - טְהוּרֹת. בְּרֵאשׁוֹן וְלֹא עָשָׂה, בְּשֵׁנִי וְעָשָׂה - טְהוּרֹת. בְּרֵאשׁוֹן וְעָשָׂה, בְּשֵׁנִי וְעָשָׂה - אֵלּוּ וְאֵלּוּ מִנְחוֹת. רֵאשׁוֹנוֹת - תְּלוּיּוֹת, וְהִשְׁנִיּוֹת - טְהוּרֹת. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּטְמָאָה חֲמוּרָה, אֲכָל בְּטְמָאָה קְלָה - אֵלּוּ וְאֵלּוּ טְהוּרֹת. טָבַל בְּאִחַד מֵהֶן מִטְמָאָה קְלָה וְעָשָׂה טְהוּרֹת - טְהוּרֹת. נִטְמָא בְּאִמְצַע טְמָאָה קְלָה וְטָבַל בְּשֵׁנִי וְעָשָׂה טְהוּרֹת - אֵלּוּ וְאֵלּוּ מִנְחוֹת, הִרְיֵ אֵלּוּ מוֹכִיחוֹת. נֶאֱכָלוּ רֵאשׁוֹנוֹת אוֹ נִטְמָאוּ אוֹ שְׂאָבְדוּ, עַד שְׁלֹא נַעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת - שְׁנִיּוֹת טְהוּרֹת. מִשְׁנַעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת - שְׁנִיּוֹת תְּלוּיּוֹת. טָבַל בְּאִחַד מֵהֶן מִטְמָאָה חֲמוּרָה, וְעָשָׂה

מִסְכַּת מְקוֹאוֹת פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. גִּסְטְרָא שְׁהִיא מְשַׁקְעַת בְּקִרְקַע, בּוֹר וְגַת, וַיְרִדוּ גִשְׁמִים וְנִתְמַלְאוּ - הָרִי אֵלּוּ פְּסוּלִים, מִפְּנֵי שֶׁהָן גְּרוּרִין עַל גְּבֵי כְּלִי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשִּׁיר, שְׁאִין הַמַּיִם שְׁאוּבִין פּוֹסְלִין הַמְּקוֹהָ עַד שֶׁיִּפְּלוּ לְתוֹכוֹ:

ב. הִיָּה בְּרֵאשׁוֹ שְׁלֹשַׁת לֹוּגִין מֵיִם וַיְרִד וְטָבַל בַּמְּקוֹהָ וְהַשְּׁלִימָה לְאַרְבַּעִים סָאָה - כְּשֶׁר. סַחְטָן לְתוֹכוֹ - פְּסוּל. הַטְּבִיל בּוֹ אֶת הַסְּגוּס וְזָבּוּ הַיַּמְנָה שְׁלֹשָׁה לֹוּגִין מֵיִם בַּמְּקוֹהָ - כְּשֶׁר. עֲקָרוּ מִתּוֹכוֹ - פְּסוּל. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשִּׁיר, עַד שֶׁיִּתְּכּוֹן לְתַלְשׁ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף יִשְׁבֵּר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אִף יִשְׁתָּה, וּבִלְבָד שְׁלֵא יַעֲרָה. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יוֹסִי אָמַר: זֶלַף בִּידָיו וּבִרְגָלָיו שְׁלֹשַׁת לֹוּגִין לַמְּקוֹהָ - פְּסוּל. הוֹלִיכֵן עִם הַקִּרְקַע - כְּשֶׁר:

ג. לִגְיִין הָעוֹבֵר מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְכֵן בַּהֶמָּה הָעוֹבֵרֶת מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, זֶלְפוּ בִּידֵיהֶם וּבִרְגְלֵיהֶם שְׁלֹשָׁה לֹוּגִין לַמְּקוֹהָ - כְּשֶׁר. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אֶפְלוּ עָשׂוּ מְקוֹהָ בַּתְּחִלָּה - כְּשֶׁר. וְאִיזָה טֵיט הַנִּמְדָד עִם הַמַּיִם? רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אָמַר: הַנִּמְדָד בְּלוּג. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: הַיּוֹצֵא בְּמִשְׁפָּךְ. וְאֵלּוּ הֵן קְנֵה הַמַּדָּה - זֶה הַסּוּלוּל. הַטֵּיט שְׁבַעֲדִדִין - עוֹלָה לְמַדַּת אַרְבַּעִים סָאָה, וְאִין מְטְבִילִין בָּהֶן. שְׁלֹשׁ גְּמִמִּיּוֹת שְׁבַנְחַל, הַעֲלִינָה וְהַתְּחַתּוּנָה שֶׁל עֲשָׂרִים עֲשָׂרִים סָאָה, וְהָאֲמָצְעִית שֶׁל אַרְבַּעִים סָאָה, וְסִילּוֹן שֶׁל מֵיִם בְּתוֹכָן וַיּוֹצֵא מִהֵן, שֶׁל מֵימֵי יַגְלִים נִכְנַסְתָּ לְתוֹכָן וַיּוֹצֵא מִהֵן. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: רַבִּי מֵאִיר הָיָה אָמַר: מְטְבִילִין בְּעֵלְיוֹנָה. וְאֵנִי אָמַר: בַּתְּחַתּוּנָה. וְחַכְמַיִם אָמְרִים: בֵּין זוֹ וּבֵין זוֹ אִין מְטְבִילִין אֲלֵא בְּאֲמָצְעִית, שֵׁישׁ בָּהּ אַרְבַּעִים סָאָה:

ד. שְׁתֵּי בְּרֻכּוֹת שֶׁל עֲשָׂרִים עֲשָׂרִים סָאָה, זוֹ עַל גֵּב זוֹ, וּבִרְכָה שֶׁל שְׁלֹשַׁת לֹוּגִין בְּצַד הַעֲלִינָה, וְנִפְתְּקוּ שְׁנֵיהֶן וּבֵאוּ לַתְּחַתּוּנָה - כְּשֶׁרִין, שְׁאֵנִי אָמַר: 'שְׁלָמוֹ אַרְבַּעִים סָאָה עַד שְׁלֵא יִרְדּוּ שְׁלֹשַׁת לֹוּגִין'. שְׁנֵי מְקוֹאוֹת

שֶׁל עֲשָׂרִים עֲשָׂרִים סָאָה, זֶה בְּצַד זֶה, וְנִפְלוּ שְׁלֹשַׁת לֹוּגִין בְּתוֹךְ אֶחָד מֵהֶן וְנִפְסְקוּ וּבֵאוּ לְחִבְרוֹ - כְּשֶׁר. וְרַבִּי יוֹסִי אָמַר: אִם נִטְלָה מְחִיצָה - פְּסוּל, אֲבָל רּוֹאָה אֵנִי אֶת דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בַּמְּקוֹהָ שְׁאִין בּוֹ אַרְבַּעִים סָאָה וְנִפְלוּ שְׁלֹשָׁה לֹוּגִין וְחִלְקוּ לְשָׁנִים, שְׁזָה כְּשֶׁר לְהַקּוֹת עֲלָיו, וְזֶה כְּשֶׁר לְהַקּוֹת עֲלָיו:

ה. שְׁנֵי מְקוֹאוֹת שֶׁל עֲשָׂרִים עֲשָׂרִים סָאָה, אֶחָד שְׁאוּבֵי וְאֶחָד כְּשֶׁר, יִרְדּוּ שְׁנַיִם וְהַשִּׁיקוּם וְטָבְלוּ בָּהֶן, אֶפְלוּ אֲדָמִים וְהִלְבִּינוּם אוֹ לְבָנִים וְהָאֲדִימוּם - הַטּוֹבְלִין כְּמוֹ שֶׁהָיוּ, וְהַמְּקוֹאוֹת כְּמוֹ שֶׁהָיוּ. שְׁלֹשָׁה לֹוּגִין שְׁנִפְלוּ בַּמְּקוֹהָ, וּבַעַל קָרִי הַחוֹלָה שְׁנִפְלוּ עֲלָיו תְּשַׁעַת קַבִּין מֵיִם, וְטָהוּר שְׁנִפְלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ שְׁלֹשָׁה לֹוּגִין מֵיִם שְׁאוּבִין, אֲבָא יוֹסִי בֶּן חוּנִי אָמַר: מְכַלִּי אֶחָד מִשְׁנַיִם וּמְשֻׁלְשָׁה - מְצַטְרִפִין, וּמֵאֲרַבְּעָה אִין מְצַטְרִפִין. בָּא לוֹ בְּמֵיִם שְׁאוּבִין חוּץ מִרֵּאשִׁי אֲצַבְעוֹתָיו - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטָהֵר, וְחַכְמַיִם אָמְרִים: אֶפְלוּ לֹא בָּא אֲלֵא רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ - טָמֵא. בָּא רֵאשׁוֹ אֲבָל לֹא רַבּוֹ, רַבּוֹ אֲבָל לֹא רֵאשׁוֹ, אוֹ שְׁבָא רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ מִלְּמַעְלָה אוֹ מִן הַצַּד - טָהוּרִין, עַד שֶׁבָּא רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ כְּדָרְכוּ. מְקַצְתָן שְׁאוּבִין וּמְקַצְתָן אִינָן שְׁאוּבִין, אוֹ שְׁנִפַּל לְתוֹכוֹ יָיִן וְדָבֵשׁ וְחֵלֶב - טָהוּר עַד שֶׁהָיוּ כֵּלָן שְׁאוּבִין, וְאֶפְלוּ הוּא טָהוּר וְהֵן טָהוּרִין - גְּטָמָאוּ וְטָמְאוּהוּ. הָרִי זֶה אָמַר: 'טָמְאֵנִי וְטָמְאֵתִיר':

ו. טָהוּר שְׁנִפְלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ שְׁלֹשָׁה לֹוּגִין מֵיִם שְׁאוּבִין - טָמֵא. נִפְלוּ עַל רֵאשׁוֹ אֲבָל לֹא עַל רַבּוֹ, עַל רַבּוֹ אֲבָל לֹא עַל רֵאשׁוֹ, אוֹ שְׁנִפְלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ מִלְּמַטָּה אוֹ מִן הַצַּד - טָהוּר, עַד שֶׁיִּפְּלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ כְּדָרְכוּ. מְקַצְתָן שְׁאוּבִין וּמְקַצְתָן אִינָן שְׁאוּבִין, אוֹ שְׁנִפַּל לְתוֹכָן יָיִן, דָּבֵשׁ, וְחֵלֶב, טָהוּר עַד שֶׁהָיוּ כֵּלָן שְׁאוּבִין, וְאֶפְלוּ הוּא טָהוּר וְהֵן טָהוּרִין - גְּטָמָאוּ וְטָמְאוּהוּ. הָרִי זֶה אָמַר: 'טָמְאֵנִי וְטָמְאֵתִיר'. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אָמַר: בְּטָהוּרִין - טָהוּר, מְקַל וְחֹמֵר, וּמָה אִם בְּמְקוֹם שֶׁעָשָׂה שְׁאֵר מְשַׁקִּים כְּמֵיִם לְפִסַּל אֶת הַגּוֹיָה בְּשׁוֹתָהּ רְבִיעִית - לֹא עָשָׂה אֶת

הַשְּׁלִישִׁי, הַכְּשִׁירוּהוּ לָהֶם. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסֵי: הֲלָכָה זֹאת הוֹרִיתִי בְּרוּמֵי לְטַהֲרָהּ, וְכַשְׁבָּאֵתִי אֶצֶל חֲבָרִי, אָמַרְוּ לִי: יָפָה הוֹרִיתִי. פָּקַק בְּטִיט וּבְבִנְיָן - אֵינּוּ פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. בְּסִיד וּבְגַפְסִיס - פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. עַל גְּבִי הָאָרֶץ וְעַל גְּבִי סִיד וּבְגַפְסִיס, אוֹ שְׁמֵרַח בְּטִיט מִן הַצְּדָרִין - אֵינּוּ פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ:

ה. מַעֲזֵן הַיּוֹצֵא לְתַלְמִי, וּמִן הַתַּלְמִי לְבִרְכָה, רֵאשׁוֹנִים רֵאשׁוֹנִים - הָרִי אֵלּוּ פְּסוּלִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִשְׁאָבִין. כִּיצַד עוֹשֶׂה? נֹדֵקִין לְמַעֲזֵן שְׁתוּלִיד עַל שִׁפְתּוֹ כֹּל שֶׁהוּא, וְנִמְצָא מִים מוֹעֲטִין מִטְּהָרִין אֶת הַמְּרַבֵּין, מִזְּחִילִין עַל גְּבִי מַת; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. מִים צְפוּיִם עַל גְּבִי כֹל שֶׁהוּא - מְטַבֵּילִין בְּהֵן עַל רוּם כְּקַלְפַת הַשּׁוּם, וְעַל רַחֵב כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד:

ו. מַעֲזֵן שֶׁמְשׁוּף כְּנַדָּל, וְרַבָּה עָלָיו מִים שְׁאוּבִין וְהִרְחִיבֵן - מְטַהֵר בְּאֶשְׁבֵּרֵן וְאֵין מְטַהֵר בְּזוּחִלִין, אֲלָא עַד מְקוֹם שִׁיְהָא יָכוֹל לְהֵלֵךְ מִתְּחַלְתּוֹ. וְאֵיזִהוּ חֲדָרִלִית? מִי גִשְׁמִים הַבָּאִין בְּמַדְרוֹן, רוֹאִין אוֹתָן, אִם יֵשׁ מִתְּחַלְתָּן וְעַד סוֹפֵן צְרוּף אַרְבָּעִים סָאָה - מְטַבֵּילִין בְּהֵן, וְאִם לֹא - אֵין מְטַבֵּילִים בְּהֵן; דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין מְטַבֵּילִין בְּהֵן עַד שִׁיְהִיָּה לְפָנָיו עֲגֵל אַרְבָּעִים סָאָה. וּמַעֲשֶׂה כְּכּוּכְסִים שֶׁהִיוּ בִירוּשָׁלַיִם, שֶׁהִיוּ גּוֹדְרִים אוֹתָם כְּכֵלִים וְטוֹבְלִין בְּהֵן. וְהַכֵּל מוֹדִים, שְׁכֵלִים שֶׁגָּדַר בְּהֵן לֹא הִטְבְּלוּ:

מַסְכַּת מְקוּאוֹת פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. גְּמִמִּיּוֹת עַל פִּי הַמְּקוּהָ, וְכֵן מְקוֹם פְּרִסוֹת רַגְלֵי בְּהֵמָה עַל פִּי הַמְּקוּהָ, אִם הִיוּ מְעַרְבִין כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד - מְטַבֵּילִין בְּהֵם. וְאִם לֹא - אֵין מְטַבֵּילִין בְּהֵם. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָרִי הֵן כְּעוֹקֵת הַמְּעַרָּה. הַחוֹרִין שֶׁבַמְּקוּהָ - מְטַבֵּילִין בְּהֵן, וּבְלֵבֵד שִׁיְהִיו מְעַרְבִין כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד. עֲרֻכָה שֶׁהִיא מְלֵאָה כְּלִים וְהַשִּׁיקָה לְמַקְוָה - צְרִיכָה כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד וּמַעֲזֵן כֹּל שֶׁהוּא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם בֵּית הַלֵּל: כְּכֵלִי גְּדוֹל - אַרְבָּעָה טַפְחִים, וּבְקָטָן - בְּרַבֵּן. קוּמְקוֹם שֶׁהוּא מְלֵא כְּלִים וְהַטְבִּילֵן בַּמְּקוּהָ, אֵף עַל פִּי שִׁפּוּ צַר כֹּל

הַטְּהוֹרִין כְּטַמְאִים. מְקוֹם שֶׁלֹא עֲשֶׂה שְׂאָר מְשַׁקֵּין כְּמִים לְפֹסֵל אֶת הַגּוֹיָה בְּשִׁלְשֶׁת לֹגִין - אֵינּוּ דִין שֶׁלֹא עֲשֶׂה אֶת הַטְּהוֹרִין כְּטַמְאִין? הַשִּׁיב אָבָא יוֹסֵף הַחַרְנִי: מְקוּהָ יוֹכִיחַ, שֶׁלֹא עֲשֶׂה בּוֹ שְׂאָר מְשַׁקֵּין כְּמִים, וְעֲשֶׂה בּוֹ אֶת הַטְּהוֹרִין כְּטַמְאִין. הַשִּׁיב רַבִּי עַל דְּבָרֵי אָבָא יוֹסֵף הַחַרְנִי: לֹא! אִם אִמְרַת בַּמְּקוּהָ - שֶׁעֲשֶׂה בּוֹ אֶת הַצְּרוּפִין, תֵּאמַר בְּגוּף - שֶׁלֹא עֲשֶׂה בּוֹ אֶת הַצְּרוּפִין?

מַסְכַּת מְקוּאוֹת פֶּרֶק רְבִיעִי

א. טַבְּלָא שְׁנַתְנָה תַּחַת הַצְּנוּר לְהַדִּיחַ, וְכֵן כְּלִים שְׁנַתְנָן תַּחַת הַצְּנוּר לְהַדִּיחַ - רֵאשׁוֹנִים רֵאשׁוֹנִים הַכְּשִׁרוּ לְקַבֵּל טַמְאָה. שְׁלֵמוֹ אַרְבָּעִים סָאָה - הָרִי אֵלּוּ טְהוֹרִין. צְנוּר שֶׁחִקְקוֹ וְאַחַר כֵּף קָבְעוֹ - פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. קָבְעוֹ וּלְכֹסֶף חִקְקוֹ - אֵין פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ:

ב. מִים הַנּוֹזְלִין מֵאֲלִיהֶן, וּמִן הַיָּם וּמִן הַנְּהָר, וְהַעוֹלִין בְּאַנְטִילֵיא - פּוֹסֵלִין אֶת הַמְּקוּהָ. רַבֵּן שֶׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַעוֹלִין מֵאֲלִיהֶן - אֵינּוּ פּוֹסֵלִין אֶת הַמְּקוּהָ לְפִי שֶׁאֵינּוּ נִחְלָשִׁין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: גַּג שֶׁיֵּשׁ בְּרֵאשׁוֹ אֶחָד וְעֶשְׂרִים סָאָה שֶׁל מִימֵי גִשְׁמִים - מְמַלֵּא בְּכַתְף וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ תִּשְׁעַ עֲשָׂרָה סָאָה וּפּוֹתְחֵן, וּמְעַרְבִין בְּחֶצֶר:

ג. הִיוּ אַרְבָּעִים סָאָה וּנְפַתְחָה, וּבָאוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת - כִּשְׂרִין וְאֵין מְטַבֵּילִין בְּהֵם, שֶׁאֵין מְטַבֵּילִין בְּאֹוִיר. הִיָּה רֵאשׁוֹ אֶחָד מְגִיעַ לְאַרְץ - מְטַבֵּילִין בּוֹ, שֶׁאֵין מְטַבֵּילִין בְּאֹוִיר. גַּל הַנִּתְלַשׁ מִן הַיָּם וּמִן הַנְּהָר - אֵין מְטַבֵּילִין בּוֹ, שֶׁאֵין מְטַבֵּילִין בְּאֹוִיר. וְאִם הִיוּ שְׁנֵי רֵאשׁוֹן נוֹגְעִים בְּאַרְץ - מְטַבֵּילִין בְּהֵן, וְאֵין מְטַבֵּילִין בְּכִיפִין:

ד. קַסְטָלִין הַמְּקַלַּח מִים לְכַרְפִּין, אִם הִיָּה נְקוֹב כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד - אֵין פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. וְאִם לֹא - פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. וְאִם הִיָּה מְקַבֵּל כֹּל שֶׁהוּא מִן הַנְּקֵב וּלְמַטָּה - פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? מִן הַצַּד, אֲבָל מִלְּמַטָּה, אֲפֵלוֹ נְקוֹב מְחַט - אֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. הֲלָכָה זֹאת עָלָהּ עֲלֶיהָ בְּנֵי אַסְיָא שֶׁלֵּשׁ רְגָלִים בִּיבְנָהּ, וּלְרַגְלֵי

שְׁהוּא - כְּלִים שֶׁבְּתוֹכוֹ טְהוּרִין. הֵטְהוּ עַל צְדוֹ - עַד שֶׁיְהֵא בְּפִיו כְּשֶׁפּוֹפֶרֶת הַנּוֹד:

ב. מַעֲיֵן הַיּוֹצֵא מִן הַתְּנוּרָה, וְהַטְּבִיל בּוֹ צָנוּן וְדַלְעָת, אִם הָיוּ הַמַּיִם צָפִין עַל גְּבֹן בְּמִלּוּאָן - הָרִי אֶלּוֹ טְהוּרִין. שְׁתֵּי אֲצָבָעוֹת שְׂאֵמְרוּ - בְּכִינוּנֵיּוֹת שֶׁל כָּל אָדָם, וְלֹא מֵאַרְבַּע בְּטַפַּח:

ג. כְּזִית מִן הַנְּבֵלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ, סֶפֶק יֵשׁ בְּהֵן כְּשַׁעוֹר, סֶפֶק אִין בְּהֵן כְּשַׁעוֹר - סֶפֶקֶן טַמָּא, שֶׁכָּל דְּבַר שֶׁעָקְרוּ מִן הַתְּוֹרָה וְשַׁעוֹרוֹ מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים - סֶפֶקוֹ טַמָּא:

ד. מִטְהַרִּין אֶת הַמִּקְנָאוֹת, הַתַּחֲתוֹן מִן הָעֲלִיּוֹן, וְהַחֲרוֹק מִן הַקְּרוֹב. כִּיצַד? מִבִּיא סִילוֹן שֶׁל עֵץ אוֹ שֶׁל עֶצֶם אוֹ שֶׁל כְּלֵי זְכוּכִית, וּמַנִּיחַ יָדָיו בְּתַחֲתוֹן עַד שֶׁתַּתְּמֵלֵא מַיִם, וּמוֹשֵׁךְ וּמְשִׁיקֵן אֶפְלוֹ בְּשַׁעֲרָה - וְדִיו. וְאִם נִכְפֵּף הַסִּילוֹן כָּל שֶׁהוּא - פְּסוּל. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנֵן שֶׁהָיוּ זֶה עַל גְּבִי זֶה, אֲבָל אִם הָיוּ זֶה כְּנֶגֶד זֶה - מִבִּיא סִילוֹן שֶׁל רְכוּבָה מִכָּאן, וְסִילוֹן שֶׁל רְכוּבָה מִכָּאן, וְסִילוֹן אֶחָד בְּאֲמָצַע, וּמְשִׁיק וְיוֹרֵד וְטוֹבֵל: כֹּתֵל שְׁבִין שְׁנַיִ מִקְנָאוֹת שֶׁנִּסְדַּק לְעַרְב - מִצְטַרְפִּין. וְלִשְׁתֵּי - אִין מִצְטַרְפִּין. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חֲלוּף הַדְּבָרִים. נִפְרָצוּ זֶה לַתּוֹךְ זֶה, רַבֵּן שֶׁמַּעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל אוֹמֵר: טַפַּח בְּרַחֵב הַפְּרָצָה:

ה. הַמַּת בְּמֶרְחֵץ, הַקָּמִין - טַמָּא. הַמַּת בְּקָמִין, הַמֶּרְחֵץ - טַמָּא. הַנּוֹגַע בְּאֶבֶק - טַמָּא, וְטְהוּר בְּעֲלִיתוֹ. רַבִּי שֶׁמַּעוֹן אוֹמֵר: הַנּוֹגַע בְּאֶבֶק - טְהוּר, שְׁלֹא נִעְשָׂה אֶלָּא לְשִׁמּוּשׁ עִם הַקְּרָקַע:

ו. הַמְטַהֲרֵת שֶׁבְּמֶרְחֵץ הַתַּחֲתוֹנָה מְלֵאָה שְׂאוּבִין, וְעֲלִיוֹנָה מְלֵאָה - כְּשֶׁרִין. אִם יֵשׁ כְּנֶגֶד הַנֶּקֶב שְׁלֹשֶׁת לוֹגִין - פְּסוּל. וְכַמָּה יֵהָא בְּנֶקֶב וְיֵהָא בּוֹ שְׁלֹשֶׁת לוֹגִין? אֶחָד מְשַׁלֵּשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים שֶׁל בְּרָכָה; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֶפְלוֹ תַחֲתוֹנָה מְלֵאָה כְּשֶׁרִין וְעֲלִיוֹנָה מְלֵאָה שְׂאוּבִין, וְיֵשׁ בְּצַד הַנֶּקֶב שְׁלֹשֶׁת לוֹגִין - כְּשֶׁרִין, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִפִּיל לַתּוֹךְ הַבְּרָכָה, אֶלָּא כְּנֶגֶד הַנֶּקֶב, וְעוֹלִין לְמַדַּת אַרְבָּעִים סָאָה. עִגּוּלֵי שֶׁלֵּג הַמְשַׁקְעִין

בְּמִקְנָה - הָרִי אֶלּוֹ מַעֲלִין. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִינֵן מַעֲלִין. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה שֶׁהוּא מִבִּיא טִיט הַנְּרוֹק בְּעַרְבָּה, וּמְשִׁיק, וְיוֹרֵד וְטוֹבֵל:

ז. מִי כְּבָשִׂים וּמִי שִׁלְקוֹת וּמִי זִיתִים שֶׁנִּפְלוּ לַתּוֹךְ אַרְבָּעִים סָאָה - מְטַבִּילִין בְּהֵן, וּבִלְבָד שְׂאִין בְּהֵן שְׁמֹן. הַתְּמֵד מִשֶּׁהַחֲמִיץ - אִין מְטַבִּילִין בּוֹ:

ח. מִקְנָה שְׂאִין בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה, וְנִפְל לַתּוֹכוֹ יֵין וְנִשְׁתַּנוּ מֵרָאִיו - אִינוּ נִפְסֵל בְּשִׁלְשֶׁת לוֹגִין. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֶפְלוֹ חֲזָרוּ מֵרָאִיו לְכַמּוֹת שֶׁהָיוּ - כְּשֶׁר. הָיוּ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה וְנִפְל לַתּוֹכוֹ יֵין וְנִשְׁתַּנוּ מֵרָאִה חֲצִיו, הַטּוֹבֵל בֵּין בְּמִקּוּם הַמַּיִם בֵּין בְּמִקּוּם הַיֵּין - כְּאֵלוֹ לֹא טָבֵל. נִפְלוּ לוֹ שְׁלֹשָׁה לוֹגִין מַיִם, בֵּין בְּמִקּוּם הַיֵּין, בֵּין בְּמִקּוּם הַמַּיִם - כְּאֵלוֹ לֹא נִפְל. הִיָּה שְׂאוּב וְהַשִּׁיקוּ, הַשִּׁיק בְּמִקּוּם הַיֵּין, זֶה וְזֶה - לֹא טְהוּר. הַשִּׁיק בְּמִקּוּם הַמַּיִם, מִקּוּם הַמַּיִם - טְהוּר, מִקּוּם הַיֵּין - לֹא טְהוּר:

ט. חִבִּית שֶׁנִּשְׁבְּרָה בַּיָּם הַגְּדוֹל, וּמֵרָאִה אוֹתוֹ מִקּוּם כְּמֵרָאִה אוֹתוֹ הַיֵּין, הַטּוֹבֵל בְּאוֹתוֹ מִקּוּם - כְּאֵלוֹ לֹא טָבֵל. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֶפְלוֹ נִפְל לְשֵׁם כֶּכֶר תְּרוּמָה - טַמָּא. מִקְנָה שִׂישׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה מְכַנּוּת, וְיִרְדוּ שְׁנַיִם וְטָבְלוּ, זֶה אַחַר זֶה, הָרֵאשׁוֹן - טְהוּר, וְהַשֵּׁנִי - טַמָּא. כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? עוֹדְהוּ הָרֵאשׁוֹן בַּמַּיִם, אֶחָד מִמֵּלֵא בְּכַתֵּף וְנוֹתֵן לַתּוֹכוֹ, וְטְהוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עוֹדְהוּ רָגְלוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן בַּמַּיִם, אַחַר יוֹרֵד וְטוֹבֵל - וְטְהוּר:

י. הַטְּבִיל בּוֹ יוֹרֵה גְדוּלָּה - הָרִי זֶה טַמָּאָה, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּיִם מְקַלְחִין. כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? מוֹרִידָה דֶּרֶךְ פִּיהָ וּמְטַבִּילָהּ, וּמַעֲלָה אוֹתָהּ דֶּרֶךְ שׁוּלְיָהּ. הַקּוֹפֵץ לַתּוֹךְ הַמִּקְנָה - הָרִי זֶה מְגַנֵּה. הַטּוֹבֵל פְּעַמַּיִם בְּמִקְנָה - הָרִי זֶה מְגַנֵּה. הָאוֹמֵר לְחִבְרוֹ: כְּבוֹשׁ יָדְךָ עָלַי בְּמִקְנָה - הָרִי זֶה מְגַנֵּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּבוֹשׁ יָדְךָ עָלָיו עַד שֶׁתַּצֵּא נִפְשׁוֹ:

מִסְכַּת מִקְנָאוֹת פָּרָק שִׁישִׁי

א. אֶרֶץ הַכּוֹתִים - טְהוּרָה. מִקּוּוֹתֶיהָ, וּמְדוּרֶיהָ, וּשְׁבִילֶיהָ - טְהוּרוֹת. אֶרֶץ הַעַמִּים,

מְקוּוּתָיָהּ, וּמְדוּרָיָהּ, וּשְׁבִילָיָהּ - טְמֵאִין.
מְקוּאוֹת הָעַמִּים שְׁבַחוּצָה לְאַרְץ - כְּשֵׁרִים
לְבַעֲלֵי קְרִיִּין, וּפְסוּלוֹיִן לְכָל הַטְּמֵאִין.
וּשְׁבַאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל, שְׁחוּץ מִן הַפֶּתַח - טְהוּרִין
לְכָל הַטְּמֵאִין, וְאִין צְרִיד לֹמֵר לְבַעֲלֵי קְרִיִּין.
וּשְׁלַפְנִים מִן הַפֶּתַח - פְּסוּלוֹיִן לְבַעֲלֵי קְרִיִּין,
וְאִין צְרִיד לֹמֵר לְכָל הַטְּמֵאִין; דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּשֵׁרִין לְבַעֲלֵי
קְרִיִּין, מְפָנִי שְׁבַעֲל קְרִי טוֹבֵל בְּאַרְבַּעִים סָאָה
בְּכָל מְקוֹם. וְשְׁחוּץ לַפֶּתַח - כְּשֵׁרִין אֶף
לְנִדוּת. אִמֵּר רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: הֲלֵכָה
אֵין לִי, אֲלֹא מַעֲשֵׂה בַמַּעֲרָה שֶׁהִיָּתָה בַּגִּנְתּוֹ
שֶׁל מוֹסֵס אֶחָד בְּרַמּוֹן, שֶׁהָיוּ כְּהֵנִים כּוֹבְשִׁין
אֶת הַגֵּדֵר וְיוֹרְדִין וְטוֹבְלִין לְתוֹכָהּ. אִמֵּר רַבִּי
יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בַמְּקוֹה שְׁבִין אוֹשָׂא
לְשַׁפְּרָעַם, וְהָיָה רַבִּי דוּסָא מוֹשִׁיב בּוֹ שְׁנֵי
תְּלִמְיָדֵי חֲכָמִים כְּדֵי שִׁיקּוּבוֹ בּוֹ הַמַּיִם אַרְבַּעִים
סָאָה. שׁוֹב מַעֲשֵׂה בְּבֵית עֲנַת שְׁקוּוֹ יוֹתֵר
מֵאֲלָפִים כּוֹר, וּבָאוּ וְשָׂאֲלוּ אֶת רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן
תְּרַדְיּוֹן, וּפְסַל, שְׂאֵנִי אוֹמֵר: נִכְנְסוּ עוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וְזֻלְפוֹתָ בְּלִילָה, וְחִזְרוּ וּמְלָאוּ אוֹתוֹ
בְּקִילּוֹן. וּמַעֲשֵׂה בְּרַבִּין גַּמְלִיאֵל וְאוֹנְקֵלוֹס
הַגֵּר שֶׁהָיוּ בְּאִשְׁקֵלוֹן, וְטָבֵל רַבִּין גַּמְלִיאֵל
בְּמַרְחָץ, וְאוֹנְקֵלוֹס בֵּימֵם. אִמֵּר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
קוֹפְסָאִי: עֲמֵהֵן הֵייתִי, וְלֹא טָבֵל רַבִּין
גַּמְלִיאֵל אֲלֹא בֵּימֵם:

ב. מְרַחֵץ שְׁבִלְנִיָּה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, בְּזָמַן
שְׁמִטְהֶרֶת שְׁלָה פְּתוּחָה לְרִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד -
טְמֵאָה. לְרִשׁוֹת הַרְבִּים - טְהוּרָה. מְרַחֵץ
שְׁבִלְנִיָּה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְיִשְׂרָאֵל נִכְנַס
שְׁחִירִית וּמְשִׁיקָה, אֶף עַל פִּי שׁוֹהַ נִכְנַס וְזֶה
יוֹצֵא. זֶה יוֹצֵא וְזֶה נִכְנַס - טְהוּרָה. נִעְלָה אוֹ
שְׁנִיתִיחָדָה בְּרִשׁוֹתוֹ - טְמֵאָה. נִמְצְאָתָ אוֹמֵר:
בֵּימֵם - טְהוּרָה, וּבְלִילוֹת - טְמֵאָה:

ג. הַמְהַרְהֵר בְּלִילָה, וְעָמַד וּמְצָא בְּשֵׁרוֹ חֵם -
טְמֵא. חֵם וְלֹא הִרְהֵר, הִרְהֵר וְלֹא חֵם - טְהוּר.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּזִקְן וּבַחֹלָה - טְהוּר. בְּיֶלֶד
וּבְבָרְיָא - טְמֵא:

ד. הַפּוֹלְטֵת שְׁכַבְת זֶרַע בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי -
טְהוּרָה; דְּבָרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. רַבִּי
יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: פְּעַמִּים שֶׁהָן אַרְבַּע עֲנוֹת,

פְּעַמִּים שֶׁהָן חֲמֵשׁ, פְּעַמִּים שֶׁהָן שֵׁשׁ. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר: לְעוֹלָם חֲמֵשׁ. וְאִם יִצְאָת
מִקְצַת עוֹנָה רֵאשׁוֹנָה - מִשְׁלִמִין לָהּ מִקְצַת
עוֹנָה שְׁשִׁית. נִמְצְאָת אֲתָה אוֹמֵר: שְׁכַבְת זֶרַע
שֶׁל יִשְׂרָאֵל - בְּכָל מְקוֹם טְמֵאָה אֶפְלוּ בַמַּעֲי
נְכָרִית. וְשֶׁל נְכָרִים - בְּכָל מְקוֹם טְהוּר, אֶפְלוּ
בַמַּעֲי יִשְׂרָאֵלִית, חוּץ מִמִּימֵי רְגֵלִים שְׁבָה.
כָּל אֱלוֹ שְׂאֵמְרוֹ טְמֵאִים - טְהוּרִין לְחֵלִין
וּטְמֵאִין לְתְרוּמָה, חוּץ מִהַפּוֹלְטֵת שְׁכַבְת זֶרַע
שֶׁהִיא טְמֵאָה אֶף לְחֵלִין. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר: הַפּוֹלְטֵת שְׁכַבְת זֶרַע - טְהוּרָה
לְחֵלִין. וְשְׂאֵמְרוֹ חוּצְצִין, וְשְׂאֵמְרוֹ אֵין
חוּצְצִין - לֹא מִטְמָאָה וְלֹא מִטְמֵאִין, חוּץ
מִמְקוֹר שְׁעַל גְּבִי הַמַּכָּה, וְאִגוּד שְׁעַל גְּבִי
הַמַּכָּה וְהַקְּשָׁקְשִׁים שְׁעַל גְּבִי הַשְּׂכָר.
וְהַשִּׁירִים, וְהַגְּזָמִים, וְקַטְבְּלָאוֹת, וְהַטְּבָעוֹת,
אוּצִין - חוּצְצִין, רְפִין - אֵין חוּצְצִין. רַבִּי
שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי אוֹמֵר: בֵּית הַסֵּתְרִים,
שְׁבַנְשׁוּאוֹת - חוּצֵץ, וּבַפְּנִיָּה - אֵינוֹ חוּצְצָת:

ה. סֵם יָבֵשׁ שְׁעַל גְּבִי מִכָּה, וְהַכְּחוּל שְׁעַל גְּבִי
עֵין - הָרִי אֱלוֹ אֵינָן חוּצְצִין. וְהַדָּם, וְהַדְּבֵשׁ,
וְהַדִּיּוֹ, וְהַחֲלָב, וְשֵׁרֶף הַתְּאֵנָה, וְשֵׁרֶף
הַשְּׂקָמָה, וְשֵׁרֶף הַחֲרוּב, יָבֵשִׁין - חוּצְצִין,
לְחִין - אֵינָן חוּצְצִין. וְשֵׁאֵר כָּל הַשְּׂרָפִין, בֵּין
לְחִין בֵּין יָבֵשִׁין - אֵין חוּצְצִין, מְפָנִי שֶׁהָן
שְׁטָף לְחִלּוּחֵי פְרוֹת. סֵם יָבֵשׁ חוּץ לַמִּכָּה,
וְהַכְּחוּל שְׁחוּץ לְעֵין - הָרִי אֱלוֹ חוּצְצִין.
צוּאָה שְׁתַּחַת הַצִּפְרָן שְׁלֹא כְּנָגַד הַבְּשָׂר,
וְהַטֵּיט, וְהַבְּצֵק שְׁתַּחַת הַצִּפְרָן אֶפְלוּ כְּנָגַד
הַבְּשָׂר - הָרִי אֱלוֹ חוּצְצִין. כְּשׁוֹת שֶׁל גְּדוּל
שְׂאִינוֹ מִקְפִיד עֲלֵיהֶן, וְהָאֵבֶר וְהַבְּשָׂר
הַמְדַלְדֵּלִין בְּאָדָם - הָרִי אֱלוֹ אֵינָן חוּצְצִין.
רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן יוֹסֵף אוֹמֵר: צִפְרָן שְׁפָרְשָׁה רַבָּה
- הָרִי זֶה אֵינָה חוּצְצָת. כָּל הַחוּצְצִין בְּכֵהֵנִים
- חוּצְצִין בְּנִדָּה, וּבְגֵר בְּטְבִילָה. וּבְחֵלִין - אֵין
חוּצְצִין:

<p>15</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>יט</p> <p>19</p>	<p>7:07 נץ החמה 10:05 סו"ז קר"ש - גר"א 11:05 סו"ז תפלה - גר"א 8:16 צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>5:55 עלות השחר 9:29 סו"ז קר"ש - מג"א 10:41 סו"ז תפלה - מג"א 7:03 שקיעה בבלי: שבת ט • ירושלמי: פסחים לז • תוספתא: טהרות יא נין: יהושע כג-כד • רמב"ם: מלווה ולווה יט</p>
<p>16</p> <p>שני Monday</p>	<p>כ</p> <p>20</p>	<p>7:05 נץ החמה 10:04 סו"ז קר"ש - גר"א 11:04 סו"ז תפלה - גר"א 8:17 צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>5:53 עלות השחר 9:28 סו"ז קר"ש - מג"א 10:40 סו"ז תפלה - מג"א 7:04 שקיעה בבלי: שבת י • ירושלמי: פסחים לח • תוספתא: מקואות א נין: שופטים א-ב • רמב"ם: מלווה ולווה כ</p>
<p>17</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>כא</p> <p>21</p>	<p>7:03 נץ החמה 10:03 סו"ז קר"ש - גר"א 11:03 סו"ז תפלה - גר"א 8:18 צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>5:51 עלות השחר 9:27 סו"ז קר"ש - מג"א 10:39 סו"ז תפלה - מג"א 7:05 שקיעה בבלי: שבת יא • ירושלמי: פסחים לט • תוספתא: מקואות ב נין: שופטים ג-ד • רמב"ם: מלווה ולווה כא</p>
<p>18</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>כב</p> <p>22</p>	<p>7:02 נץ החמה 10:02 סו"ז קר"ש - גר"א 11:03 סו"ז תפלה - גר"א 8:19 צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>5:50 עלות השחר 9:26 סו"ז קר"ש - מג"א 10:39 סו"ז תפלה - מג"א 7:06 שקיעה בבלי: שבת יב • ירושלמי: פסחים מ • תוספתא: מקואות ג נין: שופטים ה-ו • רמב"ם: מלווה ולווה כב</p>
<p>19</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>כג</p> <p>23</p>	<p>7:00 נץ החמה 10:01 סו"ז קר"ש - גר"א 11:02 סו"ז תפלה - גר"א 8:20 צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>5:48 עלות השחר 9:25 סו"ז קר"ש - מג"א 10:38 סו"ז תפלה - מג"א 7:07 שקיעה בבלי: שבת יג • ירושלמי: פסחים מא • תוספתא: מקואות ד נין: שופטים ז-ח • רמב"ם: מלווה ולווה כג</p>
<p>20</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 6:51 ודלקת הנרות</p>	<p>כד</p> <p>24</p>	<p>6:58 נץ החמה 10:00 סו"ז קר"ש - גר"א 11:01 סו"ז תפלה - גר"א 8:21 צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>5:46 עלות השחר 9:24 סו"ז קר"ש - מג"א 10:37 סו"ז תפלה - מג"א 7:08 שקיעה בבלי: שבת יד • ירושלמי: פסחים מב • תוספתא: מקואות ה נין: שופטים ט-י • רמב"ם: מלווה ולווה כד</p>
<p>21</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 8:22 זמן מוצש"ק</p>	<p>כה</p> <p>25</p>	<p>Shabbos Hachodesh</p> <p>6:57 נץ החמה 9:59 סו"ז קר"ש - גר"א 11:00 סו"ז תפלה - גר"א 8:22 צה"כ לשיטת ר"ת</p>	<p>ויקהל-פקודי, החודש, מבה"ח</p> <p>5:45 עלות השחר 9:23 סו"ז קר"ש - מג"א 10:36 סו"ז תפלה - מג"א 7:10 שקיעה בבלי: שבת טו • ירושלמי: פסחים מג • תוספתא: מקואות ו נין: שופטים יא-יב • רמב"ם: מלווה ולווה כה</p>

מברכים חודש ניסן המולד: דינסטאג פארמיטאג, 14 מינוט און 11 חלקים נאך 10

סיי ווי אזוי א איד זעט נאר אויס, דאך ער זיך שטענדיג האלטן פרייליך, ער קען זיך פרייען בלויז מיט דעם אז ער איז באשאפן געווארן אלס איד און ער איז נישט קיין גוי.
(שיחות הר"ן סימן ב"ט)